

STAROSTWO POWIATOWE W KONINIE

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

POWIATU KONIŃSKIEGO

AKTUALIZACJA

Część A – Diagnoza

Konin 2014

SPIS TREŚCI

	stro- na
Wstęp	4
Część A Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza Powiatu Konińskiego	6
1 Charakterystyka ogólna powiatu konińskiego	6
1.1 Położenie geograficzne i powierzchnia	6
1.2 Struktura demograficzna	9
2 Środowisko naturalne	18
2.1 Rzeźba terenu	18
2.2 Gleby	18
2.3 Wody powierzchniowe	19
2.4 Zasoby naturalne	21
2.5 Warunki klimatyczne	24
2.6 Obszary chronione	24
2.7 Fauna i flora	26
3 Infrastruktura techniczna	27
3.1 Komunikacja i łączność	27
3.2 Gospodarka wodno – ściekowa	31
3.3 Gospodarka odpadami	33
3.4 Sieci: energetyczna, gazowa i ciepłownicza	35
3.5 Własność nieruchomości oraz zasoby mieszkaniowe	35
4 Strefa społeczna	39
4.1 Rynek pracy i bezrobocie	39
4.2 Oświata	43
4.3 Kultura	48
4.4 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	55
4.5 Bezpieczeństwo publiczne	59
5 Gospodarka	65
5.1 Sytuacja gospodarcza powiatu konińskiego	65
5.2 Struktura podmiotów gospodarczych	66
5.3 Rolnictwo	70
5.4 Instytucje i inicjatywy wspierające przedsiębiorczość	75
6 Turystyka	77
6.1 Walory krajoznawcze	77
6.2 Zagospodarowanie turystyczne	82
6.3 Organizacje wspierające turystykę na terenie powiatu konińskiego	83
7 Finanse Powiatu	90
7.1 Ogólna struktura budżetu	90
7.2 Wydatki inwestycyjne, źródła finansowania	93
Część B Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego 2008-2013	96
1 Realizacja zadań rozwojowych w latach 2007 – 2013	96
1.1 Zadania inwestycyjne	96
1.2 Projekty rozwojowe, współpraca międzysektorowa	100
1.3 Zrealizowane wskaźniki	105
1.4 Źródła finansowania	117

2	System realizacji PRL	119
2.1	System wdrażania	119
2.2	System monitorowania, oceny i public relations	120
2.3	Analiza potrzeb i oczekiwań mieszkańców powiatu – wyniki badań społecznych	124
2.4	Ocena działań powiatu w kontekście realizacji celów strategicznych – wyniki badań społecznych NGOs	145
3	Inne dokumenty strategiczne Powiatu Konińskiego	160
4	Realizacja założeń strategicznych PRL 2008-2013	164
4.1	Uwarunkowania oceny - założenia	164
4.2	Syntetyczna ocena realizacji zadań inwestycyjnych, działań i projektów	165
4.3	Ocena realizacji celów operacyjnych, strategicznych oraz misji	168
4.4	Rekomendacje dot. zmian w planowaniu strategicznym	170
4.5	Spójność z dokumentami strategicznymi powiatowymi, wojewódzkimi, krajowymi, unijnymi	171
Część C	Analiza SWOT, wnioski i rekomendacje	180
1	Istota analizy SWOT	180
2	Założenia analizy SWOT Powiatu Konińskiego	181
3	Wyniki analizy SWOT Powiatu Konińskiego według obszarów	182
4	Syntetyczna analiza SWOT Powiatu Konińskiego	192
Część D	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego na lata 2014-2015	198
1	Misja	198
2	Cel główny i cele strategiczne	199
3	Cele operacyjne	200
4	Działania, źródła finansowania, wskaźniki	203
4.1	Działania	203
4.2	Źródła finansowania	203
4.3	Wskaźniki	205
4.4	Zestawienie działań, źródeł finansowania wskaźników	206
4.5	Projekty rozwojowe planowane na lata 2014-2015	220
5	Spójność celów ze strategicznymi wytycznymi Unii Europejskiej i krajowymi dokumentami strategicznymi	222
6	System wdrażania	235
7	System monitorowania, oceny i public relations	241
	Spis tabel	249
	Spis wykresów	251
	Spis źródeł	253
	Spis skrótów	254

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego jest średniookresowym dokumentem planistycznym niezbędnym dla planowania zrównoważonego rozwoju regionalnego w określonej perspektywie czasowej.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego został opracowany w 2006 roku i stanowił uzupełnienie Strategii Rozwoju i Promocji Powiatu Konińskiego. Uwzględniał potrzeby samorządów lokalnych oraz przyjęte cele województwa wielkopolskiego. Był podstawą gospodarki zasobami wynikającymi z ich syntezy, warunkując właściwe wykorzystanie posiadanych potencjałów gospodarczych, finansowych i ludzkich. Gwarantował koordynację działań w realizacji przyjętych ponad gminnych kierunków rozwoju oraz umożliwiał podejmowanie właściwych decyzji w konkretnych uwarunkowaniach, w szczególności przy aplikowaniu o dofinansowanie z programów unijnych.

Głównym założeniem realizacji Planu było efektywne wykorzystanie środków finansowych przez koncentrację ich na strategicznych celach, co powinno było wpłynąć na rozwiązanie podstawowych problemów Powiatu Konińskiego.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego na lata 2006 i 2007 – 2013 został opracowany przez Starostwo Powiatowe w Koninie przy udziale Konińskiej Izby Gospodarczej.

Mając na uwadze fakt, że okres wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego upływa z 2013 rokiem, natomiast nowa perspektywa programowa Unii Europejskiej 2014 – 2020 będzie praktycznie wdrażana w 2015 roku, koniecznym staje się dokonanie podsumowania stopnia realizacji poszczególnych celów Planu Rozwoju, zaktualizowanie diagnozy stanu powiatu oraz określenie celów i działań do realizacji na lata 2013 – 2015.

Aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2015 została opracowana przez Agencję Rozwoju Regionalnego SA w Koninie we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Koninie.

Niniejszy dokument stanowi aktualizację Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego opracowanego na lata 2006 i 2007 – 2013. Jest on kontynuacją planowania i programowania rozwoju Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2015, określa cele i działania do realizacji w tym okresie. Podstawą określenia działań strategicznych do 2015 roku są wyniki podsumowania stopnia realizacji poszczególnych celów Planu Rozwoju w latach 2006 i 2007 – 2013 oraz zaktualizowana diagnoza stanu Powiatu Konińskiego.

Diagnoza obejmuje prezentację i analizę porównawczą danych za rok bazowy 2007 oraz za lata realizacji Planu Rozwoju 2008-2012, dla obszaru całego powiatu. Diagnoza zawiera również

elementy porównawcze dotyczące sytuacji Powiatu Konińskiego na tle województwa wielkopolskiego oraz wnioski i rekomendacje dla każdego diagnozowanego obszaru.

Część strategiczna Planu Rozwoju Lokalnego stanowi aktualizację i uszczegółowienie celów i zadań zapisanych w Strategii Rozwoju i Promocji Powiatu Konińskiego uchwalonej przez Radę Powiatu w 2000 roku na okres do 2015 roku.

Mając na uwadze, że:

- niniejsze opracowanie stanowi przede wszystkim podsumowanie stopnia realizacji Planu Rozwoju w poprzednich latach,
- w obecnej perspektywie finansowej UE nie ma już środków na realizację nowych zadań inwestycyjnych,
- nowa perspektywa UE 2014-2020 wejdzie praktycznie w 2015 roku,
- w 2014 roku Starostwo Powiatowe będzie opracowywało Strategię Rozwoju i Promocji Powiatu na lata 2014-2020

aktualizacja Planu Rozwoju opiera się głównie na własnych środkach powiatu i obejmuje działania nowe lub kontynuowane na lata 2013 – 2015. Zadania zakończone, ujęte w pierwotnej wersji Planu zostały poddane analizie pod kątem stopnia ich realizacji.

Zakres dokumentu jest ściśle związany z zakresem zadań realizowanych przez powiat zgodnie z ustawą z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Samorząd powiatowy odpowiada za sprawy dotyczące życia mieszkańców na obszarze powiatu, przekraczające zasięg pojedynczej gminy. Do zadań tych należą między innymi następujące obszary:

- drogi powiatowe, transport zbiorowy;
- edukacja, (szkoły ponadgimnazjalne, specjalistyczne, artystyczne, zawodowe);
- kultura (powiatowe biblioteki, ośrodki kultury, zespoły teatralne i muzyczne);
- rynek pracy - aktywne zwalczanie bezrobocia, wypłacanie zasiłków dla bezrobotnych;
- bezpieczeństwo i porządek publiczny;
- ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpożarowa;
- pomoc społeczna (powiatowe centra pomocy rodzinie, domy pomocy społecznej);
- obsługa administracyjna, zezwolenia, nadzór;
- komunikacja, budownictwo, geodezja – w obszarze wydawanych zezwoleń, decyzji.

Część A. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA POWIATU KONIŃSKIEGO

1. Charakterystyka ogólna powiatu konińskiego

1.1 Położenie geograficzne i powierzchnia

Powiat koniński położony jest w centralnej Polsce, we wschodniej części Wielkopolski. Zajmowany teren wchodzi w skład pasa nizin w obrębie Niziny Wielkopolskiej. W centralnej części powiatu rozpościera się szeroka dolina Warty. Na północ i południe od niej, wznoszą się zróżnicowane obszary wysoczyzn, na północy dodatkowo urozmaicone przez 23 jeziora polodowcowe.

Podział administracyjny powiatu konińskiego

W skład terytorium powiatu konińskiego wchodzi 14 gmin:

- **5 gmin miejsko – wiejskich:** Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno, Ślesin;
- **9 gmin wiejskich:** Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wierzbinek, Wilczyn.

Gminy podzielone są na 296 sołectw. Społeczność lokalna zamieszkuje 488 miejscowości wiejskich i 5 miejskich.

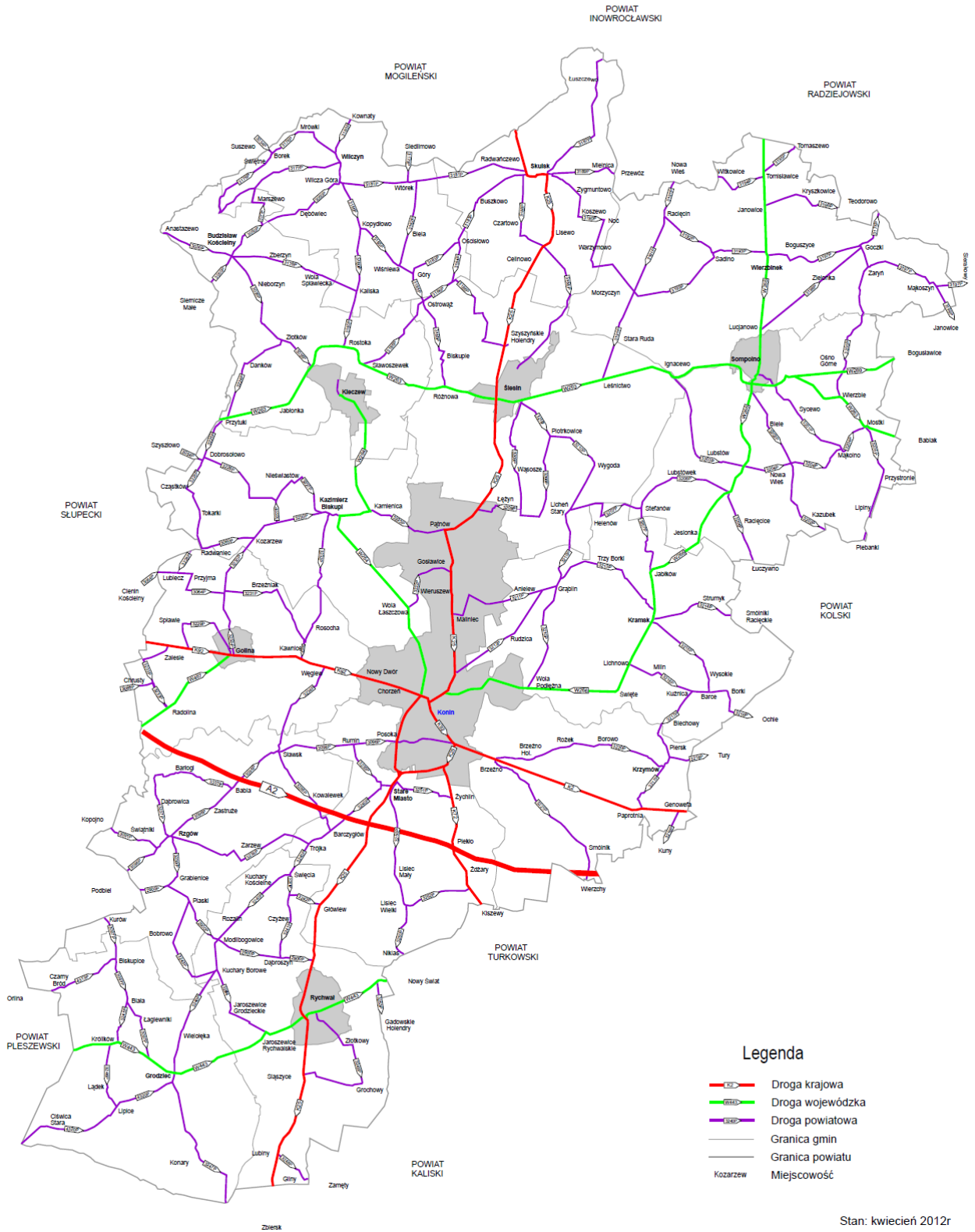
Powiat zajmuje powierzchnię 1578,7 km² i jest czwartym, co do wielkości powiatem w województwie oraz jednym z większych w kraju.

Przez powiat przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, a mianowicie magistrala kolejowa Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa, autostrada A-2, droga krajowa nr 92 na kierunku wschód-zachód, droga krajowa nr 25 na kierunku północ - południe.

MAPA SIECI DRÓG W POWIECIE KONIŃSKIM ZDP KONIN

1.2 Struktura demograficzna

Liczba ludności powiatu konińskiego na koniec 2012 r. wynosiła 128.237 osób, co oznacza przyrost liczby mieszkańców od momentu powstania powiatu o 6,6%, w tym w ostatnich pięciu latach o 2,8%. Niewielkim zmianom uległy podstawowe proporcje w strukturze mieszkańców. Nadal utrzymuje się niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, przy czym przewaga kobiet zmniejszyła się z 2,44% do 1,57%. Zauważyć jednak należy, że przewaga kobiet następuje dopiero w starszych rocznikach. Występuje względna stabilizacja w podziale na mieszkańców miast i wsi – na poziomie 14% do 86%. Wzrost liczby mieszkańców powiatu spowodowany jest głównie migracją ludności z miasta Konina do gmin przyległych (tańsze mieszkania, cisza, zanikanie problemów komunikacyjnych). Liczbę ludności ogółem oraz strukturę ludności według płci, miejsca zamieszkania, w latach 2007 – 2012 przedstawia poniższa tabela.

Liczba i struktura mieszkańców powiatu konińskiego w tys. osób oraz saldo migracji							Tabela 1
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	dynamika w % 2012/2007
Ludność ogółem	124,7	125,4	126,0	127,4	127,9	128,2	102,8
w tym: - mężczyźni	61,6	62,0	62,3	63,3	63,4	63,6	103,2
- kobiety	63,1	63,4	63,7	64,1	64,4	64,6	102,4
- miasto	17,7	17,7	17,8	18,0	18,0	18,0	101,7
- wieś	107,0	107,7	108,2	109,5	109,9	110,3	103,1
Urodzenia	1432	1559	1482	1377	1351	1383	96,58
Zgony	1084	1101	1175	1666	1143	1073	98,99
Przyrost naturalny	348	458	307	211	208	310	89,08
Zameldowania	1255	1096	1064	1046	996	887	70,68
Wymeldowania	924	836	739	748	740	749	81,06
Saldo migracji	331	260	325	298	256	138	41,69

Źródło: na podstawie danych GUS

Wiek

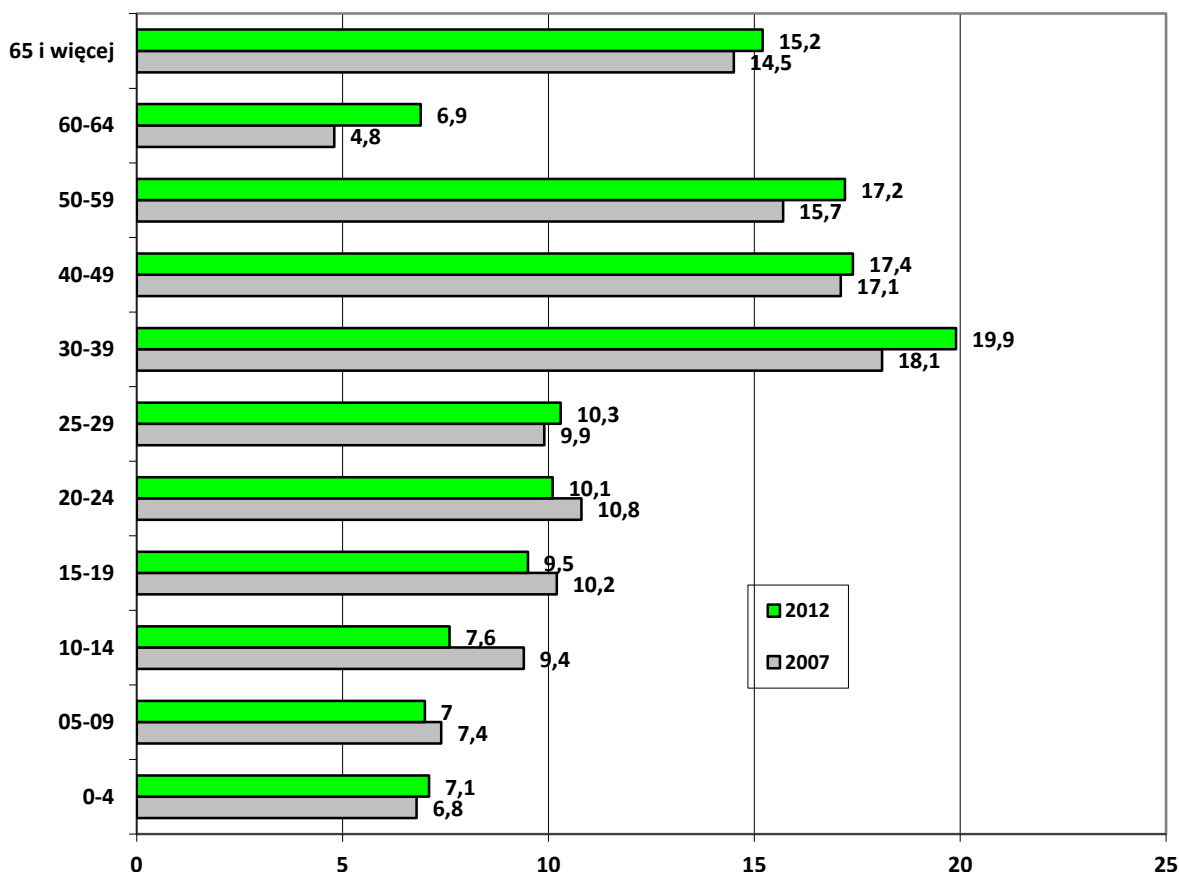
Różnica w zakresie struktury wiekowej ludności powiatu, w latach 2007 – 2012, jest przede wszystkim efektem przesuwania się w czasie wyżów i niżów demograficznych przez kolejne grupy wiekowe ludności. Wszystkie grupy wiekowe powyżej 25 lat wskazują wzrost – łącznie o ok. 6,8 tys. osób, co jest wynikiem wzrostu liczby ludności w powiecie, wyżu demograficznego oraz starzenia się społeczeństwa w efekcie poprawy stanu zdrowotnego. Wielkość grup wiekowych od 5 do 24 roku zmniejszyła się łącznie o ok. 3,6 tys. osób, co jest skutkiem niżu demograficznego lat 90-tych, przesunięciem najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20 – 24 lata do grupy 25 – 29

lat a także znaczący wzrost płodności w grupie 30 – 34 lata¹, złej sytuacji na rynku pracy i emigracji zarobkowych. Obserwowana w ostatnich kilkunastu latach dzietność jest na poziomie najniższym z notowanych w ostatnim 60-leciu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na wzrost liczby dzieci do 4 roku życia, spowodowany zauważalną w ostatnich latach migracją młodych osób z miasta Konina do gmin ościennych celem zamieszkania i założenia rodziny.

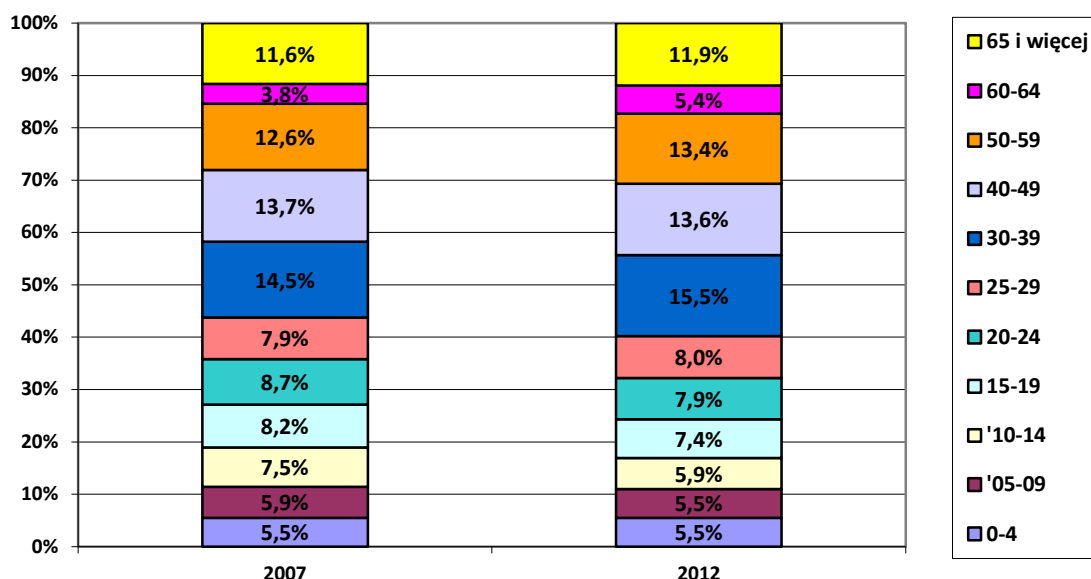
Strukturę ludności powiatu ze względu na poszczególne **grupy wiekowe** przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Struktura mieszkańców powiatu konińskiego wg wieku, w tys. osób, w latach 2007 i 2012

Źródło: na podstawie danych GUS

¹ „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2012 r.”, GUS

Wykres 2. Udział grup wiekowych ludności powiatu konińskiego w %, w latach 2007 i 2012

Źródło: na podstawie danych GUS

Obciążenie demograficzne

W efekcie powyższych zjawisk, ulega zmianie struktura ludności powiatu wg kryterium obciążenia demograficznego.

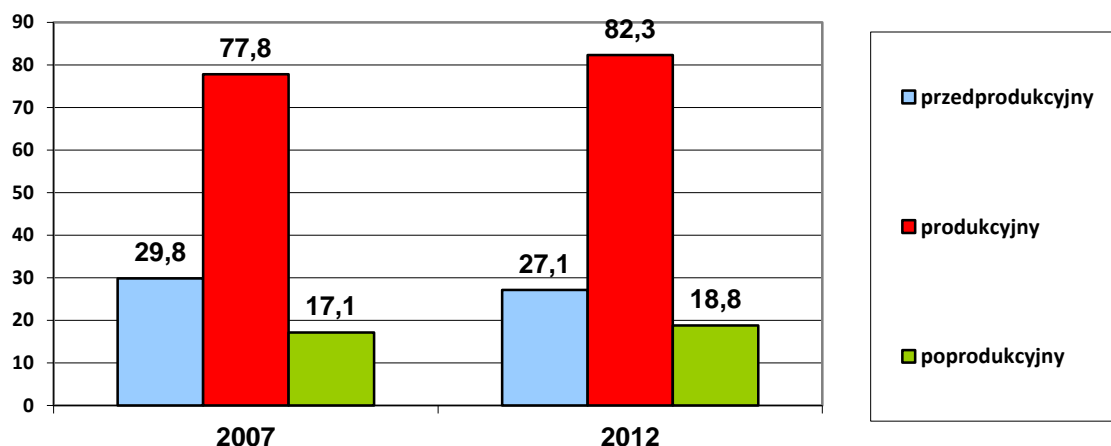
Struktura wiekowa ludności powiatu konińskiego wg kryterium obciążenia demograficznego w latach 2007 i 2012				Tabela 2	
Wyszczególnienie	2007	2012	2007	2012	
Ludność	w tysiącach		udział w %		
w tym: - w wieku przedprodukcyjnym	29,8	27,1	23,9	21,1	
- w wieku produkcyjnym	77,8	82,3	62,3	64,2	
- w wieku poprodukcyjnym	17,1	18,8	13,8	14,7	

Źródło: na podstawie danych GUS

Następuje systematyczny wzrost grupy osób w wieku produkcyjnym – o ok. 4,5 tys., co jest związane ze wzrostem liczby ludności powiatu ziemskiego oraz wchodzeniem w wiek produkcyjnych wyżu demograficznego z lat osiemdziesiątych. Tendencja ta byłaby zjawiskiem pozytywnym w sytuacji wzrostu gospodarczego, jednakże notowany od kilku lat niski wzrost gospodarczy, wysokie bezrobocie na lokalnym rynku i mała liczba ofert pracy, zmusza wiele osób do emigracji w celach zarobkowych. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrasta liczba i udział osób w wielu poprodukcyjnym, tym samym wzrasta obciążenie demograficzne, rosną potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej. Maleje natomiast liczba i udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co ma istotny wpływ na pogorszenie sytuacji demograficznej na lokalnym rynku. Ujemne saldo w

tej grupie jest skutkiem niekorzystnych zjawisk demograficznych, sytuacji na rynku pracy, emigracji zarobkowej oraz będzie miało ujemny wpływ na sytuację w szkolnictwie oraz na rynku pracy w bliższej i dalszej perspektywie².

Wykres 3. Struktura mieszkańców powiatu konińskiego wg kryterium obciążenia demograficznego, w tys. osób, w latach 2007-2012

Źródło: na podstawie danych GUS

Zmiany wielkości populacji oraz w podziale na ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym, potwierdzają sporządzoną w 2000 r. prognozę sytuacji demograficznej w Powiecie Konińskim do roku 2020, według której przewidywano do 2010 r.:

- systematyczny wzrost populacji z prawie niezmiennym podziałem na mężczyzn i kobiety oraz na ludność zamieszkujejącą na wsi i w miastach,
- zmniejszanie się liczby osób w wieku szkolnym,
- przyrost odsetka osób w wieku produkcyjnym.

Dotychczasowa zgodność prognozy demograficznej z faktycznymi przekształceniami w populacji mieszkańców powiatu oznacza, że do roku 2015 należy się spodziewać następujących zmian:

- wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- stabilizacji ludności w wieku produkcyjnym oraz stopniowego obniżania się tej grupy po 2015 r.

Nie potwierdza się natomiast prognoza dotycząca stabilizacji grupy osób w wieku poprodukcyjnym, w której nastąpił wcześniejszy niż zakładano wzrost - o ok. 1,7 tys. osób. Zakłada się, że udział tej grupy będzie nadal wzrastał, przy czym może to być przyrost dość dynamiczny – skutek wyżu z lat 50-tych.

W efekcie powyższych zmian, wskaźnik obciążenia demograficznego osiągnie po 2015 r.

² Bogusław Puzio-Wacławik: PTE Zeszyt Naukowy nr 8/2010

poziom 80 osób nieprodukcyjnych na 100 osób w wieku produkcyjnym³.

Wykształcenie

Ze względu na poziom **wykształcenia** można stwierdzić, że sytuacja w tym zakresie ulga stalej poprawie. W 2011 r. odsetek osób o wykształceniu wyższym wyniósł 10,5% i w porównaniu do 2002 r. zwiększył się o ponad 6 punktów procentowych. Absolwenci szkół średnich (ogólnokształcących i zawodowych) zajmują znaczącą pozycję w strukturze ludności według poziomu wykształcenia – w 2011 r. odsetek takich osób wyniósł 25,7% (w 2002 r. – 21%). Wzrost liczby i udziału osób z wykształceniem średnim i wyższym świadczy o znaczącym wzroście zainteresowania wykształceniem i zdobywaniem dodatkowych kwalifikacji.

W 2011 r. udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wyniósł 28,2% i obniżył się o 0,8 punktu procentowego w stosunku do wyników z roku 2002. Wykształcenie to zajmuje jednak dominujące miejsce w strukturze ludności według poziomu wykształcenia.

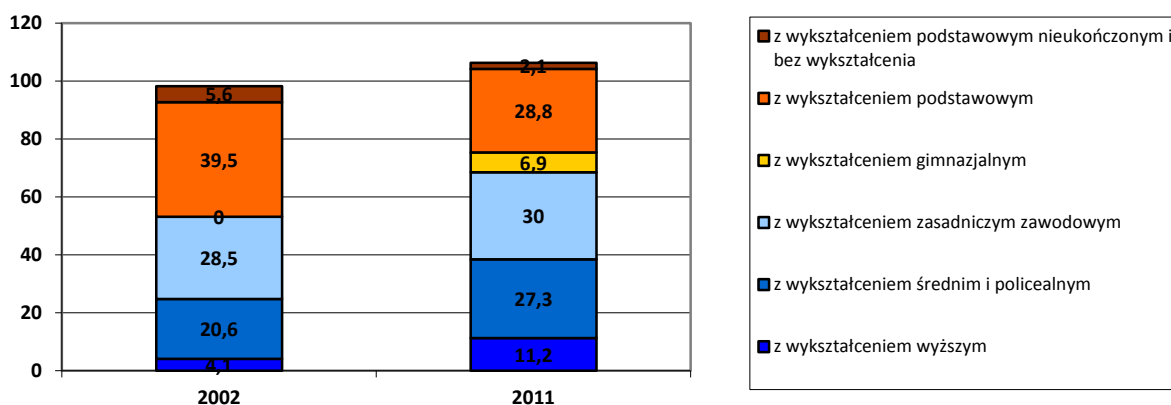
Reasumując stwierdza się, że udział osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym zwiększył się z 51% do 64,4%.

W 2011 r. 6,9 tys. osób posiadało wykształcenie gimnazjalne, co stanowiło 6,5% wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej. Należy jednak pamiętać, że wyniki z roku 2002 nie uwzględniały danych o osobach, które uczęszczały w 2002 r. do szkół gimnazjalnych (reformacja szkolnictwa z roku 1999 wprowadziła sześciolletnią szkołę podstawową i trzyletnie gimnazja). W latach 2002-2011 najpoważniejsze zmiany można zaobserwować w odniesieniu w zasadzie do dwóch poziomów wykształcenia: wyższego (wcześniej omówionego) oraz podstawowego. Jeszcze w 2002 roku 39,5 tys. (tj. 40,2%) osób miało ten poziom wykształcenia i dominował on w strukturze. W 2011 roku udział osób o wykształceniu podstawowym wyniósł 27,1% i w stosunku do wyników NSP 2002 zmniejszył się o 12,4 punktu procentowego (odnotowano przeszło 10,7 tys. osób mniej o tym poziomie wykształcenia).

Strukturę ludności powiatu według kryterium **wykształcenia** oraz zmiany w relacji do 2002 roku przedstawiają poniższe wykresy.

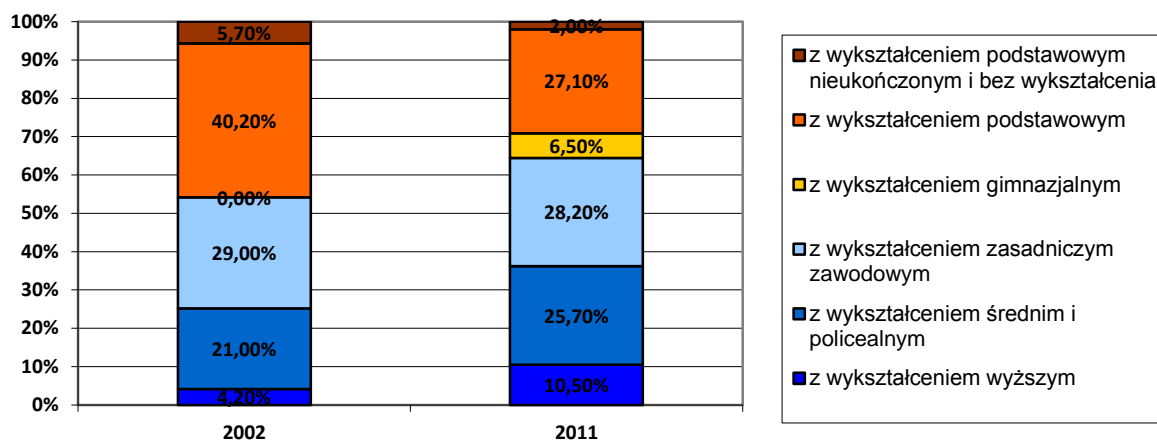
³ Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 - 2035 (GUS) - wartości prognozy skorygowano o rzeczywistą różnicę liczby ludności w 2012 roku

Wykres 4. Podział mieszkańców powiatu konińskiego wg kryterium wykształcenia, w tys. *, w latach 2002 i 2011*

*/ Informacja wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego Mieszkań i Ludności w 2002 r. i 2011 r. (w 2002 r. nie było osób z wykształceniem gimnazjalnym – reforma szkolnictwa)

Wykres 5. Udział mieszkańców powiatu konińskiego wg kryterium wykształcenia, w %, w latach 2002 i 2011*

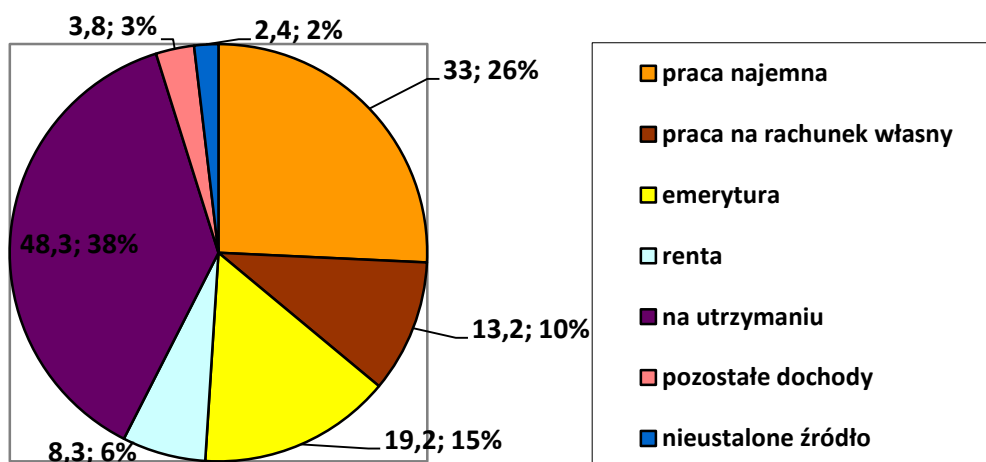

*/ Informacja wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego Mieszkań i Ludności w 2002 r. i 2011 r. (w 2002 r. nie było osób z wykształceniem gimnazjalnym – reforma szkolnictwa)

Źródła utrzymania

Sytuację w zakresie źródeł utrzymania przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Podział mieszkańców powiatu konińskiego wg źródeł utrzymania, w tys. *, udział w %

*/ Informacja wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego Mieszkań i Ludności w 2011 r.

Na podstawie powyższych danych stwierdza się, że ponad 1/3 ludności powiatu konińskiego utrzymuje się z własnej pracy, w tym 26% mieszkańców z pracy najemnej, a 10% z pracy na własny rachunek. Ponad 1/5 ludności utrzymuje się ze świadczeń społecznych, w tym z emerytur – 15%, a z rent 6%. Na utrzymaniu znajduje się aż 38% ludności. Jedynie 3% stanowią inne dochody, w tym zasiłki i świadczenia oraz dochody z własności tj. z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, dochodów z lokat kapitałowych, odsetek z oszczędności i udziału w zyskach przedsiębiorstw. Reasumując można stwierdzić, że 57% ludności posiada źródła utrzymania, 38% jest na utrzymaniu, z tego dzieci stanowią 25%.

Prognoza do 2035 roku

Prognozuje się, że do 2035 r. liczba mieszkańców powiatu konińskiego wzrośnie o 4,7 tys. mieszkańców, przy czym przyrost liczby kobiet i mężczyzn będzie względnie równy.

O ile w miastach do 2035 r. będziemy obserwować względną stabilizację dotyczącą liczby ludności powiatu, to na terenach wiejskich liczebność zamieszkującej tam populacji będzie systematycznie wzrastała. Wynika to w dużej mierze ze zróżnicowania zachowań demograficznych mieszkańców miast i wsi - od kilku lat na terenie powiatu obserwuje się bowiem przemieszczenie ludności z miast na obszary podmiejskie i wiejskie.

Liczba osób w wieku produkcyjnym, wzrastająca do 2015 r., w latach następnych będzie się systematycznie zmniejszać - z poziomu 82,9 tys. w 2015 r. do 78,6 tys. w 2035 r., a zatem o ok. 4,3 tys. Wspomniane zmiany spowodują gwałtowne zmniejszanie się i starzenie się zasobów pracy, a w konsekwencji pogarszanie się podaży siły roboczej na konińskim rynku pracy.

Przewiduje się, że udział osób w wieku poprodukcyjnym będzie wynosił 23,5% w perspektywie 2035 r., co oznacza jego wzrost o 8,2 punktów procentowych w porównaniu do roku 2012

(14,7%). Liczba osób w tym wieku będzie zwiększała się przeciętnie o 500 osób rocznie.

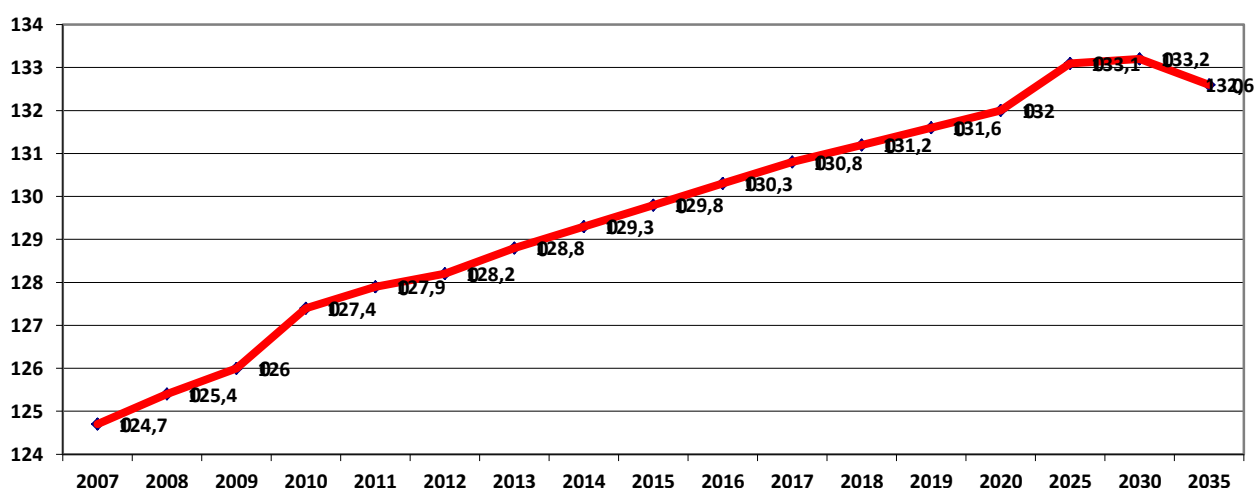
Najmłodsze roczniki - osoby w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat, będą w 2035 r. stanowiły zaledwie 17,3% ogółu ludności - w porównaniu do roku 2012 oznacza to spadek o prawie 4 punkty procentowe.

Dynamikę zmian oraz strukturę populacji powiatu przedstawia poniższa tabela i wykresy.

Prognoza* liczby mieszkańców powiatu konińskiego do roku 2035 w tys. osób										Tabela 3	
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2025	2030	2035	dynamika w %
Ludność ogółem	128,2	128,8	129,3	129,8	130,3	130,8	131,2	133,1	133,2	132,6	103,4
w tym: - mężczyźni	63,6	63,7	64,0	64,3	64,6	64,9	65,1	66,1	66,1	65,7	103,3
- kobiety	64,6	65,1	65,3	65,5	65,7	65,9	66,1	67,0	67,1	66,9	103,6
- miasto	18,0	17,9	17,9	17,9	17,9	18,0	18,0	18,0	17,9	17,7	98,3
- wieś	110,3	110,9	111,4	111,9	112,4	112,8	113,2	115,0	115,3	114,9	104,2
grupy - przedprodukcyjni	27,4	27,4	27,2	27,1	27,1	27,1	27,2	27,1	25,3	22,9	83,6
- produkcyjni	82,3	82,5	82,8	82,9	82,9	82,6	82,3	79,9	79,5	78,6	95,5
- poprodukcyjni	18,8	18,9	19,4	19,8	20,4	21,1	21,7	26,1	28,5	31,1	165,4

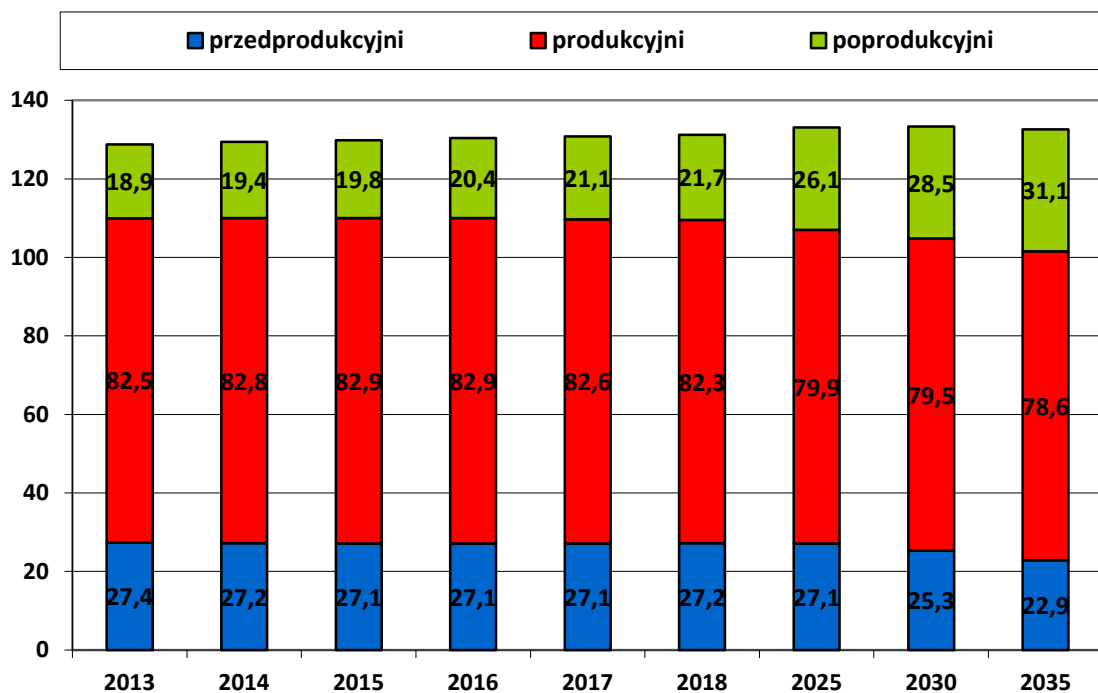
Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 - 2035 (GUS) - wartości prognozy skorygowano o rzeczywistą różnicę liczby ludności w 2012 roku

Wykres 7. Liczba ludności powiatu konińskiego w latach 2007-2012 oraz prognoza* na lata 2013-2035 w tys. osób

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 - 2035 (GUS) - wartości prognozy skorygowano o rzeczywistą różnicę liczby ludności w 2012 roku

Wykres 8. Prognoza struktury ludności powiatu konińskiego na lata 2013-2035 w tys. osób

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 - 2035 (GUS) - wartości prognozy skorygowano o rzeczywistą różnicę liczby ludności w 2012 roku

Z punktu widzenia polityki społecznej najważniejsze zadania do realizacji do 2015 r. to:

- zapewnienie dostępu do przedszkoli i szkół podstawowych rosnącej grupie dzieci w wieku 0 – 4,
- restrukturyzacja szkolnictwa ponadpodstawowego w kontekście zmniejszania się liczby dzieci i młodzieży w wieku 5 – 19,
- podejmowanie wszelkich działań wspierających rozwój gospodarki, w tym przedsiębiorczości, mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszanie bezrobocia w rosnącej grupie osób w wieku produkcyjnym oraz zahamowanie migracji zarobkowych,
- zapewnienie opieki społecznej i zdrowotnej osobom w wieku starszym, których udział w populacji systematycznie wzrasta.

2. Środowisko naturalne

2.1 Rzeźba terenu

Teren powiatu konińskiego wchodzi w skład pasa nizin w obrębie Niziny Wielkopolskiej. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu powiatu jest równoleżnikowy układ form, przy czym rzeka Warta dzieli cały obszar na część północną i południową. Wzdłuż rzeki rozciąga się szeroka dolina, z którą od północy i południa sąsiadują obszary wysoczyzn pochodzenia glacialnego, sięgające od 80 m n.p.m. do 191 m n.p.m. (Złota Góra).

W północnej części powiatu średnie wysokości wahają się w granicach 100-120 m n.p.m. Znajdują się tam liczne jeziora, z których 11 przekracza 50 ha powierzchni. Część jezior tworzy wraz z Kanałem Ślesińskim drogę wodną między Wartą a Gopłem.

Niewielkie zróżnicowanie rzeźby terenu powiatu sprzyja podejmowaniu działalności gospodarczej w rozmaitych dziedzinach.

2.2 Gleby

Jakość gleb na terenie powiatu nie jest wysoka. Większość to gleby pseudobielicowe, brunatne wylugowane, piaski i gliny różnego pochodzenia, piaski gliniaste mocne i piaski gliniaste lekkie. Duży odsetek użytków rolnych stanowią słabe ziemie V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby te stanowią 53,5 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych, od 25,9 % w gminie Kleczew do 91 % w gminie Krzymów. Agrotechniczne właściwości gleb powiatu są bardzo zróżnicowane. W północnej części powiatu udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych jest stosunkowo niższy. Najwyższą zawartością gleb kwaśnych charakteryzują się gminy położone na południe od Warty.

Poważnym problemem na terenie powiatu są znaczne powierzchnie zdegradowane i zdewastowane przez przemysł wydobywczy w wyniku naruszenia struktury geologicznej ziemi, zniszczenia lasów, gleby i całego ekosystemu oraz zakłócenia systemu wodnego. Efektem tego jest zmniejszenie powierzchni gleb rolniczych na terenie powiatu. Przywracanie gleb pokopalnianych dla potrzeb rolnictwa następuje w wyniku procesów rekultywacji gruntów prowadzonych przez KWB Konin.

2.3 Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe to rzeki, jeziora, kanały oraz inne ciek i zbiorniki sztuczne. Urbanizacja, koncentracja przemysłu paliwowo-energetycznego, stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie przyczyniają się do pogarszania jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu oraz postępującego procesu eutrofizacji jezior.

Wody powierzchniowe na terenie powiatu konińskiego*

Źródło: Interaktywny Panel Informacji o Środowisku Województwa Wielkopolskiego (* - na mapie błędnie wskazano nazwę Jeziora Gosławskiego – podano Gosławickie)

Rzeki

Na terenie powiatu konińskiego istnieje stosunkowo gęsta sieć rzeczna. Obszar powiatu należy do zlewni rzeki Warty i Noteci. Osią hydrologiczną tego obszaru jest rzeka Warta, przepływająca przez tereny gmin: Krzymów i Kramsk (na granicy gmin), Stare Miasto, Rzgów i Golinę. Jest ona największym ciekim wodnym tego regionu. Drugim co do wielkości ciekim wodnym na terenie powiatu jest rzeka Noteć przepływająca przez tereny gmin Wierzbinek, Sompolno, i Skulsk. Pozostałymi występującymi ciekami wodnymi są: Topiec (gmina Krzymów), Powa (gmina Stare Miasto) i Czarna Struga (gmina Grodziec), będące dopływami Warty oraz Struga Ostrowicka (nazywana potocznie Strugą Biskupią) i Struga Kleczewska.

Na rzece Powie zlokalizowane są 2 zbiorniki retencyjne: *Niklas* (o powierzchni 8,6 ha) zlokalizowany w rejonie m. Niklas oraz zbiornik *Stare Miasto* (o powierzchni 90,97 ha) w rejonie m. Modła Królewska. Wody ze zbiornika *Stare Miasto* wykorzystywane są do celów rolniczych i rekreacyjnych. Równocześnie zbiornik ten zabezpiecza tereny wokół i poniżej zapory przed wystąpieniem powodzi.

Jeziora

W północnej części powiatu znajduje się zespół 23 jezior o powierzchni powyżej 50 ha. Wody jezior są klasyfikowane w II bądź III klasie czystości, za wyjątkiem Jeziora Budzisławskiego – I klasa i Jeziora Suszewskiego – pozaklasowe.

Pozostałe wody

Na terenie powiatu występują ciekami wodnymi i sztuczne zbiorniki. Do najważniejszych należą:

- Kanał Ślesiński położony w gminie Ślesin, który poprzez jeziora Pątnowskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Ślesińskie i Czarne stanowi drogę łączącą Wartę i jezioro Gopło,
- Kanał Grójecki przeprowadzony przez gminy Kramsk, Ślesin i Sompolno, łączący Wartę z Jeziorem Lubstowskim,
- zbiorniki tworzone na wyrobiskach końcowych odkrywek PAK KWB Konin S.A.: zbiornik w Honoratce i zbiornik w Kozarzewku,
- zbiornik na rzece Powie w gminie Stare Miasto.

Wszystkie sztuczne ciekami i zbiorniki nie odgrywają obecnie większego znaczenia gospodarczego, natomiast w przyszłości mogą odgrywać ważną rolę w gospodarce powiatu, zwłaszcza z punktu widzenia rozwoju turystyki i rekreacji. Podejmowane są działania mające na celu ich wykorzystanie w celach turystycznych, np. w ramach projektu: Wielka Pętla Wielkopolski.

Wiele obszarów cennych przyrodniczo na terenie powiatu konińskiego stanowią zasoby leśno-wodne na istniejącej sieci rzecznej wraz z jeziorami. Tereny podmokłe na terenie powiatu występują w dolinach cieków wodnych. Największe z nich są zlokalizowane na terenie gmin Sompolno i Kramsk od Jeziora Lubstowskiego aż do linii Warty, na zachód od miejscowości Kramsk

poniżej jeziora Mąkolno.

Pozostałe tego typu obszary, ale o zdecydowanie mniejszej powierzchni, znajdują się w pobliżu Kleczewa (na południe od miasta), Kazimierza Biskupiego (na północno-zachodnim skraju Jeziora Gosławskiego) i na zachód od Konina głównie w Dolinie Warty.

Szczegółowe zasady monitoringu wód określa „Ramowa Dyrektywa Wodna”. Na jej podstawie, na terenie powiatu konińskiego wyznaczono 12 jednolitych części wód, z których siedem w całości mieści się w granicach powiatu oraz dla jezior o powierzchni powyżej 50 ha – 12 jednolitych części wód.

W 2009 roku prowadzono badania jakości wód rzeki Noteci (wodowskaz Żuławka) i Powy (Rumin) oraz Jezior Pątnowskiego i Gosławskiego. Obie rzeki nie spełniały wymagań dla bytowania ryb w warunkach naturalnych (stwierdzono w nich przekroczenia norm przez azotyny, fosfor ogólny oraz tlen rozpuszczony). Podobna sytuacja była w przypadku Jeziora Wąsowsko-Mikorzyńskiego, gdzie stwierdzono przekroczenie wskaźników dla niejonowego amoniaku, BZT5, azotynów i fosforu ogólnego.

W 2010 roku analogiczny wynik otrzymano dla wód Jezior Pątnowskiego i Gosławskiego; jak również temperatura nie spełniła wymaganych norm.

Badania za 2011 r. stanu wód rzek Warty (ppk. Warta - Rumin), Noteci (ppk. Noteć-Łysek), Czarnej Strugi (ppk. Czarna Struga – Tartak) nadal wykazały zły stan tych wód. Zdecydowało o tym zaklasyfikowanie elementów chemicznych do stanu poniżej dobrego.

2.4 Zasoby naturalne

Wody podziemne na terenie powiatu występują w 3 poziomach: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i w kredzie. Głównymi zbiornikami wód podziemnych, wymagającymi szczególnej ochrony są zbiorniki: Turek – Konin – Koło i Pradolina Warszawa - Berlin, których dyspozycyjne zasoby eksploatacyjne wynoszą odpowiednio 240 i 456 m³/dobę.

Wody z utworów czwartorzędowych są eksploatowane na terenie całego powiatu i charakteryzują się średnią i niską jakością. Na skutek odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego stosunki wodne poziomu czwartorzędowego są często zachwiane. Wody trzeciorzędowe są stosunkowo obfite. Występują na różnych głębokościach, na ogół nie przekraczających 100m ppt. Wody kredowe stanowią główny poziom użytkowy powiatu. Najczęściej występują na głębokości 50-100m. Są to często wody wysokiej jakości.

Z uwagi na wykorzystywanie wód podziemnych dla celów komunalnych oraz przemysłowych, są one w znacznym stopniu wyeksploatowane.

Wody geotermalne

Na terenie powiatu występują wody geotermalne, które zostały udokumentowane dwoma otworami wiertniczymi. Otwór „Ślesin IGH-1” w miejscowości Głębockie, gmina Ślesin wykonano do głębokości 2574m. Zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 73 m p.p.t. W otworze uzyskano wydajność 16,6m³ /h. Temperatura wody na wypływie wyniosła 49 °C. Mineralizacja 100 g/dm³. Otwór „Wyczyn IGH-1” w miejscowości Mrówki, gmina Wilczyn został wykonany do głębokości 2571m. Woda ustabilizowała się na głębokości 89 m. Jest to solanka o wysokiej temperaturze wynoszącej 64°C i wysokim zmineralizowaniu. Zasoby wód termalnych nie są obecnie wykorzystywane w celach turystycznych ani grzewczych. Wody geotermalne otwierają ogromne możliwości rozwojowe. Jednakże z uwagi na fakt, że jest to bardzo kosztowna inwestycja (gmina Ślesin potrzebuje na ten cel około 100 mln zł), obecnie trwają poszukiwania inwestorów.

Węgiel brunatny

Węgiel występuje zarówno w części północnej powiatu, sięgając aż na tereny powiatów sąsiednich, jak i w części południowej, gdzie zasoby na ponad 114 mln ton występują w złożu „Piaski”. Obecnie na terenie powiatu działają trzy odkrywki: „Drzewce”, „Józwin” i „Tomisławice”, z których wydobywa się ok. 8,4 mln ton węgla rocznie. Wg szacunków kopalni PAK KWB Konin S.A., przy poziomie zapotrzebowania na węgiel ze strony elektrowni Konin i Pątnów, na terenie powiatu konińskiego możliwa jest eksploatacja węgla do ok. 2030 roku. Należy tu dodać, że już obecnie PAK KWB Konin S.A. przygotowuje się do eksploatacji złóż znajdujących się na terenie innych powiatów.

Wykaz złóż węgla brunatnego w latach 2011– 2012 występujących na terenie powiatu konińskiego						Tabela 4
Lp.	Nazwa złoża	Stan zagos. złoża	Zasoby		Wydobycie	Powiat
			Geologiczne bilansowe	przemysłowe		
1	Drzewce	E	23297	22724	2183	kolski, koniński
2	Lubstów	T	1859	760	-	koniński
3	Mąkoszyn-Grochowiska	R	50857	-	-	kolski, koniński, radziejowski, wrocławski
4	Morzyczyn	R	26113	-	-	koniński
5	Ościśłowo	R	41317	-	-	koniński
6	Pątnów I	Z	tylko pzb.	-	-	koniński
7	Pątnów III	E	3709	-	624	koniński
8	Pątnów III – socz. Danków	R	1587	-	-	koniński, słupecki
9	Pątnów IV	E	30022	36158	6181	koniński
10	Piaski	R	108414	-	-	koniński, słupecki

11	Rumin	R	58	-	-	koniński
12	Tomisławice	E	53382	41707	259	koniński, radziejowski

E - złoża eksploatawane

T - złoża zagospodarowane, eksploatawane okresowo

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C₁, a dla ropy i gazu – w kat. A+B)

Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane

Źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego za lata 2011–2012

Kruszywo naturalne

Zbadane i udokumentowane złoża kruszywa występują w różnych miejscach powiatu, przy czym największe są w gminie Krzymów.

Wykaz udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego znajdujących się na terenie powiatu konińskiego w latach 2011 – 2012		Tabela 5
2011 r.	2012 r.	
– złoża piasku „Władysławowo II” w kat.C1 gm. Wierzbinek	– złoża piasku „Brzezińskie Holendry SJ III” w kat.C1, gm. Krzymów – złoża piasku „Ignacew II” w kat.C1, gm. Krzymów	

Źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego za lata 2011–2012

Piaski kwarcowe

Na pograniczu gmin Stare Miasto i Rzgów znajduje się udokumentowane złoża piasków formierskich „Rumin”. Zasoby wynoszą 14 mln m³ i nie są eksploatawane.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej

Kopaliny złóż surowców ilastych stanowią ility plioceńskie oraz gliny lodowcowe. W Kazimierzu Biskupim na hałdach technologicznych znajduje się 5 mln m³ ility plioceńskich odłożonych w czasie selektywnego usuwania nadkładu węgla. W gminie Ślesin znajduje się udokumentowane złoża „Sarnowa II”, którego zasoby ocenione zostały na 1450 tys. ton.

Żadne z udokumentowanych złóż surowców ilastych nie jest eksploatawane, a czynne cegielnie korzystają na bieżąco z ility plioceńskich występujących w nadkładzie eksploatawanych złóż węgla brunatnego.

Torfy

Złoża torfu na terenie powiatu udokumentowano jako złoża o zasobach szacunkowych w kategorii C₂. Głównie występują na terenie gminy Kramsk. W celu podjęcia eksploatacji należałoby złoża udokumentować w wyższej kategorii, spełniając wymogi Prawa geologicznego i górniczego.

Lasy

Lasy na terenie powiatu zajmują 25 tys. ha, tj. 15,9 % powierzchni. Grunty leśne publiczne należące do Skarbu Państwa stanowią 77,5 % ogólnego areалу lasów, lasy prywatne – 21,5 %. Wskaźnik lesistości pokazuje, że powiat jest ubogi w lasy.

Podstawowym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która stanowi ponad 80% wszystkich drzewostanów. Dalsze miejsca zajmują: olsza, dąb, brzoza, świerk. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi ok. 50 lat, przy zasobności masy drzewnej na 1 ha powierzchni leśnej od 100 m³ w Nadleśnictwie Grodziec, do 170 m³ w Nadleśnictwie Konin i 50 m³ w lasach prywatnych⁴.

O strukturze wiekowej drzewostanu decyduje fakt zalesiania gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa, jako głównego źródła powiększania zasobów leśnych, co powoduje, że ok. 50% lasów stanowią drzewostany w wieku do 40 lat⁵. Największe kompleksy leśne w powiecie występują w okolicach Grodzca i Kazimierza Biskupiego. Mogą one stanowić podstawę rozwoju turystyki i agroturystyki. Dla zagospodarowania turystycznego interesujący jest kompleks leśny wokół Złotej Góry.

2.5 Warunki klimatyczne

Klimat powiatu jest umiarkowany z łagodnymi zimami. Cechuje go niski poziom opadów atmosferycznych – średnio ok. 500 mm, a także znaczne odchylenia rocznych temperatur i sumy opadów od przeciętnych wieloletnich, co okresowo niekorzystnie wpływa szczególnie na produkcję rolniczą. Średnia roczna temperatura waha się w granicy 8°C (lipiec 18°C, styczeń 1,5°C). W ciągu roku występuje ok. 50 dni słonecznych i ok. 130 dni pochmurnych. Przeciętny okres utrzymywania się pokrywy śnieżnej wynosi 38-60 dni.

2.6 Obszary chronione

Na terenie w powiatu ustanowionych jest wiele obszarów i obiektów podlegających ochronie na podstawie prawa. Należą do nich:

- 6 rezerwatów przyrody (łącznie zajmują powierzchnię ponad 3.600 ha), w tym:
  - Rezerwat „Mielno” (93,65 ha),
  - Rezerwat „Bieniszew” (144,40 ha),
  - Rezerwat „Sokółki” (240,00 ha),
  - Rezerwat „Pustelnik” (100,25 ha),

⁴ dane z Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych - Nadleśnictwo Konin i Grodziec

⁵ ibidem

- Rezerwat „Złota Góra” (123,87 ha),
- część rezerwatu „Nadgoplański Park Tysiąclecia” (2.897 ha);
- 3 parki krajobrazowe (łącna powierzchnia na terenie powiatu ponad 5.600 ha):
  - część Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia,
  - część Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego,
  - część Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

Wymienione rezerwaty przyrody oraz parki krajobrazowe wchodzą w skład 4 obszarów chronionego krajobrazu, które obejmują na terenie powiatu powierzchnię 49.490 ha:

- Obszar Powidzko-Bieniszewski,
- Obszar Goplańsko-Kujawski,
- Obszar Złotogórski,
- Nadwarciański Park Krajobrazowy.

Łącznie obszary chronione zajmują 31,4% ogólnej powierzchni powiatu. Obok nich, na terenie powiatu znajduje się 54 pomników przyrody.

Część powiatu objęta jest również specjalną ochroną ptaków w ramach dyrektywy UE NATURA 2000. Obejmuje ona: Ostoję Nadwarciańską, Jezioro Gopło, Pojezierze Gnieźnieńskie, Puszcę Bieniszewską i Dolinę Środkowej Warty (ok. 19,9 tys.ha), w tym:

- w gminie Golina – 3.571,3ha,
- w gminie Kramsk – 9.903,3ha,
- w gminie Krzymów – 2.521,8ha,
- w gminie Rzgów – 3.077,0ha,
- w gminie Stare Miasto – 790,2ha.
- w gminie Sompolno - 76,2ha
- w gminie Skulsk – 3.191,7ha

Obszary NATURA 2000 znajdują się również w obszarach chronionego krajobrazu.

Ustanowione powyżej obszary chronione stanowią podstawę zapobiegania postępowi zanieczyszczenia środowiska, który na terenie powiatu jest zróżnicowany. Zdecydowanie większą część powiatu stanowią obszary niezagrożone.

Ujemnie na środowisko przyrodnicze na terenie powiatu wpływa przede wszystkim działalność kopalni PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A., która powoduje zakłócenia w środowisku leśnym i w istniejących stosunkach wodnych.

Niewątpliwym wpływem na stan środowiska ma również emisja szkodliwych gazów i pyłów przez elektrownie „Konin” i „Pałnów” oraz hutę aluminium, która została jednak znacznie ograniczona w wyniku inwestycji zmniejszających przenikanie gazów i pyłów do atmosfery oraz likwidację wydzia-

tu elektrolizy w hucie.

Istotne znaczenie dla ograniczenia miejscowych zanieczyszczeń jest porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminach.

2.7 Fauna i flora

Powiat koniński posiada bardzo bogatą faunę oraz florę; na terenach utworzonych rezerwatów przyrody oraz parków krajobrazowych występują liczne gatunki zwierząt i roślin.

Wiele spośród nich są to gatunki prawnie chronione min.:

Rośliny: wawrzynek wilczełyko, purchawica olbrzymia, barwinek pospolity, czosnek wężowy, li-piennik loesela, storczyk krwisty, grzybień biały, lilia złotogłów, kopytnik pospolity, przylaszczka pospolita.

Zwierzęta: biegacze, trzmiele, ropuchy, zaskroniec zwyczajny, jaszczurki, żmija zygzakowata, bocian czarny, bocian biały, łabędź, orzeł bielik, żuraw, dudek, dzięcioły, sójka, kos, jeż, ryjówki, nietoperze, wiewiórka, kret.

Łąki zalewowe, pastwiska oraz zarośla nadrzeczne stanowią miejsca lęgowe oraz teren odpoczynku i żerowania w czasie wędrówek powietrznych wielu gatunków ptaków.

3. Infrastruktura techniczna

3.1 Komunikacja i łączność

Przez powiat koniński przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz Autostrada A-2. Na koniec 2012 r. na terenie powiatu było 1961,5 km dróg o twardej nawierzchni, z czego najdłuższą sieć stanowiły drogi gminne – 59,3 % ogółu dróg.

Drogi krajowe

Sieć dróg krajowych na terenie powiatu tworzą:

- Autostrada A-2 na trasie Poznań – Konin – Koło, Autostrada A-2 i droga nr 92 są częścią międzynarodowego korytarza transportowego Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa.
- droga krajowa nr 92 Świecko – Poznań – Warszawa,
- droga krajowa nr 25 Ostrów – Kalisz – Konin – Bydgoszcz,
- droga krajowa nr 72 Konin – Turek.

Na drogach krajowych występuje największa koncentracja ruchu. Drogi krajowe są systematycznie niszczone, na co ma wpływ znaczne natężenie ruchu, zwłaszcza ruchu ciężarowego oraz znaczne prędkości pojazdów (poza terenami zabudowanymi). Oprócz dużej koncentracji ruchu, drogi te charakteryzują się niedostosowaniem parametrów drogi do wymogów współczesnego ruchu, przebiegiem na znacznych długościach przez tereny zabudowane oraz nieodpowiednią nośnością. Sytuacja ta stwarza duże zagrożenia wypadkowe, a w granicach obszarów zabudowanych kolizje z ruchem lokalnym i wysoki poziom hałasu.

Drogi wojewódzkie

Sieć dróg wojewódzkich na terenie powiatu stanowią:

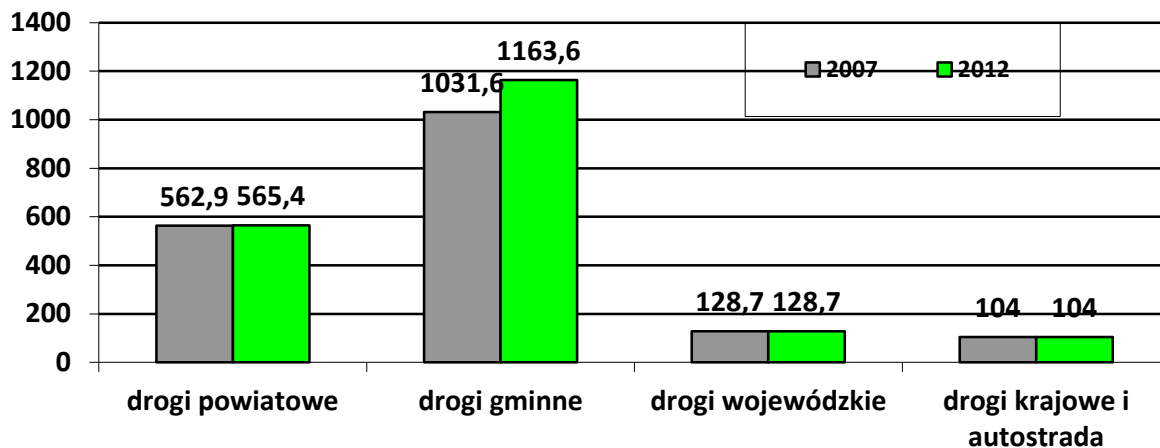
- droga nr 263 Słupca – Ślesin – Sompolno,
- droga nr 264 Konin – Kleczew,
- droga nr 266 Konin – Ciechocinek,
- droga nr 269 Kowal – Szczerkowo,
- droga nr 443 Jarocin – Rychwał – Tuliszków,
- droga nr 467 Pyzdry – Golina.

Są to drogi o różnym natężeniu ruchu i o różnej jakości. W większości są one również nieprzystosowane do obecnego natężenia ruchu i ciężaru pojazdów, w związku z tym na znacznych długościach drogi te są dość mocno zniszczone.

W 2010 r. przeprowadzono pomiary średniego dobowego ruchu na drogach. W stosunku

do 2005 roku zarejestrowano wzrost ruchu na drogach wojewódzkich o 18% a na drogach krajowych o 26%.

Wykres 9. Drogi w powiecie konińskim, wg kryterium podporządkowania, w km

Źródło: Wg danych GUS

Drogi powiatowe i gminne

Pozostałą część sieci dróg o nawierzchni twardej w powiecie konińskim tworzą drogi powiatowe o łącznej długości 565,4 km i drogi gminne o długości 1.163,6. Razem stanowią 88,1 % wszystkich dróg o nawierzchni twardej na terenie powiatu.

Gęstość sieci dróg powiatowych o nawierzchni twardej wynosi 35,8/100 km², natomiast dróg gminnych 73,7/100 km². Sieć dróg powiatowych i gminnych uzupełniają drogi o nawierzchni gruntowej, których jest ponad 602,4 km. Wskaźnik tych dróg w 2011 r. na 100 km² wynosi 38,2%. Wskaźnik dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej na 100 km² wynosi 109,5%.

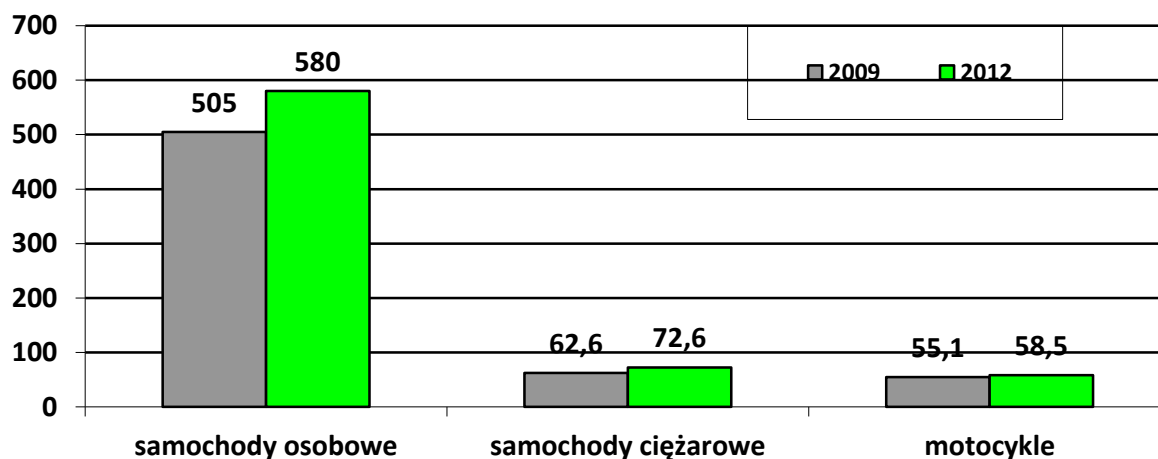
Brak odpowiedniej wielkości środków finansowych przyczynia się do zaległości w remontach i modernizacji dróg co wpływa na ich stan techniczny. Co więcej, stały niedobór środków na remonty i modernizacje powoduje ich dalszą dewastację.

Ponadto drogi powiatowe i gminne charakteryzują się:

- niedostosowaniem parametrów geometrycznych do istniejącego natężenia ruchu,
- niedostosowaniem nośności do aktualnego obciążenia,
- kolizją ruchu kołowego z ruchem pieszym, szczególnie na terenach zabudowanych (brak chodników).

O natężeniu ruchu może świadczyć systematyczny wzrost pojazdów na drogach. W 2012 r. liczba pojazdów samochodowych i ciągników wzrosła w stosunku do roku 2009 o 12.570 sztuk. Najwyższy wskaźnik liczby samochodów na 1000 ludności dotyczy samochodów osobowych.

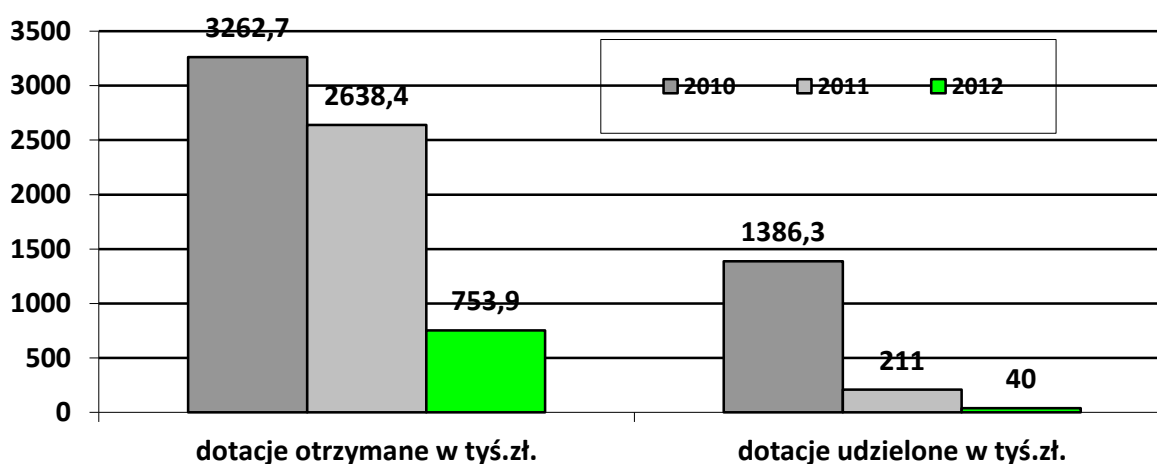
Wykres 10. Pojazdy na 1000 mieszkańców

Źródło: Wg danych GUS

Stan obiektów mostowych trudno zaliczyć do dobrych. Ocena ich stanu technicznego, obliczona na podstawie przeglądów, w sześciostopniowej skali ocen wynosi 3,1, co kwalifikuje je do prac remontowych i modernizacyjnych. Na terenie powiatu mamy 27 mostów, 3 wiadukty i 2 promy.

Wykres 11. Powiat koniński - dotacje otrzymane na remonty i budowę dróg powiatowych i przekazane dla gmin

Źródło: Wg danych GUS

Z powyższego wykresu jednoznacznie wynika, że wartość dotacji otrzymywanych przez powiat na remonty dróg powiatowych, zmalała w ostatnich latach prawie pięciokrotnie. Ograniczenie środków zewnętrznych na remonty dróg powiatowych utrudnia przeprowadzenie dodatkowych prac remontowych i modernizacyjnych.

Koleje

Oś kolejową przechodzącą przez teren powiatu stanowi linia kolejowa E-20 o znaczeniu międzynarodowym relacji Paryż – Berlin – Warszawa - Moskwa. Obsługuje ona zarówno transport pasażerski jak i towarowy. W część północno-wschodniej przebiega niewielki odcinek linii kolejowej nr 131 Choczów Batory – Tczew (magistrala węglowa).

Łączność

System łączności stacjonarnej na terenie powiatu jest sukcesywnie unowocześniany i rozbudowywany. Problem telefonii przewodowej został w większości rozwiązany. Jego znaczenie osłabło w wyniku rozwoju telefonii komórkowej.

Obecnie łącza przewodowe są głównie pożądane z punktu widzenia dostępu do sieci internetowej. Urządzenia telefonii stacjonarnej wykorzystywane są głównie w jednostkach samorządu terytorialnego, zakładach pracy i zakładach handlowych. Z danych 2011 r. dla województwa wielkopolskiego wynika wyraźnie, iż liczba telefonicznych łączy głównych wyraźnie spada (w porównaniu z 2007 r. o 31,56%) Spada również liczba placówek pocztowych (o 3,47%). Tendencja ta dotyczy także obszaru całego kraju (*brak szczegółowych danych liczbowych dla powiatu konińskiego*).

Telefonia komórkowa firm takich jak: Plus, T-mobile, Play, Orange obejmuje zasięgiem cały obszar powiatu. Internet mobilny swym zasięgiem nie dociera do wszystkich rejonów powiatu i tak np. Internet mobilny firmy Play dociera na obszar powiatu poza rejonami Krzymowa, Kazimierza Biskupiego, zachodnimi okolicami Kramska, częściami odcinka autostrady A2 i drogi 92. T mobile poza okolicami Kazimierza Biskupiego Kleczewa, Skulska, Kramska, Rzgowa, Grodzca, Rychwał, Tuliszkowa. Prężny rozwój Internetu mobilnego zaciera granice jego dostępności. Skorzystanie z oferty Internetu na obszarach wiejskich zależy przede wszystkim od jego dostępności na danym obszarze.

Na terenie wszystkich gmin powiatu konińskiego realizowany jest projekt: Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa. Celem projektu polegającego na budowie sieci szerokopasmowej w technologii NGA (sieci nowej generacji) jest zapewnienie mieszkańcom, przedsiębiorstwom i organom administracji publicznej możliwości dostępu do wybranego operatora łączności elektronicznej i wybranej platformy technologicznej oraz dostępu do usług dostarczanych w ramach sieci NGA. Projekt koncentruje się na „białych obszarach NGA” (tj. obszarach, na których obecnie nie ma infrastruktury NGA, a inwestorzy prywatni nie planują inwestycji w taką infrastrukturę w najbliższych przyszłości). Zapewnienie operatorom telekomunikacyjnym dostępu do subsydiowanej infrastruktury stworzy zachęty do inwestycji w segmenty NGA ostatniej mili. Celem projektu jest również umożliwienie korzystania z nowej sieci, aby wyeliminować „przepaść cyfrową” w zakresie podstawowych usług szerokopasmowych na obszarach, na których obecnie nie ma odpowiedniej infrastruktury szerokopasmowej.

3.2 Gospodarka wodno-ściekowa

Odsetek ludności korzystającej z ujęć wodnych w powiecie konińskim jest większy niż na terenie Wielkopolski. Główne ujęcia komunalne na terenie powiatu przedstawia poniższa tabela:

Ujęcia wody w powiecie konińskim					Tabela 6	
Gmina - % zwodociągowania*		Stacje wodociągowe - wydajność ujęcia (m ³ /h)				
Golina	83,4	Golina	140	Przyjma	27	
		Węglew	60	Głodowo	72	
Grodziec	84,3	Grodziec	50	Łagiewniki	48	
Kazimierz Biskupi	97,7	Kazimierz Biskupi 1	48	Dobrosołowo	35	
		Kazimierz Biskupi 2	60	Posada	40	
		Kozarzew	36	Kamienica	35	
		Bochlewo	30	Wieruszew	22	
		Tokarki	48			
Kleczew	98,8	Kleczew		Budziśław Kościelny	60	
		ul. Białobrodzka	168	Kalinowiec	52	
		Kleczew ul. Poznańska	48	Wielkopole	52	
Kramsk	89,4	Kramsk	180	Wola Podłęzna	61	
Krzymów	79,3	Krzymów	90	Ignacew studnia nr 1	10	
		Brzeźno	75	Ignacew studnia nr 2	50	
Rychwał	82,7	Rychwał	100	Jaroszewice Rychwalskie	50	
		Rozalin	50			
Rzgów	83,2	Sławsk	85			
Skulsk	89,6	Gawrony	11	Skulsk	50	
		Rakowo	50	Warzymowo	34	
Sompolno	91,2	Mostki	55	Biele	175	
		Marianowo	90	Lubstów	92	
Stare Miasto	89,4	Żychlin	132	Lisiec Wielki	310	
Ślesin	93,9	Ślesin	160	Szyszyn	49,6	
		Półwiosek Lubstowski	60	Bylew	63,6	
		Mikorzyn	25	Niedźwiady	47,2	
		Honoratka	27,4	Roźnowo	24	
		Biskupie	260			
Wierzbinek	86,8	Wierzbinek Chlebowo	45	Łysek	36,2	
		Racięcín	36,7	Mąkoszyn	14	
Wilczyn	96,6	Wilczyn	130	Góry	48	
		Ościśłowo	30	Kopydłówek	37	

*-Wskaźnik zwodociągowania – opracowanie własne na podstawie danych regionalnych GUS

Wykaz ujęć wody pokazuje różny stopień zwodociągowania gmin. W przypadku niskiego zwodociągowania powodem przede wszystkim jest rozproszenie zabudowy, co powoduje nieopłacalność budowy sieci.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w powiecie konińskim								Tabela 7	
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	dynamika w %	
								/ 2007	/ 2011
wodociągowa:									
- dł. sieci / na 100 km ² pow.	km	2214,6 140,3	2220,4 140,7	2242,4 142,1	2287,2 144,9	2321,6 147,1	2323,7 -	104,93 104,85	100,1 -
- połączenia do bud. mieszk.	ilość	27318	29217	28672	28577	28888	30596	112,00	105,9
kanalizacyjna:									
- dł. sieci na 100 km ² pow.	km	299,2 19,0	321,7 20,4	336,0 21,3	353,1 22,4	395,5 25,1	426,0 -	142,38	107,7
- połączenia do bud. mieszkal.	ilość	7787	7835	8393	8663	9259	9962	127,93	107,6
zużycie wody w gosp. domowym:									
- na 1 mieszkańca	dam ³	3545,4	4133,7	3614,0	3682,9	3819,9	3956,4	111,59	103,6
	m ³	28,5	33,1	28,7	29,0	29,9	-		
ścieki odprowadzane	dam ³	1388,6	1404,9	1430,5	1546,0	1614,0	1524,0	109,75	94,4

Źródło wg danych GUS

Do informacji przedstawionych w tabelach należy dodać, że w 2012 r. wskaźnik długości sieci wodociągowej na 100 km² jest w powiecie o blisko 47,9% wyższy niż średnia w województwie wielkopolskim. Wskaźnik długości sieci kanalizacyjnej na 100 km² powierzchni jest o ponad 28,1% niższy niż średnia wojewódzka. Zużycie wody na 1 mieszkańca w powiecie jest o ok. 15,8% niższe niż średnia w województwie. Gospodarka ściekowa na terenie powiatu konińskiego jest zróżnicowana i uzależniona od zamożności gminy. Wskaźnik korzystających z instalacji wodociągowej w % ogółu w województwie wynosi 92,6 % a w powiecie 90,1% i jest to niewielka różnica. Ten sam wskaźnik dla instalacji kanalizacyjnej w powiecie wynosi 31,1% natomiast dla województwa 62,6% czyli jest o 31,5 pkt niższy.

13 z 14 gmin powiatu konińskiego posiadało oczyszczalnie ścieków.

Oczyszczalnie ścieków w powiecie konińskim		Tabela 8
Gmina	Ilość oczyszczalni	sieć kanalizacji sanitarnej w km
Golina	1 oczyszczalnia w Golinie	21,3
Grodziec	brak oczyszczalni ścieków	-
Kazimierz Biskupi	1 oczyszczalnia w Kazimierzu Biskupim	94,0
Kleczew	3 oczyszczalnie: w Budziszawiu, Jabłoncu i Kleczewie	32,6
Kramsk	1 oczyszczalnia	5,6
Krzyków	1 oczyszczalnia w Brzezińskich Holendrach	5,5
Rychwał	1 oczyszczalnia	18,3
Rzgów	2 oczyszczalnie: w Sławsku i w Rzgowie	20,5
Skulsk	1 oczyszczalnia w Lisewie	16,8
Sompolno	3 oczyszczalnie: 2 w Sompolnie, 1 w Mąkolnie	29,9

Stare Miasto	1 oczyszczalnia w Modle Królewskiej	37,4
Ślesin	2 oczyszczalnie: w Lubomyślu i w Licheniu	105,0
Wierzbinek	2 oczyszczalnie: w Wierzbinie i Sadnie	0,9
Wilczyn	1 oczyszczalnia w Kownatach	38,2

Źródło: Wg danych GUS, Starostwo Powiatowe w Koninie

Tylko 33,7 % ludności powiatu jest obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków, choć jest to wskaźnik wyższy od wskaźnika z 2007 r. o 5,2%. Liczba oczyszczalni w powiecie wzrosła o 2 obiekty, łącznie do 19. Planowany do realizacji projekt pod nazwą: „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gmin członkowskich ZMWiK w subregionie konińskim” nie został zrealizowany. Wykonano projekty techniczne dla Gminy Stare Miasto, Kramsk, Rzgów, Krzymów i Golina. Uzyskano pozwolenia na budowę. Nie otrzymano jednak środków na dofinansowanie z Unii Europejskiej. Ostatecznie realizacja została zamknięta w lipcu 2011 r. Projekt jest realizowany indywidualnie przez gminy.

3.3 Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

W dniu 01 lipca 2011 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 152 poz. 897). Zgodnie z ustawą to gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki do ich utrzymania poprzez między innymi zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Do zadań gmin w tym zakresie należy:

- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi,
- ustanowienie zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- utworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- nadzorowanie gospodarowania odpadami komunalnymi,
- zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu,
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na terenie powiatu konińskiego aktualnie funkcjonuje system zbiórki odpadów niesegregowanych oraz selektywna zbiórka odpadów wtórnych. W większości gmin odbiór odpadów wielkogabarytowych odbywa się na podstawie złożonej deklaracji lub w ramach dowozu własnego do punktu zbiorczego. Dominującą formą usuwania odpadów w powiecie jest ich deponowanie na

dwóch składowiska zlokalizowanych w:

- gminie Kleczew, miejscowość Genowefa; uruchomione w 2000 roku, o pojemności 195 tys. m³
- gminie Wilczyn, miejscowość Kownaty; uruchomione w 2002 roku, o pojemności 38 tys. m³.

Składowisko odpadów w Zielonce gm. Wierzbiniek podlega zamknięciu w 2013 roku.

Z danych GUS, dotyczących stanu i ochrony środowiska dla powiatu konińskiego wynika, że w latach 2007-2011 znacznie zmalały odpady komunalne zebrane w ciągu roku tak ogółem, jak i z gospodarstw domowych. Odpady ogółem stanowią 73,35% odpadów z 2007 r., a z gospodarstw domowych 71,31%. Także udział odpadów z gospodarstw domowych w stosunku do odpadów ogółem jest niższy i z 76,16% spadł do 74,04%. Spadła również wielkość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na 1 mieszkańca - z 102,6 kg do 71,4 kg.

Projekt pod nazwą: „Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie subregionu konińskiego” został przekazany do realizacji Miejskiemu Zakładowi Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Koninie. Projekt zakłada uporządkowanie i organizację gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Konina oraz 35 gmin powiatów: konińskiego, tureckiego, kolskiego i słupckiego wraz z instalacją wiodącą – Zakładem Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Koninie. Budowa spalarni odpadów, która rocznie będzie przetwarzać 94 tys. ton odpadów, ruszy w listopadzie 2013 r. Przy okazji spalania odpadów, zakład będzie mógł wytwarzać do 6,75 MW energii elektrycznej i do 15,4 MWt energii cieplnej. Inwestycja jest dofinansowana z europejskiego Funduszu Spójności (ponad 154 mln zł). Pozostałe środki na jej realizację to 145 mln zł pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz 10 mln zł wkładu własnego samorządów, który został sfinansowany z kredytu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Realizacja projektu winna zapewnić minimalizację wytwarzania odpadów oraz ich maksymalne wykorzystanie surowcowe i energetyczne. W ramach projektu realizowana będzie rekultywacja, kontynuacja rekultywacji gminnych składowisk odpadów.

Odpady z działalności gospodarczej

W powiecie wytwarzanych jest mało odpadów przemysłowych. Wytwórcami tych odpadów są m.in.: PAK KWB Konin S.A., „GALWA-MET”, wytwórnie mas bitumicznych, „Wienerberger-Honoratka” w Honoratce i zakłady przetwórstwa drewna. Zakłady przemysłowe są odpowiedzialne za zagwarantowanie – bezpiecznego dla środowiska – składowania i przetwarzania odpadów z własnej działalności.

W 2012 r. zakłady na terenie powiatu wytworzyły 14,87 tys. ton odpadów przemysłowych uciążliwych dla środowiska. Odpady z obróbki drewna, złom, oleje przepracowane, gruz, itp. w ilości 12,3 tys. ton zostało poddane odzyskowi, pozostałe 2,5 tys. ton zostało magazynowanych czasowo.

3.4 Sieci: energetyczna, gazowa i ciepłownicza

Na terenie powiatu nie ma większych problemów z zaopatrzeniem mieszkańców i podmiotów gospodarczych w energię elektryczną. W jednostkowych sytuacjach zachodzi potrzeba modernizacji, rozbudowy stacji transformatorowych lub przebudowy linii przesyłowych.

Bardzo słabo jest z kolei rozbudowana sieć gazowa. Mimo tego, iż przez teren powiatu przebiegają linie przesyłowe gazu, liczba podłączeń jest stosunkowo niewielka. Sieć gazowa w powiecie liczy 121,9 km i wzrosła w stosunku do 2007 roku o 40,9%. Sieć posiada 858 przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych - jest wyższa od ilości przyłączy w 2007 r. o 47,9%.

Scentralizowane źródła ciepła występują w niewielu miejscowościach powiatu i są zwykle przeznaczone na ogrzewanie określonych skupisk budynków w miastach (osiedli), bądź budynków użyteczności publicznej i związanych z funkcjonowaniem określonych przedsiębiorstw. Stosownie również sieci ciepłownicze mają bardzo ograniczony zasięg.

Według danych GUS w okresie analizowanym 2007 – 2011 sprzedaż energii cieplnej ogółem spadła z 29036,9 GJ do 1889,0 GJ. Przyczyna spadku leży między innymi w przechodzeniu na ogrzewanie gazowe. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m³ wzrosła w analizowanym okresie z 986,9 do 1355,8 tys.m³.

3.5 Własność nieruchomości oraz zasoby mieszkaniowe

Własność nieruchomości

Zmiany stosunkach własnościowych, jakie następują w kraju od początku lat 90-tych, w Powiecie Konińskim nie miały charakteru rewolucyjnego z następujących powodów:

- przed 1990 r. w rolnictwie powiatu dominującą formą własności (ponad 90% gruntów rolnych) była własność prywatna,
- największy udział we własności Skarbu Państwa miały i mają lasy (ok. 2/3) , gdzie stosunki własnościowe praktycznie nie uległy zmianie,

Aktualny stan własności nieruchomości na terenie powiatu przedstawia tabela:

Struktura gruntów w powiecie konińskim, wg własności i rodzajów gruntów, w 2012 r., w ha							Tabela 9	
Wyszczególnienie wg własności gruntów	Pow. ogólna gruntów	w tym:						
		użytki rolne	grunty leśne i za- drzew	grunty zabud. i zurb.	grunty pod wodami	Użytki ekolo- logicz- gicz- ne	nieu- żytki	tereny różne
Skarb Państwa	33 223	5956	20199	3036	3043	23	569	397
w tym: przekaz. w wiecz. użytk.	2 306	749	213	755	339	-	8	242
spółki SP, przedsiębior. państw. i państw. osób prawnych	4 568	1443	110	1587	190	-	159	1079
gminy i zw. międzygminne	3 064	919	158	1776	4	-	153	54
w tym: przekaz. w wiecz. użytk.	78	29	8	40	-	-	1	-
osoby fizyczne	113 733	103017	6038	1452	260	-	2942	24
spółdzielnie	1 103	832	184	14	13	-	54	6
kościół	433	296	40	76	1	-	12	8
wspólnoty gruntowe	487	292	120	-	21	-	54	-
powiaty	234	16	7	204	7	-	-	-
w tym: przekaz. w użytk. wiecz.	3	2	1	-	-	-	-	-
województwo	70	1	2	67	-	-	-	-
pozostałe	803	469	49	196	11	-	68	10
Ogółem:	157 718	113 241	26 907	8 408	3 550	23	4 011	1 578

Źródło: Zestawienie zbiorcze na dzień 01.01.2013 dla Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że nieruchomości na terenie powiatu w 72,1% należą do osób fizycznych, w 21,1 % do Skarbu Państwa. Grunty powiatów stanowią zaledwie 0,2% ogółu gruntów. Wśród gruntów przeważają użytki rolne stanowiące 71,8% powierzchni powiatu oraz grunty leśne i zadrzewione - 17,1%, Najniższy udział w całości mają użytki ekologiczne – 0,02%.

Zasoby mieszkaniowe

Mieszkanie i jego wyposażenie jest podstawowym dobrem decydującym o jakości życia człowieka. Jednocześnie odzwierciedla ono sytuację ekonomiczną danej osoby lub rodziny. W Powiecie Konińskim od początku jego powstania systematycznie, choć w niewielkim tempie następuje przyrost substancji mieszkaniowej.

Zasoby mieszkaniowe w powiecie konińskim						Tabela 10	
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	Dynamika (%)	
						2010 / 2007	2010 / 2009
Mieszkania	liczba	33319	33676	34099	34390	103,2	100,9
na 1000 ludności	wsk.	267,2	268,5	270,7	269,9	101,0	99,7

przeciętna pow. użytkowa 1 mieszk.	m ²	90,6	91,0	91,6	92,0	101,6	100,4
liczba osób na 1 mieszkanie	wsk.	3,7	3,7	3,7	3,7	100,0	100,0
Izby	liczba w tys.	144,5	146,5	148,8	150,4	104,1	101,1
liczba osób na 1 izbę	wsk.	0,9	0,9	0,9	0,9	100,0	100,0

Źródło: Wg danych GUS

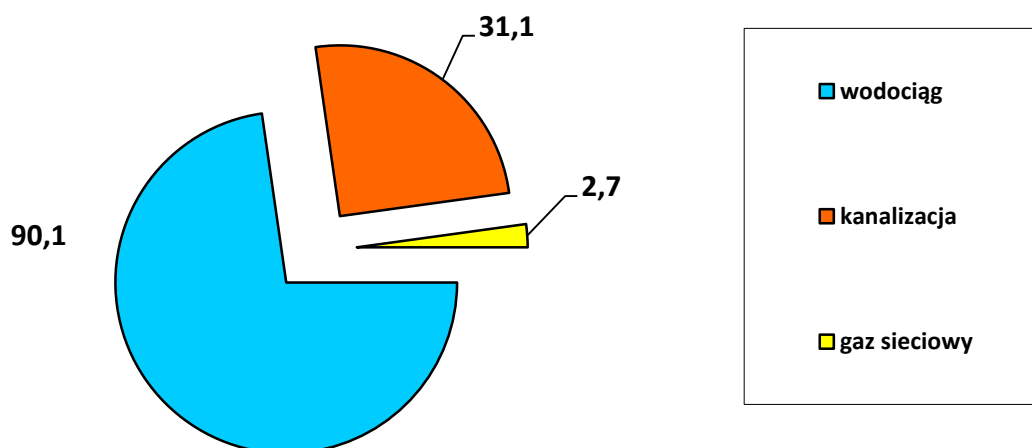
Liczba mieszkań w powiecie systematycznie rośnie, jednak tempo wzrostu utrzymuje się na dosyć niskim poziomie - 0,85 -1,3 %. Biorąc pod uwagę niskie dochody większej części mieszkańców powiatu, w tym ludzi młodych oraz wysokie ceny nowych mieszkań można stwierdzić, że na rynku pierwotnym nie ma trudności z ich nabyciem. Jednocześnie relatywnie większym popytem cieszą się mieszkania na rynku wtórnym.

Istotnym elementem wspierającym obrót mieszkaniami są kredyty preferencyjne proponowane przez różne banki. Zauważyć jednak należy, że preferencje bankowe dotyczą rynku pierwotnego i ze względu na wysokie ceny nie stanowią rozwiązania dla większości osób z niskimi dochodami. Zasadnym wydaje się w tej sytuacji podjęcie działań wspierających budowę tańszych mieszkań, w tym mniejszych, z zastosowaniem preferencji powiązanych z rozwojem usług dla ludności, w tym starszej oraz stwarzających perspektywy rozwojowe dla ludzi młodych.

Wraz z przyrostem ilości mieszkań rośnie stopniowo ich wielkość, co razem daje poprawę komfortu zamieszkania. W powiecie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2010 r. jest większa od średniej wojewódzkiej o 13,8 m². Jednocześnie mamy wyższy wskaźnik ilości osób przypadających na jedno mieszkanie. W województwie wynosi on 3,1 w powiecie – 3,7 osoby. Spada również wskaźnik osób przypadających na jedną izbę. Wynosi on obecnie 0,9 i choć jest nieco wyższy niż w województwie (0,8) oznacza dalszą poprawę warunków mieszkaniowych.

Ilość oddanych do użytkowania mieszkań na terenie powiatu w latach 2007 – 2012 kształtowała się na poziomie 2.536 (łącznie powierzchnia – 345.585 m²).

Wykres 12. Ludność powiatu konińskiego korzystająca z instalacji w %

Źródło: Wg danych GUS

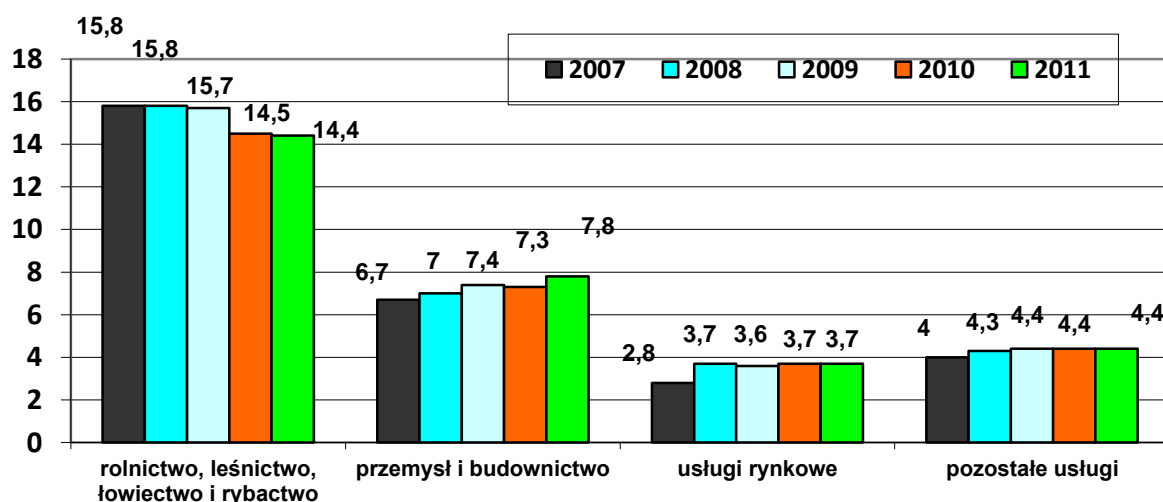
Analizując powyższe dane, w tym przyrosty uzyskane w 2007-2010 r., można stwierdzić, że warunki mieszkaniowe ludności ulegają poprawie, aczkolwiek bardzo powoli, co również potwierdza stagnację gospodarczą na tym obszarze. Wszystkie wskaźniki dot. wyposażenia mieszkań w media są poniżej średnich wojewódzkich. Szczególnie duża jest różnica występuje w zakresie przyłącza gazu sieciowego do mieszkań, gdzie wskaźnik jest bardzo niski i wynosi 2,3% przy wskaźniku dla województwa 52,7%. Wynika to głównie z dosyć wysokiego zgazyfikowania obszarów miejskich, w tym szczególnie większych miast oraz brakiem nowych inwestycji na obszarach wiejskich. Sytuację w tym zakresie należy uznać szczególnie za niekorzystną i wymagającą inwestycji w kontekście dyrektyw UE narzucających zwiększanie stopnia wykorzystania źródeł energii niskoemisyjnych.

4. Strefa społeczna

4.1 Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy jest tym elementem gospodarki powiatu, który ulega zmianom. Zatrudnienie w gospodarce narodowej na koniec 2011 r., w stosunku do roku 2007, wzrosło o 3,9%. Zauważyć należy prawidłową tendencję spadku zatrudnienia w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – o 8,4%, przy wzroście zatrudnienia w pozostałych dziedzinach - w przemyśle i budownictwie o 16,8%, usługach rynkowych 32,2% i pozostałych usługach o 10,8%. Duży wzrost w usługach rynkowych związany jest między innymi z rozwijającym się sektorem bankowych, telefonii komórkowej, ponadto handlem i gastronomią. Wśród pracujących w 2011 roku przeważają mężczyźni, którzy stanowią 54,8 % ogółu zatrudnionych. Kobiety stanowią 45,2 % ogółu zatrudnionych.

Wykres 13. Pracujący w gospodarce narodowej w powiecie konińskim w latach 2007-2011, w tys. osób

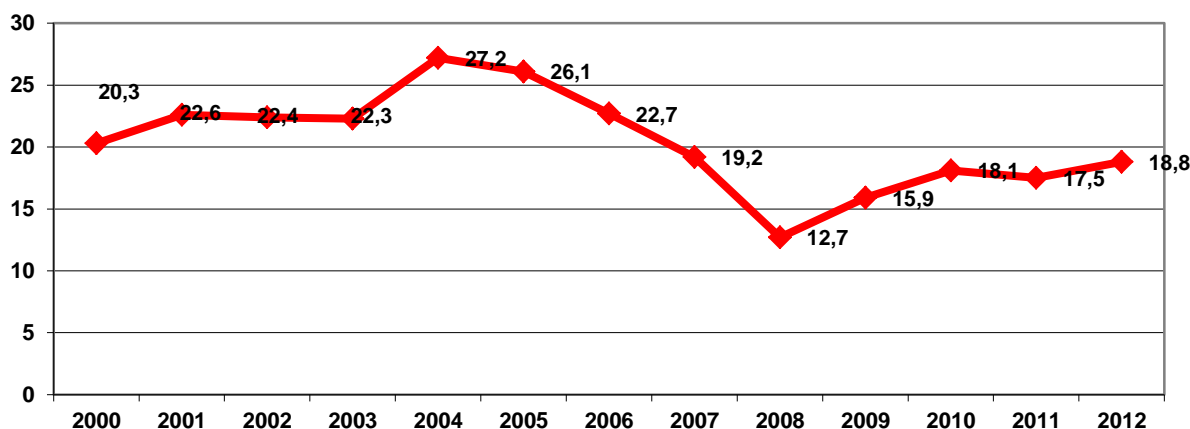

Źródło: Wg danych GUS

Można przypomnieć w tym miejscu, że struktura ludności powiatu ze względu na wiek aktywności zawodowej, w 2011 r., kształtuje się następująco:

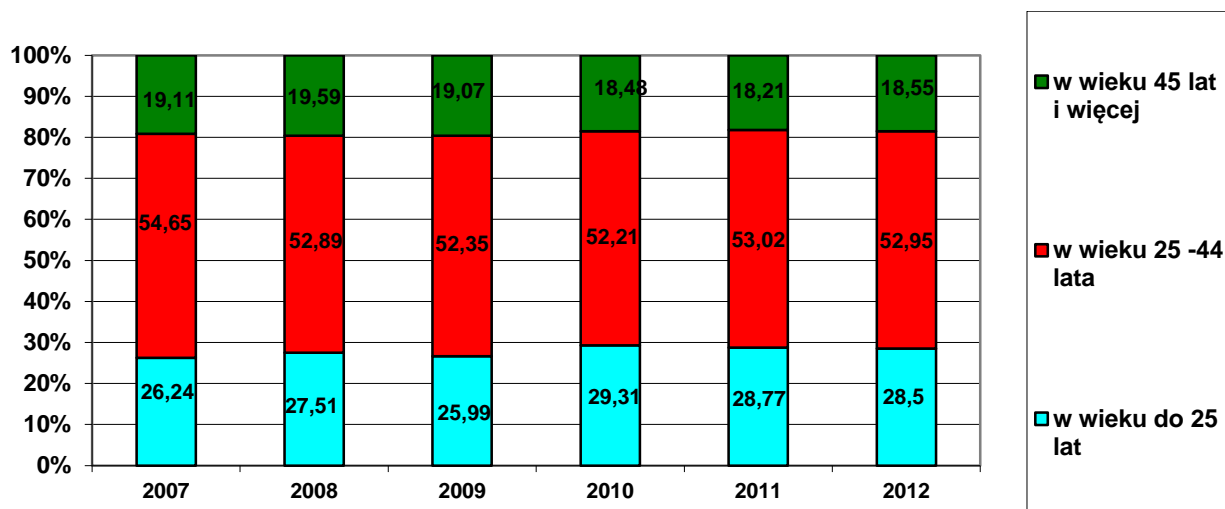
wiek produkcyjny	- 81,8 tys.	- 64,0%
wiek przedprodukcyjny	- 27,8 tys.	- 21,7%
wiek poprodukcyjny	- 18,3 tys.	- 14,3%

Wykres 14. Stopa bezrobocia w powiecie konińskim w latach 2000 – 2012, w %

Źródło: Wg danych GUS

Wykres 15. Struktura osób bezrobotnych w powiecie konińskim w latach 2007-2012, wg wieku, udział w %

Źródło: Wg danych GUS

Jak widać z powyższych danych, w 2008 r. zanotowano duży spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku 2007, łącznie o 2908 osób, tj. o 34,5%. Zmniejszeniu uległa liczba bezrobotnych do 25 lat o 31,3%, w przedziale 25-44 o 36,6% oraz w przedziale 45 lat i więcej o 32,8%. Tak wysokie zmniejszenie osób liczby osób bezrobotnych w 2008 roku, wynika głównie z zaostreżenia działań w stosunku do bezrobotnych i wyrejestrowywania osób nie potwierdzających gotowości do podjęcia pracy i odmowę przyjęcia skierowania do pracy. W grupie długotrwale bezrobotnych wyrejestrowano ponad 4 tysiące takich osób. Osoby wyrejestrowane, po 3 miesiącach „kary”, rejestrowały się ponownie - w celu utrzymania ubezpieczenia zdrowotnego i uzyskania pomocy społecznej. Oprócz powyższych działań, na zmniejszenie bezrobocia w 2008 roku miały wpływ realizowane przez urząd pracy dodatkowe programy i projekty, zwiększona aktywność bezrobotnych w samodzielnym znajdowaniu zatrudnienia oraz zwiększone zapotrzebowanie praco-

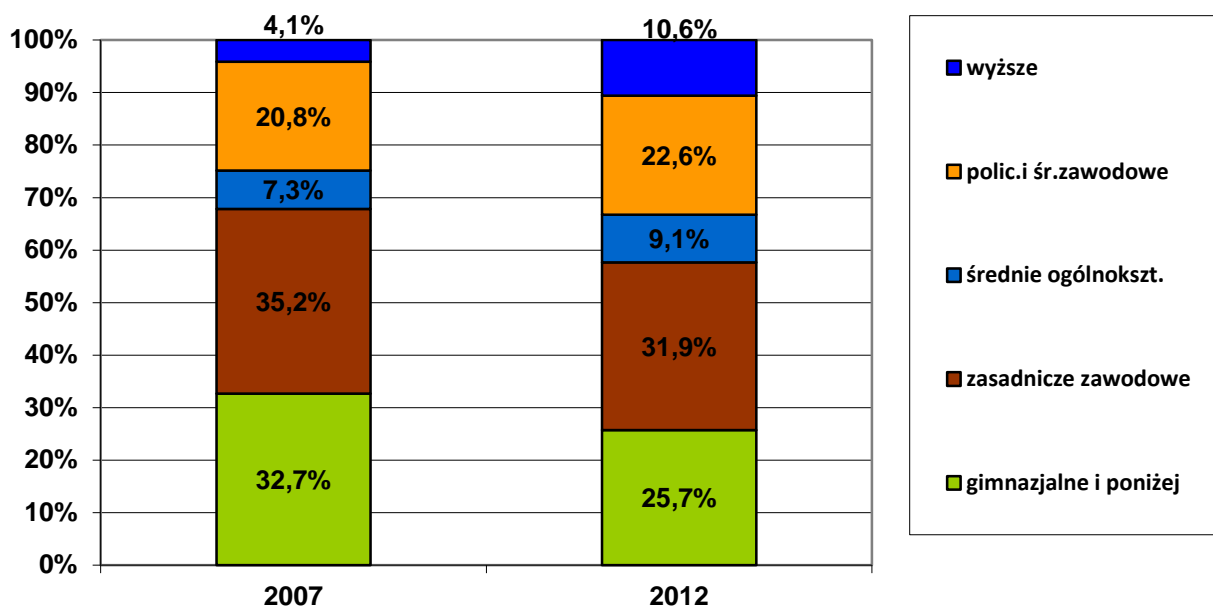
dawców na nowych pracowników.

Po spadku bezrobocia w 2008 roku - z 19% do 12,7%, aczkolwiek należy stwierdzić – mającego charakter formalny a nie rzeczywisty, w 2009 roku nastąpił duży skok liczby bezrobotnych - o 1682 osoby, tj. o 30,4 % - zdecydowana większość osób wyrejestrowanych przez urząd pracy, ponownie się zarejestrowała. Od 2009 roku **stopa bezrobocia** wzrastała z roku na rok. W 2012 roku doszła do poziomu z 2007 roku – **18,8%**, przy liczbie bezrobotnych osób ok. 8,5 tys. Poziom i stopa bezrobocia w powiecie konińskim należy do najwyższych w woj. wielkopolskim (obok subregionu pilskiego).

Najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby w **wieku** od 25 do 44 lat, których liczba w analizowanym okresie (2007 – 2012) kształtuje się na poziomie ok. 4,5 tys. osób, co stanowi ponad 50,0% ogółu bezrobotnych w powiecie. Na koniec grudnia 2012 roku udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o niecałe 2% - z 54,7% do 53 %. Powyższe wiąże się z niekorzystnym zjawiskiem na rynku pracy jakim jest wysokie bezrobocie wśród osób młodych do 25 roku życia. W analizowanym okresie (2007 – 2012), bezrobocie w tej grupie wzrosło o ok. 200 osób. Porównując jednak do roku 2008, gdzie nastąpił spadek bezrobocia, wzrost od tego roku wyniósł aż ok. 900 osób (~ 60%). Tym samym zwiększył się udział tej grupy bezrobotnych z 26,2% do 28,5%. Potwierdza to istnienie małych perspektyw rozwojowych, szczególnie dla ludzi młodych, na lokalnym rynku pracy i konieczność migracji w celach zarobkowych. Liczba i udział osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej kształtuje się w granicach ok. 1.550 - 1.650 osób, co przy wzroście liczby ogółu bezrobotnych, oznacza zmniejszenie udziału tej grupy wiekowej - z 19,1 do 18,6%.

Z analizy danych dot. **wykształcenia** osób bezrobotnych wynika, że najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły osoby o najniższych kwalifikacjach, posiadające wykształcenia zasadnicze zawodowe – ok. 32%, gimnazjalne lub niższe niż gimnazjalne – ok. 26%. Zauważalnym jest prawie trzykrotny wzrost liczby osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w stosunku do 2007 roku, przy wzroście udziału tej grupy z ok. 4% do 11%. Z jednej strony jest to zjawisko pozytywne, świadczące o wzroście poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu, tym bardziej, że wzrasta również liczba (o ponad 300) i udział (o prawie 4%) osób z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym oraz ogólnokształcącym. Maleje natomiast w dosyć dużym stopniu udział (o ok. 10%) i liczba (o ponad 800) osób z niższym wykształceniem, tj. zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym. Jednak z drugiej strony, niepokojącym jest brak perspektyw rozwojowych dla tej grupy, co powoduje odpływ tych osób z powiatu w celach zarobkowych. Świadczyć to również może o zbyt małym dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.

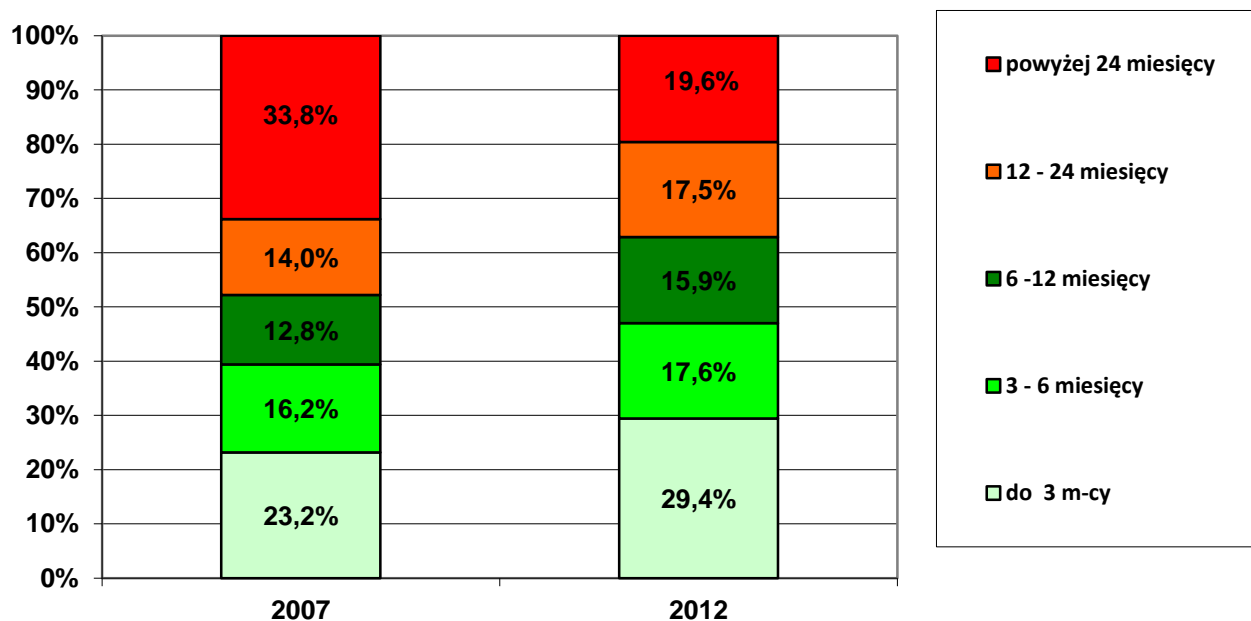
Wykres 16. Struktura osób bezrobotnych w powiecie konińskim w latach 2007, 2012, wg poziomu wykształcenia, w %

Źródło: Wg danych GUS

Na koniec 2012 r. wśród wszystkich bezrobotnych najliczniejszą grupę ze względu na **czas pozostawania na bezrobociu** stanowią: ok. 30% - osoby zarejestrowane do 3-ch miesięcy i mniej (ok. 2,5 tys. osób) oraz 20% - osoby powyżej 24 miesięcy (prawie 1,7 tys. osób). W pozostałych grupach, liczba osób bezrobotnych kształtuje się w granicach 1,4-1,6 tys. osób.

Wykres 17. Struktura osób bezrobotnych w powiecie konińskim w latach 2007-2012, wg czasu pozostawania bez pracy, w %

Źródło: Wg danych GUS

Ponad 80% osób bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędzie pracy, nie ma prawa do zasiłku, czyli nie posiada żadnych źródeł utrzymania i zmuszona jest do korzystania z pomocy społecznej lub migracji zarobkowych.

Ponadto, szczególnie trudnym obszarem jest bezrobocie długotrwałe, bezrobocie wśród osób młodych, w tym absolwentów oraz osób niepełnosprawnych, wymagające szczególnych działań w miarę skutecznie aktywizujących osoby z tych grup oraz zapobiegających wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym. Do tych grup kierowanych jest wiele projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez urząd pracy oraz inne instytucje i podmioty. Projekty te obejmują kursy i szkolenia w połączeniu ze stażami lub wsparciem finansowym na uruchamianie własnej działalności gospodarczej (Priorytet VI POKL).

4.2 Oświata

W powiecie konińskim istnieją dobre warunki do nauczania na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły średniej.

Samorząd powiatowy jest organem prowadzącym dla czterech szkół ponadgimnazjalnych:

- Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie,
- Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie,
- Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. Fryderyka Chopina w Żychlinie oraz
- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rychwale.

W ramach w/w szkół, w roku szkolnym 2012-2013, działały między innymi: 3 licea ogólnokształcące dla młodzieży, 2 licea ogólnokształcące dla dorosłych, 1 liceum profilowane dla młodzieży, 3 technika, 1 szkoła policealna i 4 zasadnicze szkoły zawodowe. We wszystkich wymienionych szkołach naukę pobierało ponad 1250 uczniów.

Podstawowe dane dotyczące szkół na terenie powiatu są zawarte w poniższych tabelach:

Szkoły podstawowe w powiecie konińskim w latach 2007/2008 – 2012/2013							Tabela 11	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2012 /2007	2012 /2011
Liczba szkół	82	80	79	79	77	73	89,0	94,8
Liczba szkół na 100 km ²	5,2	5,1	5,0	5,0	4,9	4,6	88,5	93,9
Liczba uczniów	9598	9311	8899	8558	8336	8110	84,5	97,3
Liczba uczniów na 1 szkołę	117,0	116,4	112,6	108,3	108,3	111,1	94,9	102,6
Liczba absolwentów	2812	1729	1729	1626	1501	1400	49,8	93,3

Źródło: Wg danych GUS

Szkoły gimnazjalne w powiecie konińskim w latach 2007/2008 – 2012/2013							Tabela 12	
Wyszczególnienie	2007	2008	2008	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2012 /2007	2012 /2011
Liczba szkół	24	25	25	25	25	25	104,2	100,0
Liczba szkół na 100 km ²	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	106,7	100,0
Liczba uczniów	5788	5575	5382	5124	4898	4556	78,7	93,0
Liczba uczniów na 1 szkołę	241,2	223,0	215,3	205,0	195,9	182,2	75,5	93,0
Liczba absolwentów	2006	1950	1890	1789	1711	1707	85,1	99,8

Źródło: Wg danych GUS

Licea ogólnokształcące w powiecie konińskim w latach 2007/2008 – 2012/2013							Tabela 13	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2012 /2007	2012 /2011
Liczba szkół	4	4	3	3	3	3	75,0	100,0
Liczba uczniów	720	678	629	584	533	449	62,4	84,2
Liczba uczniów na 1 szkołę	180,0	169,5	209,7	194,7	177,7	149,7	83,2	84,2

Źródło: Wg danych GUS

Licea profilowane na terenie powiatu konińskiego w latach 2007/2008 – 2012/2013							Tabela 14	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2012 /2007	2012 /2011
Liczba szkół	3	1	1	2	2	1	33,3	50,0
Liczba uczniów	92	45	46	54	35	18	19,6	51,4
Liczba uczniów na 1 szkołę	30,7	45	46	27	17,5	18	58,8	102,8

Źródło: Wg danych GUS

Szkolnictwo zawodowe w powiecie konińskim w latach 2007/2008 – 2012/2013							Tabela 15	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							/2007	/2011
Liczba szkół średnich techn. i zawodowych	7	7	7	8	7	8	114,3	114,3
Liczba uczniów	606	514	442	406	310	290	47,9	93,5
Liczba uczniów na 1 szkołę	86,6	73,4	63,1	50,7	44,3	36,3	41,9	81,9

Źródło: Wg danych GUS

Oprócz wyżej wykazanych szkół, w latach 2007/2008 – 2012/2013 na terenie powiatu konińskiego funkcjonowały:

– Szkoły policealne dla dorosłych:

w r. 2007/2008 - 3 szkoły, w których uczyło się 154 uczniów.

w r. 2008/2009 - 6 szkół, w których uczyło się 345 uczniów,

w r. 2009/2010 - 5 szkół, w których uczyło się 211 uczniów,

w r. 2010/2011 - 4 szkoły, w których uczyło się 178 uczniów,

w r. 2011/2012 - 4 szkoły, w których uczyło się 151 uczniów,

w r. 2012/2013 - 3 szkoły, w których uczyło się 119 uczniów;

– Szkoły zasadnicze zawodowe:

w r. 2007/2008 - 4 szkoły, w których uczyło się 244 uczniów

w r. 2008/2009 - 5 szkół, w których uczyło się 266 uczniów,

w r. 2009/2010 - 5 szkół, w których uczyło się 274 uczniów,

w r. 2010/2011 - 4 szkoły, w których uczyło się 281 uczniów,

w r. 2011/2012 - 5 szkół, w których uczyło się 305 uczniów,

w r. 2012/2013 - 5 szkół, w których uczyło się 239 uczniów;

Szkoły dla dorosłych – bez policealnych:

w r. 2007/2008 - 5 szkół, w których uczyło się 264 osób.

w r. 2008/2009 - 9 szkół, w których uczyło się 483 osób,

w r. 2009/2010 - 5 szkół, w których uczyło się 146 osób,

w r. 2010/2011 - 4 szkoły, w których uczyło się 456 osób,

w r. 2011/2012 - 5 szkół, w których uczyło się 447 osób,

w r. 2012/2013 - 9 szkół, w których uczyło się 432 osób,

Zgodnie z tendencjami w rozwoju sytuacji demograficznej, w ciągu ostatnich lat, na terenie powiatu, ograniczono liczbę szkół podstawowych.

Ponadto organy prowadzące szkoły, począwszy od 2012 r., przeprowadzają reorganizację szkół ponadgimnazjalnych w oparciu o Ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206) w związku z likwidacją niektórych typów szkół. Dla potrzeb młodzieży i gospodarki, w ramach istniejących struktur, zostały uruchomione nowe szkoły i profile nauczania w szkołach średnich. Jednak biorąc pod uwagę wysokie bezrobocie wśród osób młodych, w tym absolwentów, można stwierdzić zbyt małe dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, stagnację gospodarki powiatu ze względu na brak programu rozwoju gospodarczego, określającego m.in. kierunki i system wsparcia.

Należy podkreślić, że większość wskaźników dotyczących szkół, w tym gęstość sieci szkół gimnazjalnych, liczby uczniów na jedną szkołę, jest w powiecie lepsza niż średnie wojewódzkie,

jednak poziom nauczania jest istotnie niższy, co potwierdzają m.in. wyniki egzaminów zawodowych i maturalnych.

W analizowanym okresie 2007-2012 wzrosła liczba przedszkoli wraz z oddziałami z 68 do 107, liczba miejsc wzrosła o 52,5%. Liczba dzieci w tych placówkach systematycznie wzrasta – w stosunku do 2007 r. o 67,9%.

Wychowanie przedszkolne na terenie powiatu konińskiego							Tabela 16	
Wyszczególnienie	2007	2008	2008	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							/2007	/2011
Placówki ogółem	15	15	15	15	15	15	100,0	100,0
Oddziały	53	57	62	65	73	92	173,6	126,0
Miejsca	1199	1287	1291	1491	1573	1828	152,5	116,2
Dzieci	1137	1283	1403	1505	1623	1909	167,9	117,6
Przedszkola specjalne	0	0	0	0	0	1	-	-

Źródło: Wg danych GUS

Wg aktualnej oferty struktura wymienionych jednostek przedstawia się następująco:

Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie konińskim wg profilu kształcenia	Tabela 17
Szkoła / Typ szkoły / Profil kształcenia lub zawód	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie	
1. Liceum Ogólnokształcące dla młodzieży / Profile: humanistyczny, politechniczny, ogólny, matematyczno-informatyczny, sportowy, policyjno-wojskowy	
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Zawody: sprzedawca, Fryzjer, Rolnik, Elektryk, Stolarz, Murarz, Cukiernik, Lakiernik, Piekarz, Tapicer, Murarz-tylnkarz, Malarz- tapeciarski, Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, Mechanik pojazdów, samochodowych	
3. Technikum uzupełniające na podbudowie ZSZ / Technik handlowiec	
4. Liceum Ogólnokształcące uzupełniające / Profil ogólny	
5. Technikum dla dorosłych / Technik rolnik	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie	
1. Liceum Ogólnokształcące / Profile: ogólny, humanistyczny, przyrodniczy, europejski	
2. Liceum Profilowane / Profil zarządzanie informacją	
3. Technikum / Technik ekonomista, Technik żywienia i usług gastronomicznych, Technik ochrony środowiska	
4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Zawody: Sprzedawca, Kucharz małej gastronomii	

5. Liceum Ogólnokształcące (w Skulsku dla dorosłych) / Profil ogólny, Liceum uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych
Zespół Szkół Ekonomiczno- Usługowych w Żychlinie
1. Liceum Ogólnokształcące / Profile: europejski, turystyczno-sportowy
2. Technikum dla młodzieży / Technik agrobiznesu, Technik ekonomista, Technik hotelarstwa, Technik żywienia i gospodarstwa domowego, Technik żywienia i usług gastronomicznych, Technik obsługi turystycznej, Technik organizacji reklamy
3. Technikum Uzupełniające (na podbudowie ZSZ) / Technik żywienia i gospodarstwa domowego
4. Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych Profil ogólny
5. Szkoła policealna dla dorosłych / Technik Pszczelarzy, Technik rachunkowości
6. Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Zawód: Kucharz małej gastronomii
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Piotra Janaszka w Rychwale
1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa / Zawody: Kucharz - kl. I, II; Murarz-tylnkarz - kl. I, II; Murarz - kl. III

Na terenie powiatu konińskiego działa również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rychwale i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ślesinie.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ślesinie

- jest placówką oświatową prowadzącą działalność w zakresie udzielania dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej, a także pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, przy jednoczesnym wspieraniu rodziców i nauczycieli w wychowaniu oraz kształceniu dzieci i młodzieży. Poradnia obejmuje swym zasięgiem placówki oświatowe wszystkich typów, zlokalizowane na terenie 14 gmin powiatu. Poradnia została wskazana przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty jako właściwa do wydawania opinii i orzeczeń dla dzieci niewidomych, słabo widzących, niesłyszących, słabo słyszących oraz dzieci z autyzmem z rejonu oddziaływania Wydziału Nadzoru Pedagogicznego w Koninie Kuratorium Oświaty w Poznaniu.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Piotra Janaszka w Rychwale

- jest placówką dla dzieci i młodzieży, które z powodu niepełnosprawności nie mogą realizować obowiązku szkolnego w miejscu zamieszkania. Obecnie w jego strukturach funkcjonują: szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy, zespoły rewalidacyjno- wychowawcze, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkole specjalne.

Ośrodek zapewnia także wychowankom udział w zajęciach w zakresie: rewalidacji, logopedii, terapii psychologicznej, hipoterapii przygotowujących dzieci i młodzież do samodzielności w życiu społecznym oraz udział w zajęciach sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalno-oświatowych. Wspomaga rodziców (prawnych opiekunów) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych.

Stwierdzić jednak należy, że poziom nauczania w szkołach powiatu konińskiego nie jest wysoki, wyniki dotyczące zdawalności w ramach egzaminów zawodowych i matur są poniżej średnich wojewódzkich, a w przypadku matur – są nawet najgorsze w województwie. Zdawalność i liczba przystępujących po raz pierwszy do egzaminu zawodowego w Powiecie Konińskim wygląda następująco:

- zawody robotnicze - 72,58% (dla porównania Poznań - 80,89%, m. Konin - 71,30%),
- zawody techniczne - 57,14% (Poznań - 71,11%, m. Konin - 61,06%).

Matura:

- j. polski – 49,09 (śr. woj. - 54,64, m. Konin- 53,22),
- j. angielski – 50,48 (śr. woj. – 69,40, m. Konin- 69,51) – najgorsze w woj. Wlkp.,
- matematyka – 40,90 (śr. woj. – 56,39, m. Konin- 58,35) – najgorsze w woj. Wlkp.

4.3 Kultura

Zasoby dziedzictwa kulturowego

Jedną z głównych atrakcji turystycznych powiatu konińskiego jest możliwość zwiedzenia zabytków reprezentujących wszystkie, występujące w Polsce, style architektoniczne. Cechą charakterystyczną jest znaczna ilość zabytków z okresu początków kształtowania się państwowości naszego kraju.

Obiekty archeologiczne

Świadectwem działalności człowieka w przeszłości są liczne obiekty archeologiczne, z których niewiele jednak jest wyeksponowanych i przygotowanych do zwiedzania w terenie. Liczne drobne eksponaty można oglądać w muzeach. Najczęściej są to fragmenty sprzętów domowych, narzędzia, uzbrojenie oraz ceramika.

Jednym ze zbadanych przez archeologów obiektów jest grodzisko łużyckie położone na dawnej wyspie jeziora Koziegłowy w gminie Kleczew. Gród pochodzi z VII w. p.n.e. i służył wyłącznie jako schronienie w wypadku niebezpieczeństwa. Zabytki pochodzące z grodziska są eksponowane w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Obiektem przystosowanym do zwiedzania przez turystów jest średniowieczne grodzisko stożkowate położone nad brzegiem Jeziora Kownackiego, niedaleko wsi Mrówki w gminie Wilczyn. Zamieszkane było w XIII i XIV wieku. W latach siedemdziesiątych XX wieku zrekonstruowano palisadę, pięcioboczną wieżę strażniczą oraz półziemiankę. W wieży urządzono niewielką wystawę wykopalisk.

Ponadto w powiecie znajdują się inne udokumentowane grodziska średniowieczne, np. w Królikowie i w Biskupicach w gminie Grodziec.

Zabytki architektury i sztuki

Bogata historia powiatu konińskiego pozwoliła na zachowanie się wielu zabytków. Należą do nich pozostałości okresu starożytności (grodziska), budowle romańskie, gotyckie, barokowe i renesansowe, obiekty sakralne (klasztory, kościoły, kapliczki, bazylika), XIX-wieczne zespoły pałacowe i dworskie, ruiny zamków rycerskich, rzeźby ludowe i płaskorzeźby.

Oprócz wspomnianego już grodziska w Mrówkach na uwagę zasługują:

1. Obiekty reprezentujące sztukę romańską (XI - XII w.):

- romańska kaplica w neogotyckim kościele parafialnym pw. św. Piotra i Pawła w Starym Mieście (z 1907 r.), z zachowanym portalem zawierającym płaskorzeźbę Chrystusa Ukrzyżowanego, Kościół pw. św. Marcina w Kazimierzu Biskupim z XII/XIII w. rozbudowany około 1512 r. w stylu gotyckim,
- kamienny krzyż pokutny, który został wmurowany w ścianę kapliczki w Licheniu Starym – gmina Ślesin;

2. Styl gotycki odnajdziemy w zabytkach z XII - XV w.:

- Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników z lat 1514-18 w Kazimierzu Biskupim, styl późnogotycki,
- Klasztor obecnie siedziba księży misjonarzy Św. Rodziny z lat 1514-1520 w Kazimierzu Biskupim zniszczony przez Szwedów, odbudowany w końcu XVIII wieku - zachował sklepienie gotyckie,
- Kościół pw. św. Urszuli w Wilczogórze z 1566 r., najstarszy zabytek to gotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem z pierwszej połowy XV w. – gmina Wilczyn,
- Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Kleczewie z prezbiterium z II poł. XIV w.;

3. Elementy sztuki barokowej występują w:

- Rychwale, wewnątrz kościoła pw. Świętej Trójcy znajduje się nagrobek Gabriela Złotowskiego – kasztelana Krzywińskiego, zmarłego w 1597 r.,
- Kazimierzu Biskupim, w kościele pw. św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników zachowały się – późnorenesansowy nagrobek Stanisława Russockiego oraz rzeźby. św. Jadwigi i św. Mikołaja;

4. Pierwsze barokowe budowle powstały na terenie powiatu w połowie XVII w. W tym okresie wzniesiono:

- Zespół Klasztorny o.o. Kamedułów w Bieniszewie, kościół klasztorny Narodzenia Najświętszej Marii Panny – obiekt późnobarokowy (1747 – 1781), sześć eremów – domki pustelnicze pochodzące z 1664 r., zrekonstruowane po koniec XX w., brama klasztorna z I poł. XVIII w. – gmina Kazimierz Biskupi,

- w Kazimierzu Biskupim:
    - w wewnętrznym krużganku kościoła klasztornego pw. św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników znajdują się dwa portale z pocz. XVI w. z datą fundacji klasztoru i herbem fundatora – Godziemba. W zabudowaniach klasztornych – zewnętrzne krużganki z drogą krzyżową, powstała w 1758 r., dzwonnica z 1760-61 r.,
    - barokowy ołtarz główny w kościele pw. św. Marcina, w którym widnieje obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w sukience srebrnej z 1766 r.,
    - drewniany kościół p.w. św. Izaaka, zbudowany w 1640 r.,
  - zbór ewangelicko-reformowany w Żychlinie z 1623 r., odrestaurowany w 1821 r.,
  - Późnobarokowy Zespół Kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny i św. Józefa w Skulsku z 1810 – 1815 r. Styl wnętrza utrzymany w baroku; w późnobarokowym drewnianym ołtarzu głównym z końca XVIII w. znajduje się gotycka rzeźba „Pieta” Matki Boskiej Bolesnej Skulskiej (z ok. 1420 r.), koronowana przez papieża Jana Pawła II w 1997 r. w Gnieźnie,
  - kościół drewniany pw. św. Mateusza Apostoła w Lubstówku z 1639 r. – gmina Sompolno,
  - drewniany kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w Mąkolnie (1749-50). W ołtarzu głównym znajduje się słynący łaskami obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z II poł. XVII w., w sukience srebrnej i nowych koronach – gmina Sompolno,
  - drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych w Kucharach Kościelnych z 1795 r. Wewnątrz zachowane wyposażenie z dawnego kościoła, w tym trzy ołtarz z przełomu XVII/XVIII stulecia oraz ambona z XVIII w. – gmina Rychwał,
  - drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Rzgowie. Zachowało się barokowe wyposażenie wnętrza, m.in. cztery ołtarze, ambona oraz chrzcielnica. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Bolesnej w sukience srebrnej z XVII w. Budowla zaliczana do najbardziej reprezentatywnych przykładów sakralnego budownictwa w Wielkopolsce,
  - drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Golinie (1765 – 67). W barokowym ołtarzu głównym podziwiać można obraz „Ukrzyżowanie” z ok. 1600 r.,
  - Zespół Dworsko-Pałacowy w Grodźcu z ok. XVIII w.,
  - Neobarokowy Kościół Parafialny pw. św. Stanisława B.M., wzniesiony w 1844 r. w Kramsku z kropielnicą z XVII w., krucyfiksem z I połowy XVIII wieku oraz kopią obrazu „Zdjęcie z Krzyża” pochodzącego z pracowni Piotra Rubensa z 1 poł. XIX w.;
5. Architektura XIX-wieczna to głównie powstałe wówczas budowle sakralne oraz dworsko-pałacowe, m.in.:
- Zespół Pałacowy z XIX w., w miejscowości Posada wraz z parkiem krajobrazowym o pow. 5,3 ha. – gmina Kazimierz Biskupi,
  - Zespół Pałacowo-Folwarczny w Żychlinie z pałacem z 1820 r. oraz spichlerzem z przełomu

XIX/XX w. – gmina Stare Miasto,

- Zespół Pałacowy w Lisewie z pałacem oraz parkiem krajobrazowym z 2 poł. XIX w. – gmina Skulsk,
- Łuk Triumfalny w Ślesinie z orłem napoleońskim na szczycie, wzniesiony przez mieszkańców w 1812 roku,
- Zespół Pałacowy z parkiem krajobrazowym w Brzeźnie – dwór z poł. XIX w. – gmina Krzymów,
- Zespół Pałacowo-Folwarczny Słubickich w Lubstowie z końca XIX w. Pałac ze spichlerzem, paszarnią oraz parkiem krajobrazowym wraz z grobowcem rodziny Słubickich – gmina Sompolno,
- Zespół Dworski w Golinie z dworem z I poł. XIX w. oraz parkiem krajobrazowym,
- Zespół Dworski z parkiem krajobrazowym z końca XIX w. w Wierzbinku.

Rejestr zabytków powiatu konińskiego prowadzony jest przez Wojewódzki Oddział Ochrony Zabytków.

Miejsca kultu religijnego

Na terenie powiatu znajduje się kilka miejsc kultu religijnego. Najbardziej znane i odwiedzane to:

- **Sanktuarium Maryjne w Licheniu Starym** - ośrodkiem kultu jest niewielki obraz Matki Bożej Licheńskiej z II poł. XVIII w. umieszczony w ołtarzu głównym bazyliki mniejszej. Licheńska Bazylika, konsekrowana w 2004 r., jest największą świątynią w Polsce. Jej chlubą jest ważący 14,7 t. dzwon nazwany imieniem Maryi Bogurodzicy. Na terenie Sanktuarium znajdują się jeszcze dwa kościoły: neogotycki kościół p.w. św. Doroty wzniesiony w latach 1854-1858 oraz kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej wybudowany w latach 1969-1970. Wokół położone są liczne obiekty o charakterze religijnym, w tym kamienna Golgota. W dolnej części świątyni znajduje się kaplica Św. Krzyża – w ołtarzu głównym ukrzyżowany Chrystus, krzyż z widocznymi śladami po strzałach oddanych w 1944 r. z broni Bertę Bauer, nauczycielki, wychowanki Hitlerjugendu. Sanktuarium odwiedza rocznie ok. 1 mln pielgrzymów.
- **zespół klasztorny Kamedułów w Bieniszewie** - w 1663 r., na szczycie Sowiej Góry powstał pustelniczy klasztor Kamedułów. Zlikwidowany przez władze carskie w 1819 r. Zakonnicy powrócili do klasztoru w 1937 roku i z przerwą na lata wojny mieszkają tu do dziś. Obecny późnobarokowy kościół został wybudowany w latach 1747-1781. Klasztor o.o. Kamedułów w Bieniszewie, razem z kościołem św. Marcina i kościołem św. Jana Chrzciciela i Pięciu Braci Męczenników w Kazimierzu Biskupim stanowią miejsca związane z kultem Pięciu Braci Męczenników.

Obiekty te zostały zaliczone do Kanonu Krajoznawczego Polski.

Inne obiekty, do których pielgrzymują wierni to:

- Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skulsku, gdzie wg legendy Bolesławowi Chrobremu podczas polowania ukazała się Matka Boska
- Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Kawnicach.

Miejsca pamięci narodowej

Miejsca pamięci narodowej upamiętniają wydarzenia historyczne związane z walką o niepodległość Polski. Na terenie powiatu do najbardziej znanych należą:

- pomniki (ku czci poległych w powstaniu styczniowym) wzniesione w 1957 r. w Ignacowie i w Różowej (Gm. Ślesin) z 1928 r.
- pomniki, mogiły i tablice upamiętniające zamordowanych w czasie II wojny światowej znajdujące się w wielu miejscach, w tym m.in. w lasach w okolicach Kazimierza Biskupiego, Ślesina, Konina oraz w Wilczynie.

Muzea

Główną placówką muzealną w rejonie Konina jest Muzeum Okręgowe w Koninie, w którym wystawione są znaleziska również z terenu powiatu. Filią Muzeum w Koninie - Gosławicach jest skansen archeologiczny w Mrówkach w gminie Wilczyn. Warte odwiedzenia jest również Muzeum imienia księdza Józefa Jarzębowskiego w Licheniu Starym.

W powiecie funkcjonuje również kilka prywatnych muzeów oraz izby pamięci w Skulsku, Budziszławiu Kościelnym i Kowalewku.

Historyczne szlaki kulturowe

Uwzględniając zabytki znajdujące się na terenie powiatu i w powiatach ościennych wytyczone zostały historyczne szlaki kulturowe, które generują rozwój turystyki. Najbardziej znanym jest Szlak Bursztynowy Szlak Piastowski.

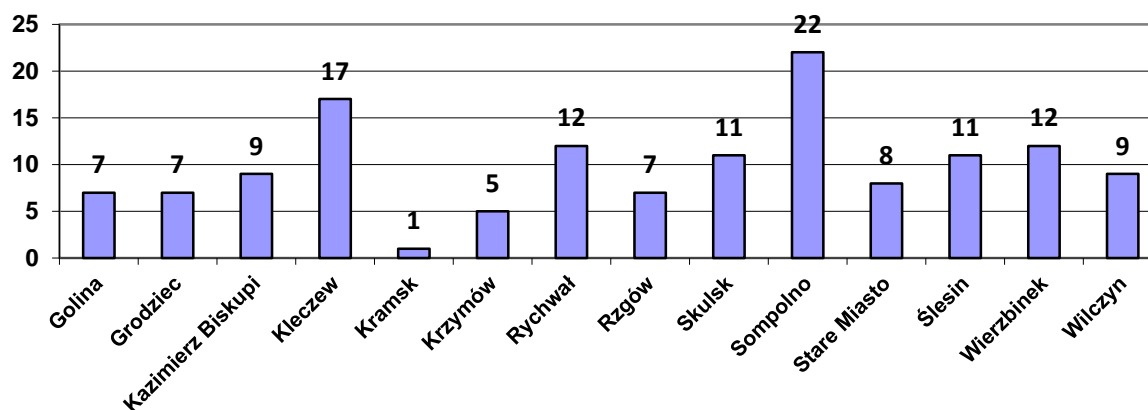
Ochrona prawna zabytków

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zagadnienia ochrony zabytków jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U 2003.162.1568), która określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach a także organizację organów ochrony zabytków. Formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr zabytków prowadzi Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Znajduje się w nim 138 zabytków z powiatu konińskiego, w tym kościoły, pałace, dworki, parki, cmentarze, wiatraki, miejsca pamięci narodowej. Najwięcej zabytków wpisanych do rejestru jest z Gminy Sompolno i Kleczew.

Wykres 18. Liczba obiektów w gminach powiatu konińskiego wpisanych do rejestru zabytków

Źródło: Wojewódzki rejestr zabytków

Kultura i sztuka

Działalność kulturalna na terenie powiatu rozwija się dzięki funkcjonowaniu wielu instytucji, organizacji i zespołów artystycznych. W dziewięciu gminach powiatu koordynatorami i inicjatorami działalności kulturalnej są Gminne Ośrodki Kultury. W gminach istnieją zespoły artystyczne: orkiestry dęte, kapele ludowe, zespoły muzyczno-wokalne, chóry, kabarety, zespoły teatralne.

Z inicjatywy Starostwa Powiatowego i poszczególnych gmin, co roku w powiecie odbywa się ponad 100 różnego rodzaju imprez kulturalnych. Około 20 imprez odbywa się cyklicznie – corocznie.

Starostwo Powiatowe jest organizatorem i współorganizatorem takich imprez stałych, jak:

- Festiwal Chopinowskie Interpretacje Młodych,
- Gala Powiatu,
- Ogólnopolski Plener Malarski,
- Dożynki Powiatowe,
- Wielkie Ruszenie Gmin Powiatu Konińskiego.

Do stałych imprez organizowanych przez instytucje kultury, stowarzyszenia i samorządy z powiatu konińskiego i miasta Konin zaliczyć należy:

- Międzypowiatowy Przegląd Chórów Dziecięcych i Młodzieżowych w Kramsku,

- Międzynarodowy Przegląd Małych Form Teatralnych w Koninie,
- Nadgoplański Festiwal Muzyczny w Skulsku,
- Wielkopolski Konkurs na Monodram w Kleczewie,
- Festiwal Ogólnopolskiej Piosenki Artystycznej w Ślesinie,
- Powiatowy konkurs piosenki dziecięcej w Brzeźnie,
- Rychwańskie Impresje Muzyczne,
- Wielkanocne spotkanie z tradycją w Węglewie,
- Ogólnopolskie Targi Wierzby i Wikliny „Salix” w Wierzbniku.

Zauważyć można stopniowy wzrost imprez kulturalnych o charakterze lokalnym i ponadlokalnych, które pociągają za sobą ożywienie społeczne i integrację społeczności lokalnych, oraz promocję powiatu i gmin poza ich granicami.

Sieć stałych placówek kultury w powiecie tworzą w Powiecie Konińskim: Gminne Ośrodki Kultury, biblioteki, kino i oddział muzeum. Działa jedno stałe kino ze 168 miejscami oraz trzy oddziały muzeum, z których dwa powstały w 2008 r. Liczba zwiedzających muzea i oddziały wzrosła w stosunku do 2007 r. o 66,9%.

Miejsca życia kulturalnego to: 10 domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic. W 2012 r. zorganizowały one 647 imprez i jest to liczba większa w stosunku do 2007 roku o 43,8%. Liczba uczestników tych imprez wzrosła o 13,6 %.

Liczba bibliotek zmalała w stosunku do 2007 r. o 3 tj. o 8,8%. Wskaźnik liczby czytelników w ciągu roku na 1000 ludności wzrósł ze 130 do 136, co stanowi wzrost o 4,6 %. Liczba osób na 1 placówkę biblioteczną oraz księgozbiór na 1 czytelnika w powiecie są nieco wyższe od średniej województwa i wynoszą odpowiednio 4026 i 22,7, natomiast wskaźnik czytelników na 1000 ludności jest niższy (WW – 155). Reasumując można stwierdzić, że zachowywane są biblioteki i księgozbiory – jako jedno z niewielu stałych miejsc kultury, natomiast - na tle województwa - niższe jest czytelnictwo.

Dane dotyczące czytelnictwa przedstawia poniższa tabela:

Biblioteki w powiecie konińskim							Tabela 18	
Wyszczególnienie	2007	2008	2008	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2011 /2007	2011 /2010
Liczba bibliotek i filii	34	33	33	32	31	31	91,2	100,00
Liczba punktów bibliotecznych	1	1	1	1	1	0	-	-
Księgozbiór - woluminy na 1000 ludności	491,7 3942,6	494,8 3945,6	493,6 3918,4	482,8 3789,5	462,7 3618,8	466,8 3640,5	94,9 92,3	100,9 100,6
Czytelnicy - czytelnicy ciągu roku na 1000 ludności	16214 130	16527 132	17158 136	17196 135	16827 132	17370 136	107,1 104,6	103,2 103,0
Wypożyczenia - wypożyczenia księgozbiorów na 1 czytelnika	400,0 24,7	398,7 24,1	386,9 22,5	384,2 22,3	375,2 22,3	415,3 23,9	103,8 96,8	110,7 107,2
Liczba osób na 1 placówkę biblioteczną	3563	3688	3705	3861	3996	4137	116,1	103,5

Źródło: wg danych GUS

4.4 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

W latach 2007 – 2012 w dalszym ciągu sytuacja w ochronie zdrowia nie jest stabilna, a można nawet stwierdzić, że uległa dalszemu pogorszeniu, szczególnie w obszarze finansowania z Narodowego Funduszu Zdrowia. Zmniejszenie kadry lekarskiej widoczne jest tak w liczbach bezwzględnych, jak i we wskaźnikach, chociaż występuje w nich duża skala uogólnienia. Sytuację w tym zakresie łagodzi nieco rozwój prywatnych praktyk lekarskich, ale dotyczy to wybranych specjalności, a nie podstawowej opieki medycznej. Barię stają się – przy ubożeniu społeczeństwa - dostęp do płatnych usług związanych z chorobami najbardziej powszechnymi.

Kadra medyczna powiatu konińskiego wg podstawowego miejsca pracy						Tabela 19	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika (%)	
						2011 /2007	2011 /2010
Liczba lekarzy	44	38	13	18	14	31,8	77,8
lekarze na 10 tys. ludności	3,5	3,0	1,0	1,4	1,1	31,4	78,6
Liczba lekarzy stomatologów	13	15	18	18	6	46,2	33,3

lekarze dentyści na 10 tys. ludności	1,0	1,2	1,4	1,4	0,5	50,0	35,7
Liczba pielęgniarek	97	87	59	83	88	90,7	106,0
pielęgniarki na 10 tys. ludności	7,8	6,9	4,7	6,5	6,9	88,5	106,2

Źródło: wg danych GUS

W stosunku do 2007 roku liczba – wg podstawowego miejsca pracy - lekarzy, lekarzy stomatologów i pielęgniarek na koniec 2011 roku znacząco zmalała. Lekarzy o 30 osób, stomatologów o 7 i pielęgniarek o 9 osób. Korzystniej kształtuje się sytuacja uwzględniająca zatrudnienie personelu medycznego w kilku placówkach naraz, co jest stałą tendencją na przestrzeni ostatnich lat, jak również związane jest ze stałym, aczkolwiek powolnym rozwojem usług prywatnych.

Kadra medyczna w powiecie konińskim wg łącznego zatrudnienia w kilku placówkach						Tabela 20	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika (%)	
						2011 /2007	2011 /2010
Liczba lekarzy	58	58	27	35	31	53,5	88,6
lekarze na 10 tys. ludności	4,7	4,6	2,1	2,7	2,4	51,1	88,9
Liczba lekarzy stomatologów	24	24	23	25	9	37,5	36,0
lekarze dentyści na 10 tys. ludności	1,9	2,0	1,8	2,0	0,7	36,8	35,0
Liczba pielęgniarek	108	99	73	92	95	88,0	103,3
pielęgniarki na 10 tys. ludności	8,7	7,9	5,8	7,2	7,4	85,1	102,8

Źródło: wg danych GUS

Na koniec 2011 r. wskaźniki pokazujące ilość lekarzy stomatologów i pielęgniarek z podstawowego personelu medycznego przypadających na 10.000 mieszkańców były w powiecie niższe niż średnie wojewódzkie. Również wskaźnik liczby lekarzy na 10.000 mieszkańców jest mniej korzystny niż w województwie:

– lekarze:	powiat	1,1	województwo	14,1
– lekarze dentyści:	powiat	0,5	województwo	1,0
– pielęgniarki:	powiat	6,9	województwo	38,6

W okresie od 2007 – 2012 roku zmieniała się również liczba placówek ochrony zdrowia:

Placówki służby zdrowia na terenie powiatu konińskiego							Tabela 21	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2011 /2007	2011 /2010
Zakłady opieki zdrowotnej	39	39	40	43	44	42	107,7	95,5
Ilość zakładów na 100 km ²	2,5	2,5	2,5	2,7	2,8	2,7	108,0	96,4
Ilość ludności na 1 zakład	3198	3216	3149	2963	2906	3053	95,5	105,1
Apteki	25	24	23	25	30	30	120,0	100,0
Punkty apteczne	8	9	8	6	6	6	75,0	100,0
Ilość ludności na 1 aptekę	4988	5225	5477	5096	4262	4275	85,7	100,3
Praktyki lekarskie	27	17	18	19	19	19	70,4	100,0

Źródło: wg danych GUS

Porady udzielone przez lekarzy na terenie powiatu konińskiego							Tabela 22	
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
							2011 /2007	2011 /2010
Udzielone porady w tys.	469,8	451,8	465,0	454,7	471,7	467,7	99,6	99,2
Udzielone porady na 1 mieszkańca	3,8	3,6	3,7	3,6	3,7	3,6	94,7	97,3

Źródło: wg danych GUS

Liczba zakładów opieki zdrowotnej wzrosła z 39 do 42 placówek, liczba aptek z 25 do 30. Nieznacznie zmalał wskaźnik ludności przypadającej na 1 zakład, jednak utrzymuje się on nadal na dosyć wysokim poziomie – ok. 3 tys. ludności. Dosyć istotnie poprawiła się sytuacja w dostępie do aptek i punktów aptecznych.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące rozmieszczenie i dostępność placówek służby zdrowia na terenie powiatu są nadal gorsze niż średnio w województwie – o ok. 30%:

1. Liczba zakładów opieki zdrowotnej na 100 km kwadratowych:

powiat 2,7   województwo 6,0

2. Liczba mieszkańców przypadających na 1 zakład opieki zdrowotnej :

powiat 3053   województwo 1922

3. Liczba mieszkańców przypadających na 1 aptekę:

powiat 4275   województwo 3045

4. Liczba porad udzielonych na 1 mieszkańca:

powiat 3,6

województwo 4,2

Dokonując oceny dostępności placówek ochrony zdrowia należy uwzględnić fakt, że na terenie powiatu nie ma większych miast, w których zagęszczenie placówek jest zazwyczaj znacznie większe niż na terenach wiejskich. Powyższe dane potwierdzają znacznie trudniejszy dostęp do opieki medycznej Powiecie Konińskim, który jest powiatem ziemskim. Wskaźnik liczby udzielonych porad na jednego mieszkańca jest w powiecie o 0,6 niższy od średniej wojewódzkiej. Należy zwrócić uwagę, że gminy mają obowiązek zapewnić dostęp do podstawowej opieki medycznej.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W Powiecie Konińskim zadania pomocy społecznej realizują:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, i w ramach struktur PCPR:
  - Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Ślesinie,
  - Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie na 100 miejsc,
- 3 Środowiskowe Domy Samopomocy dla 100 osób,
- 5 Warsztatów Terapii Zajęciowej dla 155 osób.

Na 31.12.2012 r. w powiecie konińskim funkcjonowały 3 rodziny zastępcze zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i 8 rodzin zastępczych zawodowych. Ponadto w powiecie funkcjonowało: 53 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 71 dzieci, 29 rodzin zastępczych niezawodowych dla 46 dzieci. Opieką objętych było 56 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zmieniła między innymi zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz formy rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Konińskim. Realizując zasadę pomocniczości, powiat dużą wagę przykładą do współpracy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań pomocy społecznej. PCPR prowadzi stałą współpracę z wieloma partnerami z trzeciego sektora, część z nich wykonuje zadania z zakresu

pomocy społecznej, na podstawie otwartych konkursów ofert.

Do podstawowych zadań własnych powiatu w zakresie pomocy społecznej, realizowanych przez PCPR należy m.in.:

- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w nich umieszczonych,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej, specjalne ośrodki wychowawcze itp.,
- pomoc w adaptacji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu do życia,
- pomoc uchodźcom,
- prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej,
- informowanie o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (25 miejsc) oraz dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (75 miejsc). Zapewnia mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne i religijne na poziomie obowiązującego standardu oraz umożliwia rozwój ich osobowości poprzez organizowanie życia codziennego. DPS uwzględnia potrzebę aktywnego trybu życia, dostępu do kultury oraz podtrzymywania więzi rodzinnych, towarzyskich i kontaktów ze społecznością lokalną.

Ponadto powiat realizuje zadania z zakresu administracji rządowej:

- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Środowiskowych Domów Samopomocy),
- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.

Z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej – finansowanej przez PFRON - realizowane są następujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych:

- udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- tworzenie dostosowanych dla niepełnosprawnych nowych miejsc pracy,
- udzielanie dofinansowania do szkoleń osób niepełnosprawnych,
- finansowanie kosztów tworzenia i działania Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

4.5 Bezpieczeństwo publiczne

Utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego jest jednym z elementów tworzących standard życia mieszkańców powiatu.

Dla ochrony mieszkańców przed różnego rodzaju zagrożeniami stworzony został Powiatowy Program Zapobiegania Przeszłości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2012 - 2014. Uczestnikami Programu są:

- Rada Powiatu, Wydziały Starostwa i jednostki organizacyjne,
- Samorządy gminne,
- Policja,
- Państwowa Straż Pożarna,
- Sądy, Prokuratura,
- Wybrane jednostki administracji rządowej niezespalonej i zakłady pracy.

Do współpracy w ramach Programu angażuje się również organizacje pozarządowe. System stanowi przede wszystkim zbiór zadań tworzących programy działania, dla podstawowych obszarów zagrożeń, do których zalicza się:

- przestępczość kryminalną przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu oraz obejmującą rozboje, kradzieże i wymuszenia rozbójnicze,
- przestępczość gospodarczą,
- ruch na drogach,
- zbiorowe zakłócenia porządku publicznego spowodowane imprezami masowymi, blokadami, pikietami, podkładaniem ładunków wybuchowych,
- zagrożenia zdrowotne, w tym zagrożenia życia, epidemie, zagrożenia weterynaryjne, bioterroryzm,
- korupcję,
- narkomanię i alkoholizm,
- demoralizację wśród dzieci i młodzieży,
- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia chemiczno-ekologiczne i techniczne,
- zagrożenia kryzysowe.

Dla rozwiązywania problemów w ramach kryzysów powołany został Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego, którego działanie w sytuacji zagrożeń realizowane jest w oparciu o Po-

wiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Koordynacje działań służb, inspekcji i straży, które są w większości wykonawcą zadań określonych w systemie sprawuje Starosta Koniński, który ma do pomocy Komisję Bezpieczeństwa i Porządku. Komisje tworzą przedstawiciele:

- Rady Powiatu,
- administracji samorządu powiatowego,
- Komendy Miejskiej Policji,
- przedstawiciel samorządu gminnego.

W pracach Komisji uczestniczą:

- Prokurator Rejonowy,
- Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej,
- Powiatowy Lekarz Weterynarii,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Weterynarii.

Do zadań Komisji należy m. in.:

- ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu,
- opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz pozostałych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- przygotowywanie powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- opiniowanie innych programów dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- opiniowanie wszystkich dokumentów tworzonych w powiecie dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W 2012 roku na terenie miasta Konina i powiatu konińskiego odnotowano 5138 przestępstw, to jest o 9,2 % mniej niż w 2011 roku. Z podanej liczby 48,2% - tj. 2474 przestępstw zanotowano na terenie powiatu konińskiego.

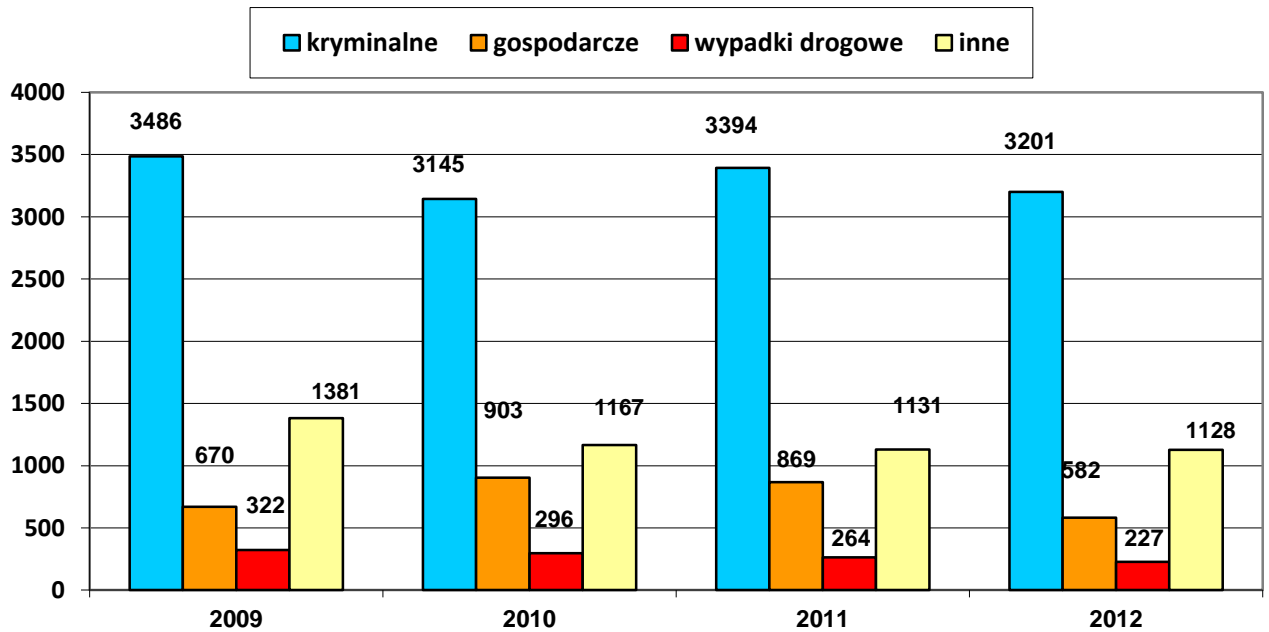
We wszystkich analizowanych latach przeważały przestępstwa kryminalne, które stanowiły ok. 60% wszystkich przestępstw na terenie miasta i powiatu ziemskiego, przy czym ich liczba zmalała z 3486 w 2009 r. do 3201 w 2012 r. Na terenie powiatu ziemskiego w 2012 r. zanotowano 1431 przestępstw kryminalnych, co stanowi 44,7% ogółu przestępstw kryminalnych. Wskaźnik wykrywalności dla tej kategorii przestępstw wynosi 66,4 % i jest taki sam jak w 2011 roku.

Przestępstwa gospodarcze stanowią ok. 11% wszystkich przestępstw, przy czym w latach 2010 i 2011 liczba tych przestępstw wzrosła o ok. 30%, a w 2012 roku zmniejszyła się do poziomu nawet niższego niż w 2009 roku.

Przestępstwa drogowe stanowią ok. 5 % ogółu przestępstw, natomiast pozostałe niewiele

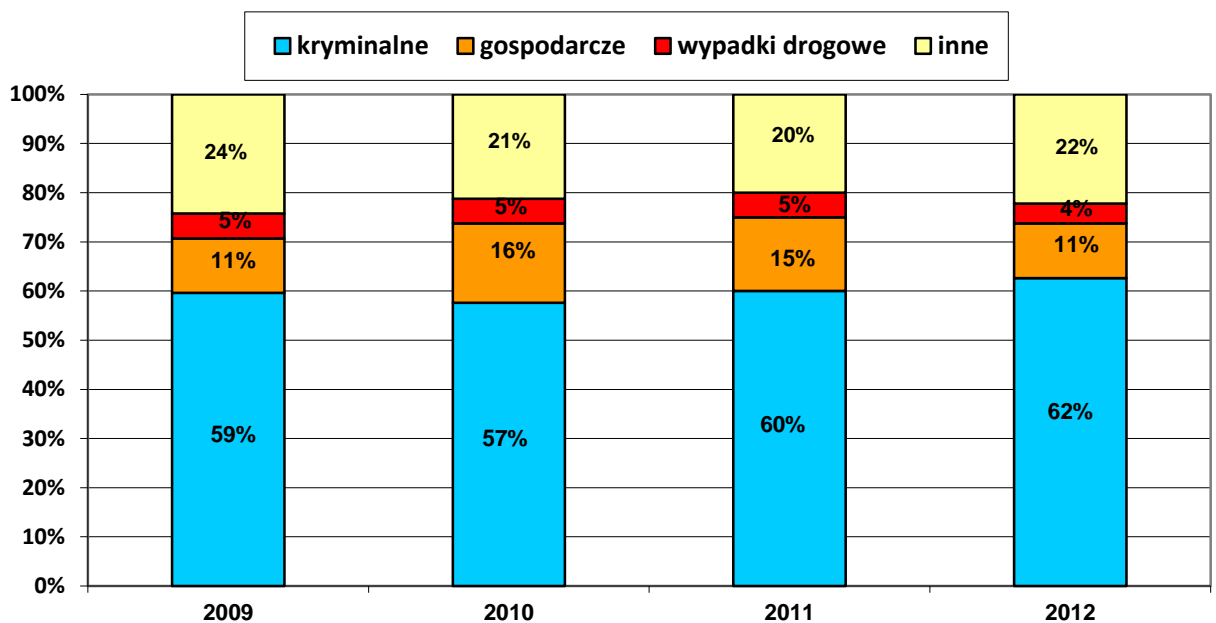
ponad 20%.

Wykres 19. Przestępstwa stwierdzone na terenie powiatu konińskiego i miasta Konina w latach 2009-2012, wg rodzaju przestępstwa

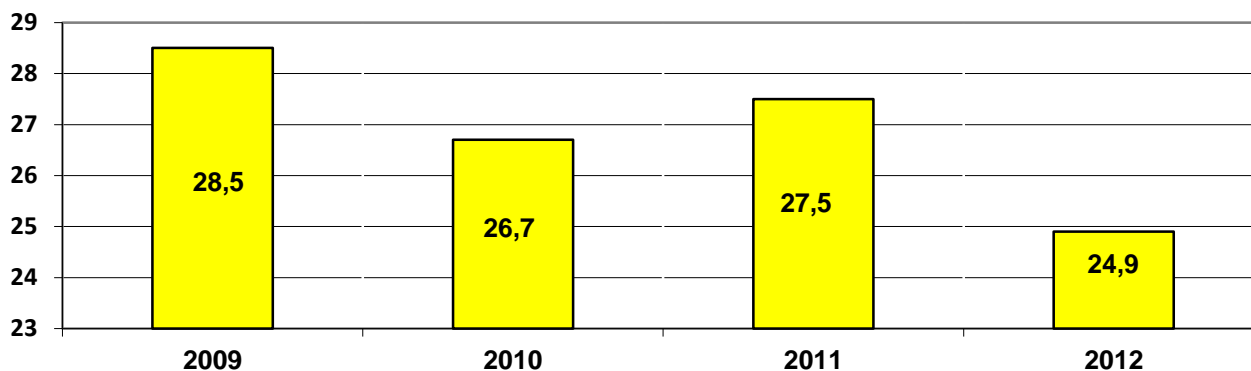

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

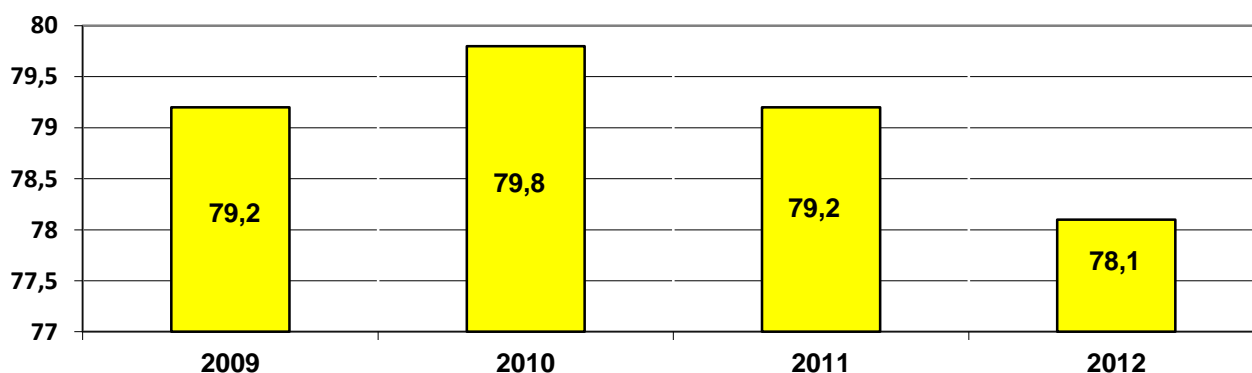
Wykres 20. Struktura przestępstw stwierdzonych na terenie powiatu konińskiego i miasta Konina w latach 2009-2012, wg rodzaju przestępstwa, w %

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

Wykres 21. Przestępstwa stwierdzone na terenie powiatu konińskiego i miasta Konin w latach 2009 – 2012, na 1000 osób

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

Wykres 22. Wykrywalność przestępstw ogółem na terenie powiatu konińskiego i miasta Konin, w latach 2009 – 2012, w %

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

Wskaźnik przestępczości na 1000 mieszkańców miasta i powiatu ziemskiego w 2012 r. zmalał w porównaniu z 2007 rokiem o 12,6%, a w porównaniu do 2011 roku o ok. 10% i wynosi 24,9. Uwzględniając przy tym, spadek liczby przestępstw ogółem, świadczy to o poprawie bezpieczeństwa na terenie powiatu.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w powiecie konińskim i mieście Konin, w latach 2009-2012, w %					Tabela 23	
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
					2012 /2009	2012 /2011
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	79,2	79,8	79,2	78,1	98,6	98,6
w tym: - kryminalne	66,1	66,1	66,4	66,4	100,5	100,0
- gospodarcze	98,1	95,8	96,8	94,8	96,6	97,9

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

Wskaźnik wykrywalności przestępstw utrzymuje się na podobnym poziomie i wynosi niecałe 80%, z czego wynika, że na 5 przestępstw – 4 są wykrywalne. Na wysokość tego wskaźnika rzutują przestępstwa gospodarcze, które są wykrywane w bardzo dużym stopniu - ok. 95-98%, natomiast przestępstwa kryminalne na sporo niższym poziomie – ok. 66%. Wskaźnik wykrywalności przestępstw jest nieco niższy w porównaniu do lat 2010-2011, z 79,8% do 78,1%.

Wypadki drogowe w powiecie konińskim w latach 2009-2012					Tabela 24	
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	Dynamika (%)	
					2012 /2009	2012 /2011
Wypadki drogowe	322	296	264	227	70,5	86,0
Wypadki drogowe na 1000 ludności	1,6	1,4	1,3	1,1	68,8	84,6
Ofiary wypadków	23	25	20	28	121,7	140,0

Źródło: statystyki Komendy Miejskiej Policji w Koninie

Liczba wypadków drogowych w 2012 r. spadła o 29,5 % w stosunku do 2009 r. Świadczy to o poprawie bezpieczeństwa na drogach, dzięki realizowanym inwestycjom drogowym, zwiększeniu kontroli na drogach, większej ostrożności po stronie kierowców oraz poprawie stanu pojazdów.

5. Gospodarka

5.1 Sytuacja gospodarcza powiatu konińskiego

W gospodarce powiatu konińskiego dominującą rolę odgrywa rolnictwo, które daje zatrudnienie (wraz z leśnictwem, łowiectwem i rybołówstwem) ponad 47 % osób pracujących w powiecie (dla porównania w przemyśle i budownictwie – drugim pod względem liczby pracujących wg rodzaju działalności – pracuje niespełna 26% osób). Odgrywa ono bardzo ważną rolę w procesach rozwoju gospodarczego ziemi konińskiej. Prawie 55% z ogólnej powierzchni 157.871ha, to grunty orne. Nie mniej ważne są takie gałęzie gospodarki jak: produkcja zwierzęca, sadownictwo, ogrodnictwo oraz produkcja rolno-spożywcza. Poza rolnictwem ważną rolę odgrywa przemysł paliwowo-energetyczny, który w znacznym stopniu przyczynił się do rozkwitu gospodarczego powiatu. W sektorach pozarolniczych gospodarki powiatu dominują podmioty zajmujące się działalnością handlową (29,36% wszystkich podmiotów), budowlaną (17,07%), przemysłem (8,92%), transportową (5,93%), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (4,41%).

Na przestrzeni lat 2007 – 2012 ilość podmiotów gospodarczych działających w sektorze publicznym wzrosła o 3,9%, natomiast w sektorze prywatnym odnotowano wzrost podmiotów o blisko 24,4%. W badanym okresie odnotowano wzrost pracujących w sektorze prywatnym o ponad 7%. W tym samym czasie w sektorze publicznym nastąpił spadek o 3,6% pracujących⁶.

Niepodważalnym atutem dla rozwoju gospodarczego powiatu jest jego centralne usytuowanie, z przebiegającymi międzynarodowymi i krajowymi drogowymi oraz kolejowymi szlakami komunikacyjnymi. W bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A-2 z inicjatywy konińskich przedsiębiorców oraz Miasta Konina i Gminy Stare Miasto funkcjonuje Wielkopolskie Centrum Logistyczne. Tereny o powierzchni 100 ha zostały odpowiednio przystosowane na potrzeby firm logistycznych oraz importerów. WCL zapewnia wsparcie inwestorom chcącym rozpocząć działalność gospodarczą.

Możliwości rozwojowe powiatu konińskiego mogą również stwarzać wspólne działania z powiatem grodzkim - miastem Konin otoczonym przez powiat ziemski. Miasto Konin przygotowało specjalną ofertę inwestycyjną obejmującą tereny przygotowane pod aktywizację gospodarczą, uzbrojone w sieć wodno-kanalizacyjną oraz energię elektryczną, w dogodnym położeniu komunikacyjnym: Konin – Janów o pow. 14 ha, Konin – Międzylesie o pow. 97 ha, Konin – Maliniec II o pow. 25,1 ha

Nie bez znaczenia dla rozwoju gospodarczego powiatu jest także jego atrakcyjność krajo-

---

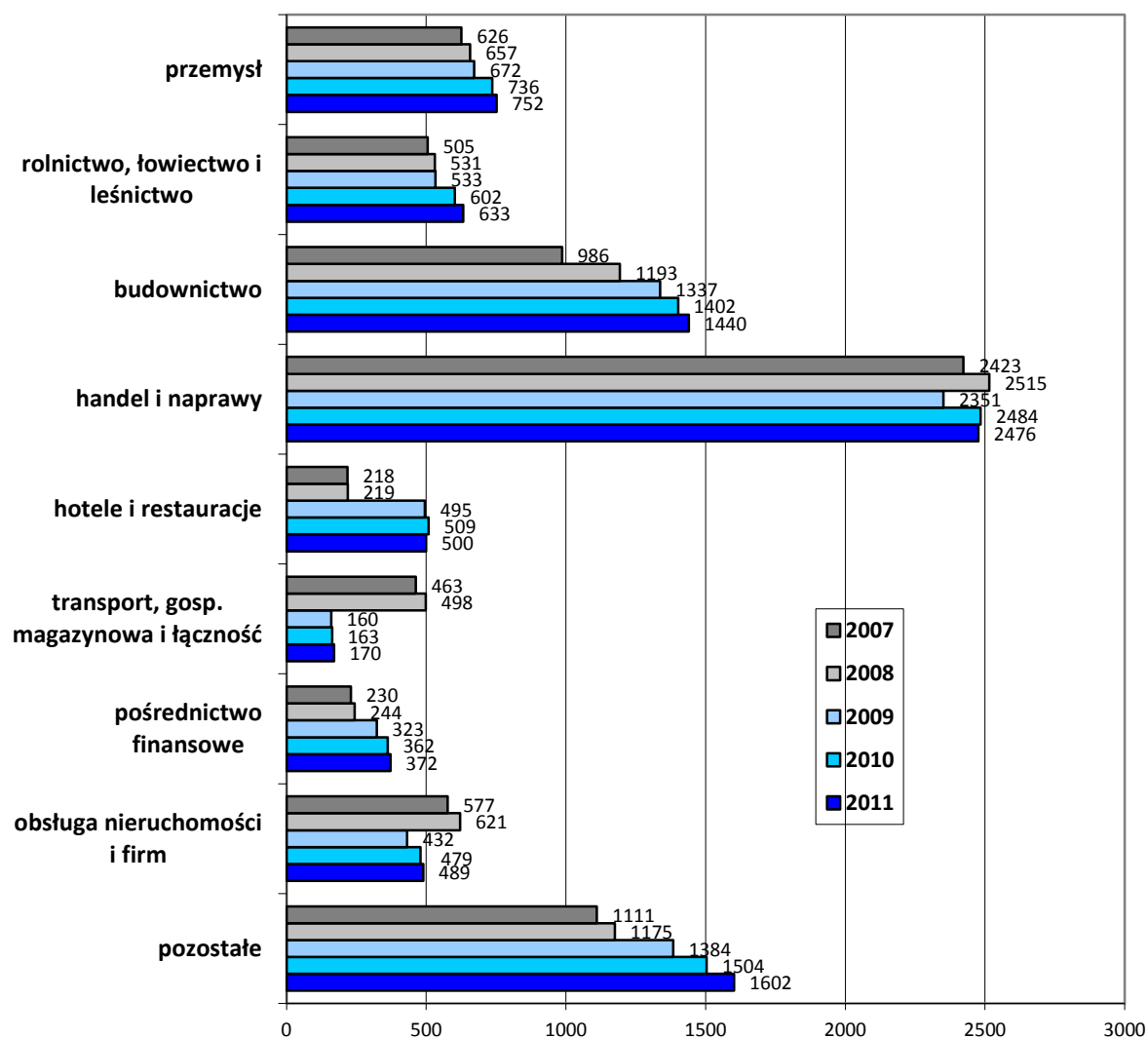
⁶ Na podstawie danych GUS

brazowa z bogactwem jezior, lasów, rezerwatów oraz obszarów chronionych, co przyczynia się do rozwoju turystyki oraz agroturystyki, która stanowi alternatywny bądź dodatkowy sposób wykorzystania otoczenia rodzinnego gospodarstwa rolnego i jest źródłem dodatkowych dochodów.

5.2 Struktura podmiotów gospodarczych

W sektorach pozarolniczych gospodarki powiatu od początku jego istnienia systematycznie przyrasta liczba podmiotów. W badanym okresie był to wzrost o ponad 18%. Największy przyrost można zauważyć w sektorze hotele i restauracje oraz budownictwo. Z kolei spadki odnotowały branże: transport, gosp. magazynowa, łączność oraz obsługa nieruchomości i firm. Na koniec 2011 r. w Powiecie Konińskim było 8 434 firm.

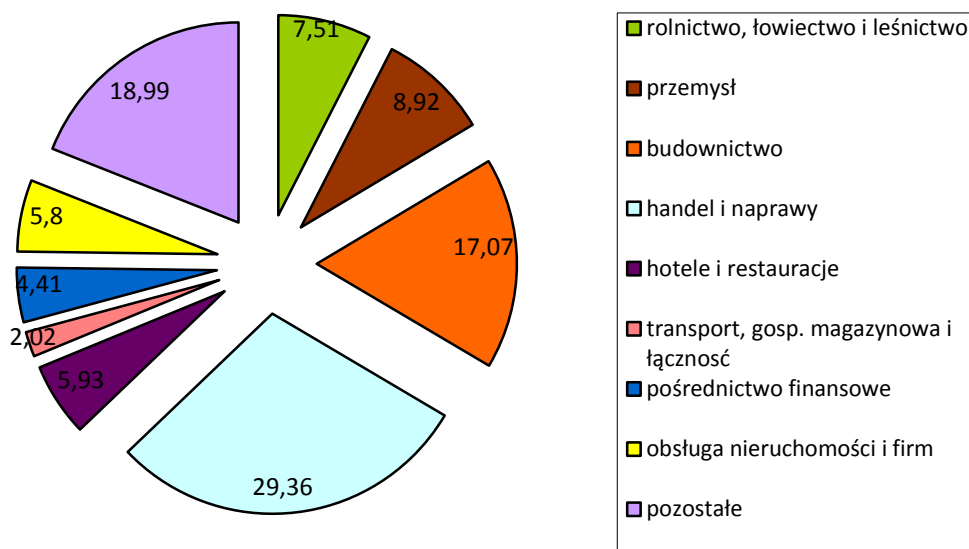
Wykres 23. Zmiany w strukturze podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON, wg branż, w latach 2007 - 2011

Źródło: Na podstawie danych GUS

W podziale branżowym dominują podmioty zajmujące się działalnością handlową i naprawami. Dużą grupę podmiotów stanowi również branża budowlana.

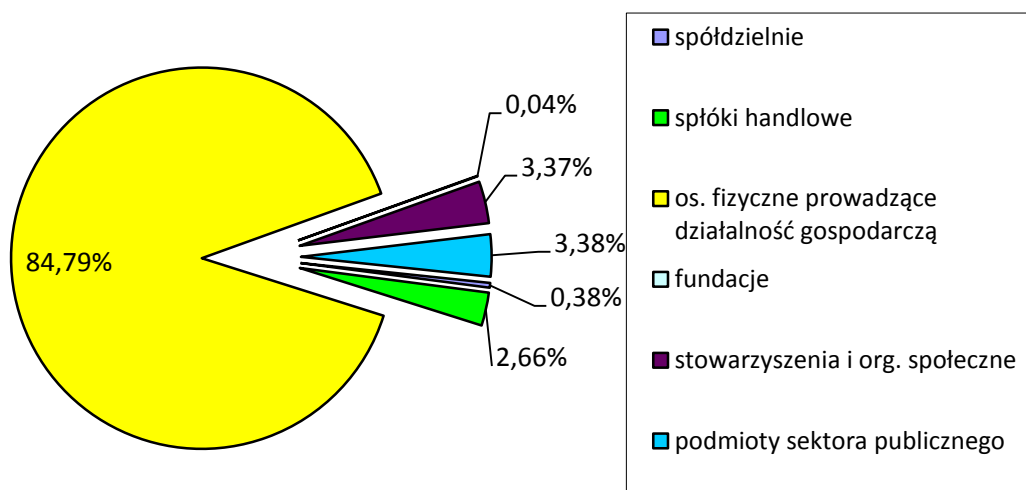
Wykres 24. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie konińskim wg działów gospodarki w 2011 r. w %

Źródło: Na podstawie danych GUS

Z punktu widzenia kryterium formy organizacyjno-prawnej największą liczbę podmiotów stanowią zakłady osób fizycznych (prawie 85%). Kolejną grupę stanowią podmioty sektora publicznego (3,38%).

Wykres 25. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie konińskim wg formy organizacyjno-prawnej w 2011 r., w %

Źródło: Na podstawie danych GUS

Przeciętna liczba podmiotów gospodarczych w powiecie konińskim przypadająca na 100 km² wynosi 534, co stanowi 42% średniego wskaźnika wojewódzkiego. Podobnie wskaźnik liczby podmiotów na 10000 osób, który w powiecie wynosi 688, co stanowi 61,4 % wskaźnika wojewódzkiego (1121 podmiotów). Oba wymienione wskaźniki wyraźnie świadczą o relatywnie niższym poziomie rozwoju przedsiębiorczości w powiecie i jego rolniczym charakterze. Powyższe wynika z podziału obszaru konińskiego na powiat grodzki i ziemski, gdzie w powiecie grodzkim znajduje się większa liczba podmiotów pozarolniczych. Uwzględniając poziom rozwoju przedsiębiorczości oraz warunki działalności rolniczej w Powiecie Konińskim, można stwierdzić ograniczone źródła zarobkowania dla jego mieszkańców, skutkujące wysokim bezrobociem i migracjami w celach zarobkowych.

Pod względem wielkości przedsiębiorstwa, sytuacja w powiecie kształtuje się następująco:

1. Do grupy dużych przedsiębiorstw – zgodnie z przyjętą normą zatrudniających ponad 250 osób - zaliczyć można na terenie powiatu tylko 5 przedsiębiorstw, w tym PAK KWB Konin S.A. Powyższe działania związane są jednak z przeprowadzeniem niezbędnych działań restrukturyzacyjnych skutkujących zmniejszeniem zatrudnienia.
2. Do grupy średnich, zatrudniających od 50 do 250 osób, zalicza się 39 zakładów.
3. Zdecydowaną większość stanowią zakłady małe, wśród których dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób, które stanowią 95,9 % tej grupy zakładów.

Do największych zakładów produkcyjnych na terenie powiatu należą (w kolejności alfabetycznej):

- Bera w gm. Golina,
- Derbut w gm. Golina,
- Galwa-Met w gm. Krzymów,
- Art.-Metal w gm. Stare Miasto,
- Konińska Fabryka Okien w gm. Stare Miasto,
- PAK KWB Konin S.A. w gm. Kleczew,
- Stolarska Braci Nawrockich w gm. Stare Miasto,
- Lite-Licht w gm. Stare Miasto,
- Smurfit Kappa w gm. Stare Miasto,
- Eurocoles w gm. Stare Miasto,
- Zink Power w gm. Stare Miasto,
- Wienerberger w gm. Ślesin.

Z punktu widzenia liczby zatrudnionych poza rolnictwem najważniejszą rolę w gospodarce powiatu spełniają zakłady należące do działu przemysł i budownictwo, wśród których największym

pracodawcą jest PAK KWB Konin S.A.

Podobna sytuacja jest przy ocenie wskaźników brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach ogółem i przypadających na jednego mieszkańca. Ten ostatni wskaźnik w wysokości 19.929 zł stanowi 53,6 % wskaźnika wojewódzkiego, jednak w przemyśle i budownictwie wartość brutto środków trwałych na jednego mieszkańca wynosi 17.364 zł, w handlu i naprawach już tylko 2.083 zł, a w transporcie 379 zł.

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach powiatu konińskiego w 2011 r.		Tabela 25
Ogółem		2.583,2 mln zł
w tym:	- przemysł	2.147,9 mln zł
	- budownictwo	72,4 mln zł
	- handel i naprawy	266,3 mln zł
	- transport i gosp. magazynowa	48,4 mln zł

Źródło: Na podstawie danych GUS

O słabości ekonomicznej przedsiębiorstw z terenu powiatu świadczy niski poziom inwestycji. W roku 2011 wydatki przedsiębiorstw na inwestycje wyniosły 174,5 mln zł, co dało wskaźnik 1.365 zł na jednego mieszkańca. Wskaźnik ten stanowi zaledwie 41% średniego wskaźnika wojewódzkiego, przy czym znów należy pamiętać, że zawiera on również inwestycje PAK KWB Konin S.A.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach powiatu konińskiego w 2011 r.		Tabela 26
Ogółem		174,5 mln zł
w tym:	- przemysł	135,1 mln zł
	- budownictwo	12,3 mln zł
	- handel i naprawy	13,3 mln zł
	- transport i gosp. magazynowa	0,9 mln zł
	- informacja i komunikacja	1,5 mln zł

Źródło: Na podstawie danych GUS

5.3 Rolnictwo

Uwarunkowania produkcji rolnej

Naturalne warunki przyrodnicze na terenie powiatu, które w sposób zasadniczy kształtują możliwości produkcji rolniczej, są zróżnicowane. Korzystne dla rolnictwa jest ukształtowanie terenu, średnie temperatury i długość okresu wegetacji.

Do warunków niekorzystnych dla działalności rolniczej zaliczyć należy przede wszystkim:

- rosnący deficyt wód gruntowych,
- gleby niskiej jakości,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- duży odsetek mieszkańców żyjących z pracy w rolnictwie.

Powiat koniński, podobnie jak cała Wielkopolska odczuwa rosnący deficyt wody. Jej niedostatek wynika z przyczyn natury klimatycznej – niskie opady – oraz z działalności człowieka, np. nieprawidłowa melioracja, osuszanie bagien, działalność górnictwa odkrywkowego węgla brunatnego. Deficyt wody przejawia się głównie zanikiem wód gruntowych i zmusza do sięgania po zasoby wód podziemnych.

Na terenie powiatu konińskiego przeważają grunty orne i użytki zielone słabej jakości (V, VI klasa), które łącznie stanowią 54% wszystkich gruntów rolnych. Zaledwie 4% wszystkich gruntów ornych stanowią grunty najlepszej jakości (IIIa), natomiast średniej jakości grunty obejmują 42% ogółu.

Udział gruntów ornych i użytków zielonych w powiecie konińskim, wg klas bonitacyjnych, w %								Tabela 27
Klasa bonitacyjna								
I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
0	0	4	9	21	12	27	26	1

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020

Rozmieszczenie gleb na terenie powiatu wskazuje obszary, gdzie rolnictwo w tradycyjnym ujęciu ma małe szanse rozwoju, dotyczy to większości gmin, gdzie udział gleb słabszych jest ponad 50% i dochodzi nawet do 90%.

Udział gleb niskich klas w areale gruntów ornych w powiecie konińskim			Tabela 28
Gmina	Gleby V i VI klasy (% gruntów ornych)	w tym: Gleby VI klasy (% gruntów ornych)	
Kleczew	25,9	7,2	

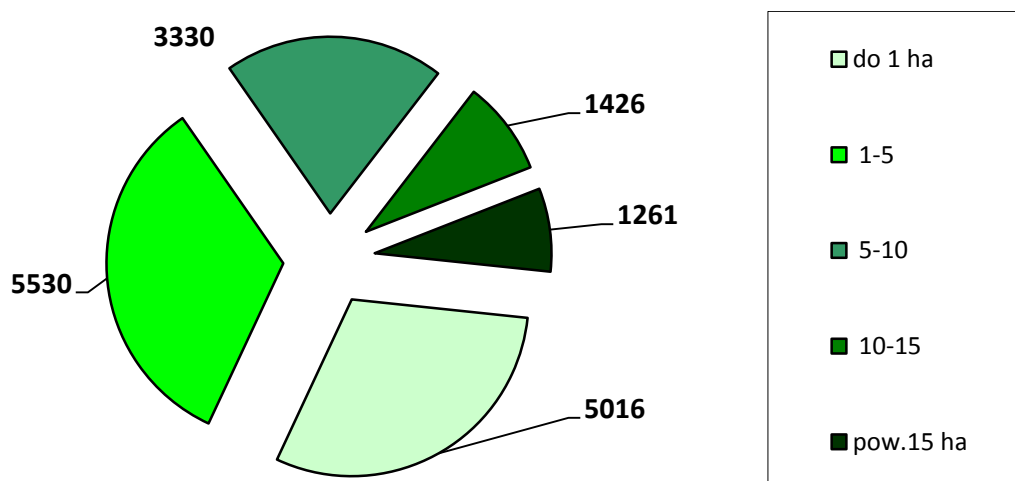
Wilczyn	29,5	10,2
Kazimierz Biskupi	29,6	12,5
Ślesin	39,2	21,1
Sompolno	46,2	16,2
Skulsk	49,1	17,7
Wierzbinek	57,7	31,7
Golina	59,2	37,8
Rzgów	65,3	32,7
Rychwał	69,6	33,8
Kramsk	71,9	38,5
Grodziec	74,8	36,5
Stare Miasto	83,9	47,1
Krzymów	91,8	60,4

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020

W powiecie konińskim jest 16.563 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstw wynosi 6,49 ha. Ich strukturę przedstawia poniższe zestawienie:

Struktura gospodarstw rolnych wg powierzchni gruntów w powiecie konińskim w 2010 r.*		Tabela 29
Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Udział w liczbie ogółem w %
Liczba gospodarstw ogółem	16.563	100,0
w tym:		
- do 1 ha	5.016	30,3
- 1,0-5,0 ha	5 530	33,4
- 5,0-10,0 ha	3 330	20,1
- 10,0-15,0 ha	1 426	8,6
- pow. 15,0 ha	1 261	7,6

*Powszechny Spis Rolny 2010 r.

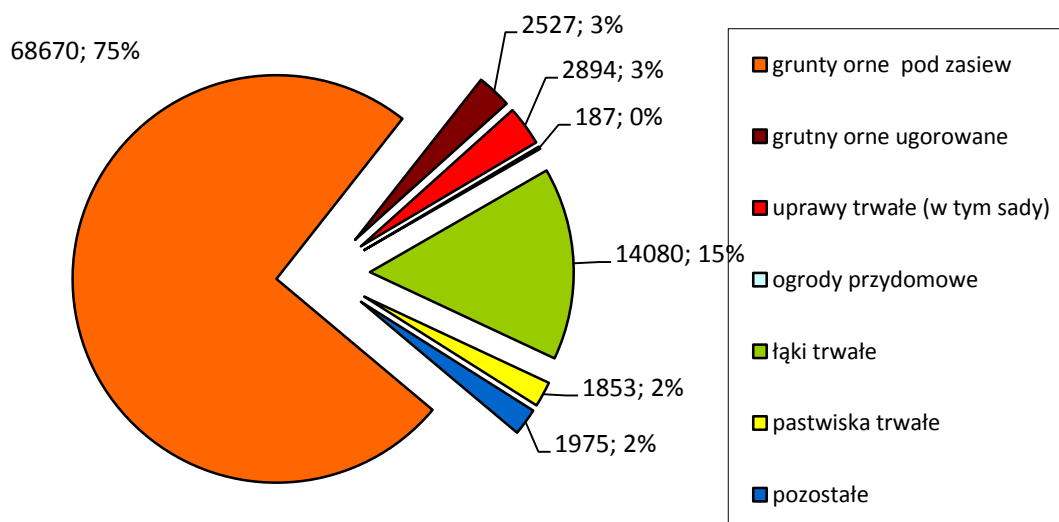
Wykres 26. Gospodarstwa rolne w powiecie konińskim wg powierzchni gruntów w ha

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020

Z zestawienia wynika, że blisko 64% gospodarstw rolnych w powiecie stanowią gospodarstwa o areale do 5 ha. Przy przedstawionych uprzednio słabych warunkach wodnych i glebowych, duża ich część stanowi bardzo słabe ekonomicznie jednostki gospodarcze.

Sytuację ekonomiczną dużej części gospodarstw rolnych pogarsza wysokie zatrudnienie w rolnictwie. W 2011 r. ilość pracujących w sektorze „rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” stanowiła prawie 47,51% ogółu zatrudnionych w gospodarce narodowej. W województwie wielkopolskim wskaźnik ten wynosił 20,16 %.

Działalność rolnicza zajmuje w powiecie ponad 70% powierzchni ogólnej. Wykorzystanie użytków rolnych ukazuje poniższy wykres. Blisko 97% całkowitej powierzchni użytkowanej rolniczo zajmują gospodarstwa indywidualne.

Wykres 27. Struktura użytków rolnych w powiecie konińskim w 2010 r. w ha i w %*

*/- Powszechny Spis Rolny 2010 r.

Produkcja roślinna

Struktura zasiewów roślin uprawnych w powiecie do zbioru 2010 r. przedstawia się następująco:

Struktura zasiewów w powiecie konińskim w 2010 r.			Tabela 30
Wyszczególnienie	Ilość ha	% ogólnej powierzchni zasiewów	
		2010 r.	2008 r.
Pszenica	6 155	8,96	10,4
Żyto	19 130	27,86	37,8
Jęczmień	5 167	7,52	7,1
Owies	5 197	7,57	6,9
Pszennyto	8 231	11,99	7,9
Mieszanki zbożowe	8 179	11,91	17,3
Buraki Cukrowe	703	1,02	0,9
Rzepak i rzepik	2 643	3,85	3,3
Kukurydza	3 349	4,88	4,9
Ziemniaki	1 384	2,02	3,5
Strączkowe pastewne	1 202	1,75	
Motylkowe, inne pastewne i trawy	4 054	5,90	
Pozostałe	3 276	4,77	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PSR 2010: Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie wielkopolskim

Struktura zasiewów podstawowych upraw dostosowana jest do jakości gleb oraz potrzeb związanych z hodowlą zwierząt w powiecie. Dominującą pozycję zajmuje żyto, jako uprawa najmniej wymagająca. Obszar zasiewów żyta, pszenicy, mieszanek zbożowych zmniejsza się na korzyść owsa, jęczmienia i pszenżyta w porównaniu do 2008 r. Z innych upraw większą powierzchnię zajmują mieszanki zbożowe, jęczmień i ziemniaki.

W związku z ograniczeniem wykorzystania ziemniaka w hodowli zwierząt zmniejsza się jego produkcja w ostatnich latach. Z powodu likwidacji Cukrowni Gostawice, produkcję buraka cukrowego prowadzona jest na małej powierzchni. Wzrosły w to miejsce zasiewy kukurydzy i mieszanek zbożowych.

Produkcja zwierzęca

Kierunki i wielkość produkcji zwierzęcej są uzależnione od opłacalności produkcji i produkcji pasz w gospodarstwie. Po okresie gwałtownego spadku, pogłowie bydła ustabilizowało się, dostosowując się do potrzeb rynku. Pogłowie trzody chlewnej podlega natomiast dużym wahaniom, również uzależnionym od potrzeb i cen rynkowych, a w stosunku do 2002 r. stan ten obniżył się o ok. 40%. Bardzo duży, prawie 4-krotnie spadek zanotowano w produkcji drobiu, dotyczy to zarów-

no niosek, jak i brojlerów, a wynika to głównie z koniunktury oraz wymagań unijnych dotyczących tego rodzaju produkcji.

Pogłowie zwierząt w powiecie konińskim w latach 2002, 2010, w tys. sztuk			Tabela 31
wyszczególnienie	2002	2010	na 100 ha użytków rolnych w 2010 r.
Bydło	46,4	48,1	52,23
-w tym krowy	19,3	20,0	20,06
Trzoda chlewna	156,6	95,9	104,06
-w tym lochy	16,2	9,4	10,21
Owce	0,9	0,5	0,54
Konie	0,9	0,8	0,80
Drób kurzy	1.637,6	421,3	421,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PSR 2010

Produkcja sadownicza i ogrodnicza

W 2010 r. powierzchnia sadów w powiecie wynosiła 2198 ha. Produkcja sadownicza skupia się głównie w północnej części powiatu – w gminach Sompolno, Wierzbiniek, Ślesin, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Skulsk.

W ostatnim okresie wzrosła również produkcja warzyw (na cele konsumpcyjne skupiona w gminach: Rychwał, Stare Miasto i Skulsk; na cele przetwórcze w gminach: Wierzbiniek, Sompolno, Kramsk i Skulsk) i krzewów jagodowych (głównie w gminach: Kazimierz Biskupi, Wierzbiniek, Sompolno i Skulsk). Produkcja zielarska występuje w gminach: Wierzbiniek i Ślesin.

W produkcji owoców w powiecie dominują: jabłka i wiśnie, a w produkcji owoców jagodowych: czarna porzeczka, truskawka, czerwona porzeczka, malina. W produkcji warzyw dominują: pomidory, ogórki, kapusta, kalafior, cebula, marchew, buraki ćwikłowe.

Produkcja rolno-spożywcza

Surowce otrzymywane z produkcji rolniczej w powiecie są w części przetwarzane w zakładach lokalnych, a w części przez zakłady spoza powiatu. Część w ogóle nie znajduje nabywców poza bieżącą konsumpcją.

Skupem i przetwórstwem mleka z terenu powiatu zajmują się OSM w Koninie, Kole, Piotrkowie Kujawskim, Strzałkowie i Turku oraz firmy Bakoma i Danone.

Skupem żywca zajmują się zakłady mięsne w Kole, ubojnia i zakłady przetwórcze w Dobroszowie i Modlibogowicach.

Ocenia się, że przemysł lokalny nie jest w stanie zagospodarować ziemniaków, owoców

i warzyw wyprodukowanych na terenie powiatu. Zbyt mała jest baza przechowalnicza. Głównym zakładem przetwórczym, skupującym owoce na terenie powiatu jest VIN-KON w Koninie.

Na terenie powiatu działają (dane CEIDG wg rodzaju działalności – kodu PKD):

- 34 piekarnie,
- 20 przetwórnice mięsa,
- 13 młyny,
- 3 gorzelnie,
- 9 mieszalnice pasz,
- 3 wytwórnice makaronu,
- 28 przetwórnice owoców.

5.4 Instytucje i inicjatywy wspierające przedsiębiorczość

Do najważniejszych instytucji działających na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu należą:

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie - utworzona na rzecz rozwoju regionalnego, której działalność obejmuje m.in.: realizację projektów związanych z rozwojem regionalnym, rozwojem przedsiębiorczości i innowacyjności w Wielkopolsce, finansowanych głównie ze środków UE, realizację projektów z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) poprzez realizację usług doradczych, szkoleniowych i informacyjnych oraz udzielanie dotacji, doradztwo finansowe, pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, opracowywanie dokumentacji kredytowej, udzielanie pożyczek w ramach z własnych środków, w ramach inicjatywy Jeremie oraz mikropożyczek w ramach Działania 6.2 POKL, pośrednictwo w zakresie udzielania pożyczek i poręczeń dla przedsiębiorców, organizowanie seminariów i konferencji o tematyce istotnej dla rozwoju regionalnego i lokalnego, współpracę z samorządami w zakresie wdrażania projektów rozwoju regionalnego, współpracę z instytucjami i organizacjami związanymi z rozwojem regionalnym i rozwojem przedsiębiorczości, promowanie współpracy regionów, instytucji i przedsiębiorstw za granicą.

Konińska Izba Gospodarcza – jest instytucją pozarządową, zrzeszającą podmioty gospodarcze oraz gminy miejskie i wiejskie. Od początku swojego istnienia KIG podejmuje działania zmierzające do rozwoju przedsiębiorczości w nowoczesnych formach organizacyjnych, gromadzi i rozpowszechnia informacje dotyczące nawiązywania kooperacji gospodarczej w kraju i za granicą, udziela podmiotom gospodarczym pomocy w rozwiązywaniu problemów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych. Wszystkie działania Izby ukierunkowane są na wspieranie i promocję firm

członkowskich, ale nie tylko, bowiem w wielu organizowanych przez nią imprezach uczestniczą także firmy niezrzeszone.

Centrum Transferu Technologii NUVARRO – to zlokalizowane w gminie Kazimierz Biskupi centrum pośredniczące między nauką a gospodarką oraz świadczące kompleksowe usługi w zakresie wdrażania innowacji i nowych technologii w różnych obszarach funkcjonowania przedsiębiorstw, samorządów oraz instytucji. Szczególny nacisk kładzie na eko-innowacje oraz odnawialne źródła energii.

Nuvarro: wspiera samorządy w przygotowaniu projektów unijnych związanych z zarządzaniem środowiskiem, a w szczególności z wdrażaniem odnawialnych źródeł energii, wspiera przedsiębiorców udzielając informacji, doradztwa, przeprowadzając: oceny potrzeb technologicznych, audyty innowacyjności i technologiczne, rekomenduje wdrożenie nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, w szczególności związanych z wdrażaniem odnawialnych źródeł energii oraz technologii energooszczędnych, a także pomaga w ich finansowaniu, współpracuje również z uczelniami w zakresie rozwoju przedsiębiorczości akademickiej, promocji oferty naukowo - technologicznej, komercjalizacji oraz ochrony własności intelektualnej.

Aglomeracja Konińska - idea utworzenia Obszaru Funkcjonalnego pojawiła się z inicjatywy władz Powiatu Konińskiego. Zrodziła się z konieczności wypracowania mechanizmów, które zapewnią uzyskanie korzystnych dla regionu decyzji finansowych w zakresie alokacji funduszy unijnych w latach 2014-2020. Efektem podjętych działań było podpisanie 28 czerwca 2012 r. Listu Intencyjnego w sprawie utworzenia Aglomeracji Konińskiej – partnerstwa skupiającego miasto Konin, 5 gmin miejsko-wiejskich: Golinę, Kleczew, Rychwał, Sompolno, Ślesin, 9 gmin wiejskich: Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wilczyn, Wierzbińnek, powiat koniński oraz ARR w Koninie i KIG.

Wielkopolskie Centrum Logistyczne – utworzone w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A-2 (węzeł Modła) z inicjatywy konińskich przedsiębiorców oraz Miasta Konina i Gminy Stare Miasto, oferujące inwestorom tereny pod działalność gospodarczą (pkt. 5.1).

6. Turystyka

6.1 Walory krajoznawcze

W Powiecie Konińskim istnieją dobre warunki rozwoju turystyki, a także wypoczynku i rekreacji. Do szczególnych walorów powiatu z punktu widzenia turystyki i rekreacji zalicza się:

Jeziora

- znajdujące się w północnej części powiatu. 11 jezior ma powierzchnię powyżej 50 ha. Są to jeziora Wilczyńskie, Budziszawskie, Kownackie, Licheńskie, Ślesińskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Skulskie, Skulska Wieś, Lubstowskie, Mąkolno i Suszewskie. Większość jezior wraz z kilkoma mniejszymi dzięki istniejącym ośrodkom wypoczynkowym stwarza możliwość wypoczynku i rekreacji. Ciąg jezior: Mikorzyńsko-Wąsoskie i Ślesińskie wraz z położonymi w obrębie Konina jeziorami Gosławskim i Pątnowskim oraz kanałem Warta-Gopło (Ślesińskim) stwarza doskonałe warunki uprawiania turystyki wodnej.

Lasy

- których wprawdzie na terenie powiatu jest niewiele, jednak tworzą ciekawe skupiska fauny i flory. W części z nich, np. w Puszczy Kazimierskiej i w lasach porastających Pagórki Złotogórskie, utworzone są rezerваты. Duże obszary leśne znajdują się w południowej części powiatu, na granicy między powiatami kaliskim i pleszewskim. Tereny leśne wraz z okolicznymi obszarami wiejskimi umożliwiają uprawianie turystyki pieszej i rowerowej, zwłaszcza, że w wielu miejscach wytyczono w ostatnich latach trasy rowerowe.

Miejsca kultu religijnego

- z Sanktuarium Maryjnym w Licheniu Starym na czele. Na terenie powiatu znajduje się kilka sanktuariów. Oprócz Lichenia są to: Kawnice i Skulsk. Wraz z klasztorem kamedułów w Bieniszewie, sanktuarium w Brdowie (powiat kołski) i klasztorem w Łądzie (powiat słupecki) tworzą one ciekawy szlak dla turystyki pieszej, rowerowej lub samochodowej.

Nadwarciański Park Krajobrazowy

- tereny położone wzdłuż rzeki Warty, które na terenie powiatu zajmują obszar 20,5 km², gdzie znajduje się wiele unikalnych w skali kraju i Europy okazów ptactwa, zwierząt i roślin.

Powidzki Park Krajobrazowy

- obejmuje powierzchnię 24 600 ha. Podstawowym przedmiotem ochrony jest urozmaicona rzeźba terenu, będąca wynikiem działalności lodowca, liczne jeziora, z najpiękniejszym Jeziorem Powidzkim, bardzo bogata flora z licznymi gatunkami chronionymi, wiele zbiorowisk roślinnych, a także bogata fauna, wśród której znaczna liczba gatunków podlega ochronie. Na terenie parku występują 174 gatunki ptaków i 34 ssaki oraz 990 gatunków roślin naczyniowych.

Obszary chronionego krajobrazu

- tereny znajdujące się w granicach:

- o powidzko-bieniszewskiego,
- o goplańsko-kujawskiego,
- o złotogórskiego,
- o pyzderskiego

oraz Powidzkiego Parku Krajobrazowego z unikalnymi gatunkami fauny i flory.

Zabytki

- świadczące o historii Powiatu Konińskiego:

- o kościół św. Marcina z XII w. i pobernardyński zespół klasztorny z XVI w. w Kazimierzu Biskupim,
- o zespół klasztorny o.o. Kamedułów z XVIII w. w Bieniszewie,
- o skansen archeologiczny z XIII-XIV w. we wsi Mrówki w gminie Wilczyn,
- o obiekty sakralne na terenie powiatu, m.in.: zabytkowy kościół romański w Starym Mieście, kościół gotycki w Kleczewie, kropielnica z X w. w kościele w Ślesinie, rzeźby gotyckie z XV w. w Rzgowie, Skulsku i Wilczynie, krucyfiks gotycki z ok. 1400 r. w kościele w Rychwale, kościół z XVI-XVII w. w Lubstowie,
- o zespoły pałacowe i folwarczne m.in.: w Lubstowie, w Biskupiu (gm. Ślesin), Mikorzynie, Wąsoszach, Lisewie (gm. Skulsk), Żychlinie (gm. Stare Miasto), Grodźcu i Rzgowie.

Szlaki turystyczne

- ok. 110 km oznakowanych szlaków turystycznych pieszych oraz blisko 600 km szlaków rowerowych w postaci 18 tras rowerowych, w tym 3 łącznikowych, przedstawionych na wykazie i mapie poniżej.

Szlaki rowerowe:

- Rowerowa Szóstka (96,9 km),
- Pętla dookoła Konina (69 km),

Trasy łącznikowe:

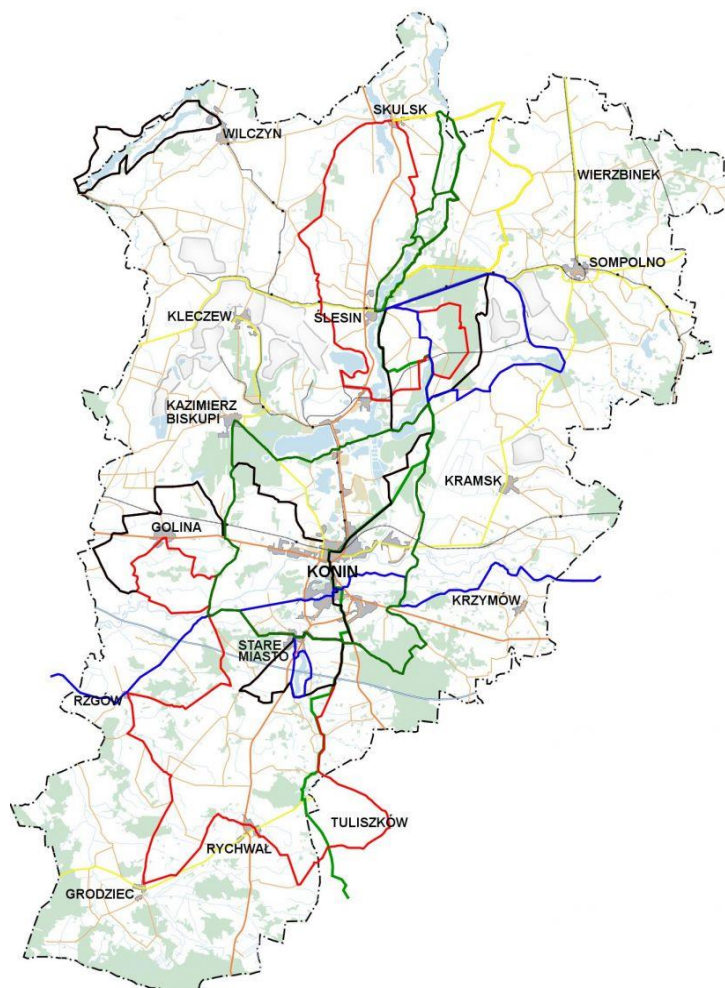
Konin - Żychlin (7,2 km)

Konin - Bieniszew (10,3 km)

Konin - Grąblin (12,7 km)

- Bursztynowy Szlak Rowerowy (59,5 km),
- Nadwarciański Szlak Rowerowy (40,8 km),
- Gawrony – Ostrowąż – Ślesin (37,7 km),
- Ślesin – Lubstów – Ślesin (37,7 km),
- „Wokół Jezior” tzw. Duża Pętla (32,5 km),
- Ślesin – Sadlno – Skulsk (31,4 km),
- Ślesin – Ignacewo – Ślesin (31,0 km),
- Cztery Jeziora (28,7 km),
- „Wokół Jezior” tzw. Średnia Pętla (21,5 km),
- Przez trójkę (20,1 km),
- Od Kawnic w Dolinę Warty (19,9 km),
- „Wokół Jezior” tzw. Mała Pętla (12,5 km),
- Dookoła Zbiornika Powa (9,1 km).

Mapa szlaków rowerowych na terenie powiatu konińskiego

Obok nich występują szlaki kulturowe, w większości nieoznakowane:

- Szlak Pięciu Braci Męczenników – Kazimierz Biskupi – Bieniszew – Łądn/Wartą,
- Droga Romańska – wiedzie on z Kalisza poprzez Ziemię Konińską – Stare Miasto – Konin – Kazimierz Biskupi – do Kruszwicy,
- Szlak Piastów – Szlak rozpoczyna się w Kruszwicy, biegnie przez Skulsk – Warzymowo – Noć – Kazimierz Biskupi – Konin-Gosławice – Konin – Stare Miasto – Dzierzbín – Kościelec Kaliski aż do Kalisza-Zawodzie,
- Szlak Szwedzki – Tuliszków – Brudzew – Koło – Brdów – Konin-Gosławice – Kazimierz Biskupi – Przyjma,
- Szlak Cysterski – Ołobok – Kalisz – Rychwał – Królików – Rzgów – Golina – Bieniszew – Kazimierz Biskupi – Wilczyn – Konin-Gosławice – Konin – Kłodawa Gdańska – Trąbki Wielkie – Godziszewo – Gdańsk Oliwa,
- Szlak Szkocki – Wschowa – Leszno – Gostyń – Jarocin – Pleszew – Kalisz – Żychlin – Konin – Kleczew – Koło,
- Szlak Zamków – Rychwał – Sławsk – Kazimierz Biskupi – Konin – Przyjma – Konin Gosławice,
- Szlak Klasztorów – Kazimierz Biskupi – Bieniszew – Konin – Pызdry – Łądn – Koło – Kłodawa koło Gdańska,
- Drewniane Kościoły Powiatu Konińskiego – Budziszew Kościelny – Golina – Kuchary Kościelne – Kazimierz Biskupi – Lubstówek – Mąkolno – Ostrowąż – Rzgów – Sompolno – Wilczyn – Żychlin,
- Szlak bursztynowy.

Szlaki wodne

- w Powiecie Konińskim znajdują się także szlaki wodne, w szczególności wykorzystywane przez miłośników kajakarstwa. Do najbardziej popularnych należą:

- odcinek rzeki Warty od Koła (436 km rzeki Warty) przez Waki (424 km), Konin (403,1 km), Rumin (396,3 km), Sławsk (392,2 km), Sługocin (382,5 km), aż do Łądu (370,3 km)
- odcinek kanału Warta-Gopło (32 km) prowadzący od Konina przez 4 śluzy, ciąg jezior konińskich, aż do jeziora Gopła. Zarówno odcinek kanału jak i rzeki Warty od Konina do Łądu stanowi jeden z najatrakcyjniejszych fragmentów południowo-wschodniego odcinka Wielkiej Pętli Wielkopolski (690 km) – obejmującej rzekę Wartę na odcinku Konin - Santok (338,5 km), odcinek Noteci (48,8 km) prowadzący do ujścia rzeki Drawy, następnie wiedzie przez 140 km i 16 śluz, aż do Kanału Górno – Noteckiego (25 km), kolejno Notecią wprost do Kanału Warta – Gopło (32 km).

Krótsze, ale równie atrakcyjne szlaki to:

- Kanał Ulgi - wokół wyspy Pocijewe (ok. 2 km),
- Kanał Grójecki tj. odcinek od jeziora Lubstowskiego do rzeki Warty (20 km),
- rzeka Warcica: odcinek Borki-Warta (25 km),
- Struga Zarzevska: odcinek Kuchary Kościelne – rzeka Warta (12 km),
- Powa: odcinek Lisiec Wielki – Rumin (18 km),
- szlak Górnej Noteci: odcinek Łysek – Koszewo (15 km).

Trasy piesze

Przez powiat koniński będą również doskonale oznakowane trasy piesze, prowadzące m.in. przez obszar Pagórków Żłotogórskich, czy też miejsca związane z kultem Najświętszej Marii Panny i Pięciu Braci Męczenników, liczące około 113 km doskonale oznakowanych tras pieszych.

Trasy w kolejności od najdłuższej do najkrótszej:

- Kawnice – Gosławice – Konin (37,5 km),
- Żychlin – Wyszyna – Turek (32,9 km),
- Sompolno – Ignacewo – Ślesin (16,1 km),
- Wilczyn – Mrówki – Przyjezierze (15 km),
- Kazimierz Biskupi – Bieniszew (6,7 km),
- Brzeźno – Żłota Góra (3,7 km),
- Grodzisko Świętne (0,8 km).

Szlaki Konne

W regionie konińskim jedynym szlakiem konnym, będącym zarazem drugim tego typu szlakiem w Wielkopolsce jest „Podkuta szóstka”. Liczy on 118 km oznakowanej trasy prowadzącej przez 6 gmin powiatu konińskiego (Stare Miasto, Golina, Rzgów, Grodziec, Rychwał, Tuliszków). Na całej trasie rozmieszczono 6 stanic, 12 tablic z mapą szlaku oraz drogowskazy wskazujące najbliższą bazę noclegową.

Wody geotermalne

Potencjalnym, aczkolwiek obecnie niewykorzystywanym, walorem mogącym mieć wpływ na rozwój turystyki i wypoczynku w powiecie konińskim są **wody geotermalne**. Zasoby tych wód występują w północno-wschodniej i północnej części powiatu, a odwierty badawcze znajdują się w Wilczynie i Ślesinie. Z uwagi na fakt, że inwestycje wykorzystujące wody geotermalne są bardzo kosztowne i gmin nie stać na tego typu inwestycje (gmina Ślesin potrzebuje na ten cel ok. 100 mln zł) – obecnie trwają poszukiwania inwestorów.

6.2 Zagospodarowanie turystyczne

Jednym z podstawowych warunków rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku na terenie powiatu jest odpowiednia baza noclegowa.

Baza noclegowa turystyki w powiecie konińskim								Tabela 32
Wyszczególnienie	Jedn. miary	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	Dynamika – wzrost o % 2012/2007
Obiekty noclegowe turystyki	l. bezw.	32	33	32	42	42	51	59,38
w tym: -całoroczne		x	19	19	23	24	28	64,70
Ilość obiektów na 100 km ²	wsk.	2,0	2,09	2,03	2,66	2,66	3,23	61,91
w tym: -całoroczne		x	1,20	1,20	1,46	1,52	1,77	63,88
Miejsca noclegowe	l. bezw.	3798	3711	3758	4047	3981	3972	4,58
w tym: -całoroczne		2623	2636	2702	2936	2921	2893	10,29
- na 1000 ludności	wsk.	30,5	29,69	29,88	31,83	31,21	31,02	1,74
Korzystający z noclegów	tys.os.	177,1	170,47	174,10	159,91	158,26	146,02	-21,28
w tym: - turyści zagraniczni		8,8	9,13	8,82	6,95	8,56	8,11	-8,50
Udzielone noclegi w tys. w tym:	l. bezw.	265,4	250,0	238,6	231,7	227,8	213,3	-24,42
- turyści zagraniczni		x	11,2	10,6	11,2	10,8	10,3	-1,90

Źródło: Na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę ogólną ilość hoteli i ośrodków wczasowych i znajdujących się w nich miejsc noclegowych oraz miejsc noclegowych prywatnych, powiat prezentuje się dość korzystnie na tle danych wojewódzkich. Zagęszczenie obiektów jest większe niż średnia w województwie, tj. 3,23 obiekty na 100 km², podczas gdy w województwie wynosi 2,36 obiektu na 100 km².

W ilości miejsc noclegowych na 1000 ludności wyprzedzamy średni wskaźnik wojewódzki o ponad 254%. Istotny jest duży udział miejsc hotelowych w ogólnej ilości miejsc noclegowych, który w powiecie wynosi prawie 78% wobec średniej w województwie 60%.

Stwierdzić jednak należy, że wzrost obiektów noclegowych nie pociąga za sobą wzrostu miejsc noclegowych, których liczba kształtuje się na stałym poziomie. Wynika to z inwestowania w obiekty turystyczne z małą liczbą miejsc noclegowych ze względu na bardzo niską rentowność tego typu obiektów w lokalnych warunkach oraz z poprawiania standardu obiektów noclegowych w starszych obiektach, gdzie zmniejsza się miejsca noclegowe na rzecz łazienek. Działania te jednak nie przyczyniły się do wzrostu przychodów tego sektora – liczba osób i udzielonych noclegów zmalała w porównaniu do 2007 r. o ponad 20%. Spowodowane to jest przede wszystkim zmniejsza-

niem się zainteresowania krajową turystyką pobytową, w tym pielgrzymkową, przy niewielkim wzroście przychodów z pozostałej turystyki, w tym agroturystyki. Ze względu na ceny krajowe, wczasowicze i turyści częściej wybierają oferty zagraniczne.

Problem stanowi nierównomierne rozmieszczenie obiektów noclegowych. Są one skupione w ośrodkach wypoczynkowych nad jeziorami oraz w Licheniu, przy Sanktuarium Maryjnym. Prawie zupełnie ich brak w innych miejscach na terenie powiatu.

Problem ten może być zmniejszany poprzez powstające gospodarstwa agroturystyczne, których liczba na przestrzeni lat 2007 – 2012 podwoiła się i wynosi obecnie 29. Utworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Marina” oraz działających na terenie powiatu i powiatów ościennych – Lokalnych Grup Działania przyczynia się do przyspieszenia tempa działań na rzecz rozwoju turystyki i wypoczynku w powiecie konińskim.

6.3 Organizacje wspierające turystykę w powiecie konińskim

Wielkopolska Organizacja Turystyczna

Stowarzyszenie Wielkopolska Organizacja Turystyczna działa od 1 stycznia 2004 r. Zrzesza przedstawicieli samorządów, branży turystycznej i stowarzyszeń działających w turystyce i kulturze oraz gospodarstwa agroturystyczne i podmioty działające w sektorze turystyki. Do Stowarzyszenia należy obecnie 85 członków, w tym 42 samorządy (stan na październik 2013 r.).

Główne cele działania Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej to:

- kreowanie i upowszechnianie wizerunku województwa wielkopolskiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie. Integrowanie środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego, zawodowego oraz osób i instytucji zainteresowanych turystycznym rozwojem województwa wielkopolskiego,
- promocja atrakcji, obiektów i produktów turystycznych zlokalizowanych na terenie województwa wielkopolskiego i koordynacja podejmowanych działań promocyjnych w województwie,
- inicjowanie tworzenia i wspierania rozwoju nowych produktów turystycznych,
- działanie na rzecz zwiększenia liczby turystów przyjeżdżających do województwa wielkopolskiego oraz wzrostu dochodów z turystyki,
- prowadzenie szkoleń dla przedstawicieli samorządów i branży z zakresu turystyki regionalnej,
- współpraca z lokalnymi organizacjami turystycznymi.

Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina”

Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina” funkcjonuje od 2008 r. Do stowarzyszenia należy ponad 50 członków, które zrzesza między innymi przedstawicieli samorządów, branży turystycznej, szkoły, osoby fizyczne, jak również stowarzyszenia zajmujące się turystyką.

Do głównych celów Lokalnej Organizacji Turystycznej należy przede wszystkim:

- kreowanie i promowanie regionu konińskiego,
- zapewnienie funkcjonowania i rozwoju systemu informacji turystycznej regionu konińskiego,
- inicjowanie i opiniowanie planów rozwoju turystyki oraz wspomaganie ich realizacji,
- integracja środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego oraz osób i instytucji zainteresowanych turystycznym rozwojem regionu konińskiego,
- wspieranie rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości,
- inicjowanie tworzenia i wspierania rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych,
- propagowanie i podejmowanie działań na rzecz popularyzacji i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozwoju obszarów wiejskich,
- podejmowanie działań mających na celu aktywne przeciwdziałanie bezrobociu,
- monitorowanie procesów i zjawisk dotyczących turystyki regionu konińskiego.

PTTK Oddział w Koninie

PTTK Oddział w Koninie zajmuje się wszechstronnie niemal wszystkimi aspektami turystyki. Udziela informacji krajoznawczych i turystycznych, organizuje imprezy turystyczne, dysponuje kadrą przewodników turystycznych, oferuje własną bazę noclegową „Chatka Ornitologa PTTK” w Białobrzegu.

W siedzibie PTTK Oddział w Koninie można uzyskać informacje o ciekawostkach krajoznawczych w okolicy, szlakach turystycznych oraz ważniejszych imprezach turystyki kwalifikowanej, organizowanych przez Oddziały PTTK w całej Polsce. W sprzedaży znajdują się materiały krajoznawcze regionu konińskiego: katalogi szlaków pieszych, książeczki, regulaminy i odznaki turystyki kwalifikowanej. Można tu również zweryfikować zdobyte odznaki OTP, KOT, GOT i „Turysta Ziemi Konińskiej”.

Towarzystwo Społeczno - Gospodarcze „Dwa Mosty”, Stowarzyszenie Między Ludźmi a Jeziorami, Stowarzyszenie Wielkopolska Wschodnia, Stowarzyszenie Solidarni w Partnerstwie

Celami w/w organizacji są:

- zrównoważony, wielofunkcyjny rozwój obszarów gmin,
- opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW) dla obszaru gmin,
- promocja obszarów wiejskich,
- aktywizacja mieszkańców i partnerów sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego do udziału w realizacji celów Towarzystwa,
- ochrona oraz promocja środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych,

- rozwój turystyki, sportu i rekreacji,
- upowszechnianie i propagowanie lokalnych tradycji, zwyczajów, kultury i sztuki,
- wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem,
- popularyzacja produktów regionalnych,
- budowa, modernizacja oraz wyposażanie obiektów użyteczności publicznej, kultu religijnego, zabytkowych, atrakcji turystycznych i innych istotnych ze względów rozwoju społeczno-gospodarczego.

Na terenie powiatu konińskiego było realizowanych w latach 2007 – 2012 wiele projektów **inwestycyjnych** i **szkoleniowo-doradczych** związanych z rozwojem turystyki. Projekty te były realizowane przez samorządy, instytucje, organizacje.

Projekty większe były realizowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013. Do inwestycji takich można zaliczyć „Modernizację Kanału Ślesieńskiego” oraz „Budowę Przystani Wodnej w Ślesinie”, która zwyciężyła w konkursie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „Europa to my. Pokaż jak Fundusze Europejskie zmieniły Twoje miejsce”.

Mniejsze projekty inwestycyjne realizowane były głównie z własnych środków gmin lub w ramach Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich. Natomiast projekty szkoleniowo-doradcze realizowane były głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wykaz najważniejszych projektów przedstawia poniższa tabela.

Na uwagę zasługuje udział powiatu konińskiego i jego gmin w projekcie kluczowym województwa wielkopolskiego, realizowanym przez Wielkopolską Organizację Turystyczną w Poznaniu, mającego na celu przeprowadzenie **Kompleksowej promocji markowego produktu turystyki wodnej o nazwie Wielka Pętla Wielkopolski** - o wartości ok. 6,8 mln zł.

Wybrane projekty z zakresu turystyki realizowane na terenie powiatu konińskiego w latach 2007-2012			Tabela 33
L.p	Projektodawca	Tytuł	Wartość projektu
1.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	<u>Modernizacja Kanału Ślesieńskiego</u>	25.000.000,00 zł
OPIS: Zadanie współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu III Środowisko Przyrodnicze", Działanie 3.5. "Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenie retencji na terenie województwa" Schematu 5 "Przebudowa (modernizacja) i budowa budowli piętrzących" Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013". Długość kanału to 32 kilometry. Modernizacja obejmowała cztery śluzy: Morzysław, Pątnów, Gawrony, Koszewo oraz roboty pogłębiająco-udroźnieniowe.			

2.	Urząd Gminy i Miasta Kleczew	<u>Park Rekreacji i Aktywności Fizycznej</u> w Kleczewie	4.767.070,52zł (dotacja 3.292.594,38zł)
<p>OPIS: Inwestycja pn.: "Rewitalizacja terenów pogórnich wokół jeziora w gminie Kleczew" została oficjalnie otwarta w maju 2013 r. zł. Celem inwestycji była rewitalizacja terenów wokół jeziora po byłej kopalni odkrywkowej węgla brunatnego.</p> <p>Na jej realizację Gmina pozyskała środki z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013, Priorytet IV "Rewitalizacja obszarów problemowych", Działanie 4.2 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych". Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru wynosi ok. 40 ha i została zagospodarowana obiektami rekreacyjno-sportowo-turystycznymi.</p> <p>W wyniku realizacji inwestycji powstały m.in: chodniki pieszo - rowerowe, ścieżki rekreacyjne zarówno piesze, jak i rowerowe, wypożyczalnia sprzętu wodnego, pomosty pływające, slip do wodowania lekkich łodzi, tereny treningowe dla quadów, wiata grillowa, plac zabaw oraz park linowy na palach itp.</p>			
3.	Gmina Ślesin	<u>Budowa Przystani Wodnej w Ślesinie</u>	3 008 026.00 PLN
<p>Projekt realizowany w okresie od 1.12.2009 do 31.12.2010, w ramach WRPO Priorytet II Działanie 6.1. „Turystyka” – Schemat I-Infrastruktura turystyczna.</p> <p>Za główny cel projektu uznano rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Ślesin w celu podniesienia jej atrakcyjności turystycznej. Budowa Przystani wodnej na jeziorze Ślesieńskim zwiększyła rangę turystyki o zasięgu krajowym, a nawet międzynarodowym. Przystań powstała w ciągu jezior konińsko-ślesieńskich i na trasie Wielkiej Pętli Wielkopolskiej, na której pływają turyści z całego kraju, jaki i zagranicy. Jest to inwestycja o bardzo wysokiej znaczeniu dla województwa wielkopolskiego, poprawiająca standard uprawiania sportów wodnych. Przyczyniła się ona do zagospodarowania terenów na cele turystyczne i rekreacyjne, rozwoju przedsiębiorczości w regionie, wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców, wzrostu zatrudnienia w sektorze turystycznym w subregionie konińskim.</p> <p>Przystań wodna świadczy kompleksową usługę dla turysty przybywającego do gminy Ślesin. Usługa polega na możliwości zacumowania lub zwodowania łodzi. Turysta ma możliwość korzystania z zaplecza socjalno, sanitarno - technicznego, skorzystania z bazy gastronomicznej. Przystań tworzy przyjazny teren rekreacji dla rodzin odwiedzających gminę Ślesin. W ramach projektu wybudowano 4 pomosty, budynek wielofunkcyjny, ogólnodostępną wiatę grillową, slip z żurawiem obrotowym oraz zagospodarowano teren (parkingi, mała architektura, utwardzone ciągi piesze, zieleni).</p> <p>Przystań wodna przyczyniła się do zwiększenia ilości osób odwiedzających tereny gminy Ślesin, wpłynęła na pełniejsze wykorzystanie bazy noclegowo-gastronomicznej. Rozwiązany został problem turystów chcących uprawiać sporty wodne. Projekt ma charakter kompleksowy, gdyż w swoim znaczeniu nie tworzy tylko miejsc cumowania sprzętu wodnego, ale rozwija całą gamę dodatkowych usług. Przystań wodna jest markowym produktem turystycznym o charakterze sieciowym i liniowym, stanowiącym ofertę lokalną, subregionalną, regionalną, ponadregionalną, krajową a nawet europejską.</p> <p>Projekt przystani wodnej w Ślesinie zwyciężył w konkursie „Europa to my. Pokaż jak Fundusze Europejskie zmieniły Twoje miejsce” Akcja była wspólnym przedsięwzięciem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Radia Zet i TVP. W nagrodę 31 sierpnia 2013r. w Ślesinie odbył się wielki telewizyjny koncert z udziałem gwiazd muzycznych oraz zostało zorganizowane miasteczko Funduszy Europejskich, co przyczyniło się do promocji dla zwycięskiej inwestycji.</p>			
4.	Gmina Wilczyn	<u>Wykonanie robót modernizacyjnych ścieżki dydaktycznej wraz z robotami towarzyszącymi</u>	107.998,39 zł
<p>OPIS: Przedmiotem inwestycji było wykonanie robót modernizacyjnych ścieżki dydaktycznej Mrówki – Świętne na wzór istniejącej już ścieżki dydaktycznej na odcinku Wilczyn - Mrówki wraz z robotami towarzyszącymi, w tym roboty w zakresie małej architektury na terenie skansenu archeologicznego Mrówki. Inwestycja była finansowana ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Inwestycja objęła także:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie udrożnienia ścieżki Wilczyn – Świętne, - urządzenie parkingów leśnych,			

	<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie kładki drewnianej z barierkami, - pogłębienie fosy kopca archeologicznego, - urządzenie miejsc siedzących, - wykonanie konstrukcji tablic, ławek, koszy i strzałek kierunkowych, - wykonanie stanowiska widokowego z lunetą. Zadanie obejmowało także wydanie publikacji dotyczącej ścieżki dydaktycznej oraz wykonanie 3 dodatkowych tablic w celu oznakowania ścieżki.		
5.	Gmina Wilczyn	Budowa <u>ścieżki rowerowej</u> Wilczyn – Kownaty – Mrówki – Świętne	1.746.567,40 zł
Inwestycja była finansowana ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Realizacja zadania została podzielona na dwa etapy: I etap - obejmujący miejscowości Wilczyn, Kownaty, Świętne; II etap - miejscowość Mrówki. Zakres robót obejmował: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie robót ziemnych, - przebudowa pobocza jezdni drogi powiatowej, - budowie wjazdów do posesji, - wykonanie oznakowania pionowego i poziomego. Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach Działania „Odnowa i rozwój wsi”			
6.	Gmina Wilczyn	Rewitalizacja terenu Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wilczynie	2.288.754,06 zł
Inwestycja polegała na remoncie plaży i kąpieliska, budowie placu zabaw, zagospodarowaniu terenu domków turystycznych, remoncie kempingu i parkingu oraz budowie linii energetycznej. Projekt został zrealizowany przy współudziale środków z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego Działanie 6.1. Turystyka.			
7.	Gmina Wierzbinek	Rewitalizacja XIX-wiecznego <u>Zabytkowego Parku</u> w Wierzbinku wraz z <u>budową amfiteatru</u> i instalacji elektrycznej zewnętrznej - etap I	490.919,73
Program: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; Działanie: Odnowa i rozwój wsi Zakres prac: <ul style="list-style-type: none"> - roboty budowlane w zakresie układania chodników i asfaltowania, - roboty budowlane w zakresie budowy rurociągów do odprowadzenia ścieków, - roboty w zakresie przewodów instalacji elektrycznych, - roboty w zakresie oprav elektrycznych, - roboty w zakresie przewodów instalacji elektrycznej - instalacja gniazd.			
8.	Gmina Wierzbinek	Zagospodarowanie <u>parku pałacowego</u> w Kryszkowicach gm. Wierzbinek	499.446,48
Wycięcie chorych i uszkodzonych drzew, wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, budowa placu zabaw, budowa alejek spacerowych o nawierzchni z betonowej kostki brukowej o gr. 6 cm., szerokości 1,5 m, o długości 502,04 m, budowa chodnika z betonowej kostki brukowej o gr. 8 cm, szerokości 4,5 m, o długości 110,33 m, budowa ogrodzenia z siatki ogrodzeniowej o wys. 1,5 m z jedną bramą wjazdową o szer. 4,5 m.			
9.	Gmina Kleczew	Utworzenie <u>Centrum Rekreacyjno - Wypoczynkowego</u> w Budziszławiu Kościelnym	1.500.000,00 dotacja 358.324,00 zł
Program: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Działanie: Odnowa i rozwój wsi Zadanie: Utworzenie Centrum Rekreacyjno – Wypoczynkowego Wsi, odrestaurowanie wiatraka oraz budowa chaty młynarza dla potrzeb izby pamięci, młynarstwa i rolnictwa w Budziszławiu Kościelnym. Okres realizacji: 10.08.2009r – 31.12.2010r.			

10.	Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości	Turystyka rozwoju - szkolenia dla branży turystycznej i okołoturystycznej	492.970,04 zł dotacja 441.294,04 zł
Projekt realizowany w okresie: od 1 września 2011 roku do 28 lutego 2013 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie, Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw. Cel projektu - wzrost przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw branży turystycznej i około turystycznej, w tym zwłaszcza biur podróży, organizatorów turystyki, hotelarstwa i gastronomii, przewoźników, ale także wszystkich podmiotów związanych bezpośrednio lub pośrednio z usługami na rzecz turystyki w Wielkopolsce poprzez udział w dwóch typach szkoleń : - marketing manager, - manager event marketing.			
11.	Navigator Internacional Sp. z o.o.	Rozwój branży turystycznej woj. wielkopolskiego	620.600,00 zł
Projekt realizowany od 01.07.2012 r. do 30.06.2013 r. na terenie województwa wielkopolskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – w 100%. W ramach projektu przewidziano szkolenia dla osób pracujących w sektorze branży turystycznej z obszaru województwa wielkopolskiego. Tematyka szkoleń: I szkolenie - „ICT w przedsiębiorstwie turystycznym”, II szkolenie - „Profesjonalna obsługa klienta”, III szkolenie - „Budowa strategii marketingowych w przedsiębiorstwie turystycznym”.			
12.	Wielkopolska Organizacja Turystyczna w Poznaniu Powiat Koniński - Partner	Kompleksowa promocja markowego produktu turystyki wodnej Wielka Pętla Wielkopolski	~ 6.789.283,58 zł
Przedmiotem projektu przewidzianego do realizacji w ramach Działania 6.1 „Turystyka” , jako projektu kluczowego , jest profesjonalna, kompleksowa kampania promocyjna markowego produktu turystyki wodnej o nazwie Wielka Pętla Wielkopolski. Produkt Wielkiej Pętli Wielkopolski określony został w Strategii rozwoju turystyki w Wielkopolsce jako rozwojowy i unikatowy w skali kraju. Jego wyjątkowość polega na wykorzystaniu równoleżnikowego kierunku przepływu głównych rzek regionu – Warty i Noteci oraz południkowego położenia kanału Warta – Gopło. Szlak ten, liczący 690 km, przebiega przez następujące miejscowości województwa wielkopolskiego: Ślesin, Konin, Pызdry, Śrem, Poznań, Oborniki, Wronki, Sieraków, Międzychód, Krzyż Wlkp., Wieleń, Drawsko, Czarnków, Ujście. Przebiega również przez teren województw lubuskiego i kujawsko – pomorskiego. Poprzez dostęp od zachodu do Odry, jej dopływów i kanałów łączących ją z drogami wodnymi Brandenburgii, Wielka Pętla jest skomunikowana z zachodnią Europą a poprzez Kanał Bydgoski z Wisłą i innymi rzekami Drogi Wodnej E – 70 aż z Kaliningradem. Projekt promować będzie walory przyrodnicze szlaku oraz walory kulturowe położonych na szlaku miast i miasteczek. Działania promocyjne obejmować będą w głównej części Wielką Pętlę Wielkopolski, w tym także produkty rozwijające wszelką aktywność fizyczną możliwą do uprawiania w zasięgu oddziaływania Wielkiej Pętli Wielkopolski tj. turystykę rowerową, turystykę pieszą, turystykę konną itp. Przewidywany okres realizacji projektu to lata 2012 (II kwartał) – 2014 (IV kwartał).			
13.	Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina”	Jak efektywnie zarządzać gospodarstwem agroturystycznym	10.000,00 zł dotacja 5.600,00 zł
Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina” dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Marszałkowskiego – Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, zorganizowała bezpłatne szkolenie , przyczyniając się do aktywizacji społeczeństwa lokalnego w dziedzinie agroturystyki. Okres realizacji: 22-23.09.2011 r. Lokalna Organizacja Turystyczna „Marina” w ramach projektu odpowiedzialna była także za opracowanie i wydanie folderu przedstawiającego gospodarstwa agroturystyczne z terenu LGD „Wielkopolska Wschodnia”.			
14.	Konińska Izba Gospodarcza Powiat Koniński – Partner projektu	Milowy krok w rozwoju regionu	318.812,54 zł
Projekt współfinansowany ze środków EFS w ramach Działanie 8.1.1 Rozwój pracowników i przed-			

	<p>siębiorstw w regionie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Adresatami projektu były osoby pracujące, zwłaszcza te, które zainteresowane były podjęciem zatrudnieniem w branży turystycznej lub też osoby chcące podnieść kwalifikacje, a z tą branżą już związane. W ramach „Milowego Kroku” zostały wypracowane strategie podkreślające płaszczyznę turystyki jako istotnej dziedziny gospodarki w rozwoju Powiatów Konińskiego oraz Słupckiego. Celem strategii jest wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie w obliczu zachodzących zmian gospodarczych. Projekt przewidywał także bezpłatne szkolenia z zakresu turystyki mające na celu podniesienie kwalifikacji beneficjentów projektu w zakresie przedsiębiorczości turystycznej.</p>		
15.	Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich w Koninie	Teraz Ty obierz kurs na sukces!	430.440,00 zł
	<p>Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach poddziałania 8.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt ma na celu podnieść poziom umiejętności praktyczne oraz wiedzę specjalistyczną pracowników zatrudnionych w w/w usługach poprzez szkolenia, co z kolei przyczyni się do wzrostu potencjału rozwojowego przedsiębiorstw. W projekcie mogą wziąć udział pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę właściciele lub współwłaściciele mikro, małych i średnich przedsiębiorstw a także osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą działające w branży turystycznej, gastronomicznej i hotelarskiej na terenie jednego z powiatów - konińskiego, kolskiego, słupckiego, tureckiego lub Miasta Konina. Okres realizacji: 2013 -2014</p>		

7. Finanse Powiatu

7.1 Ogólna struktura budżetu

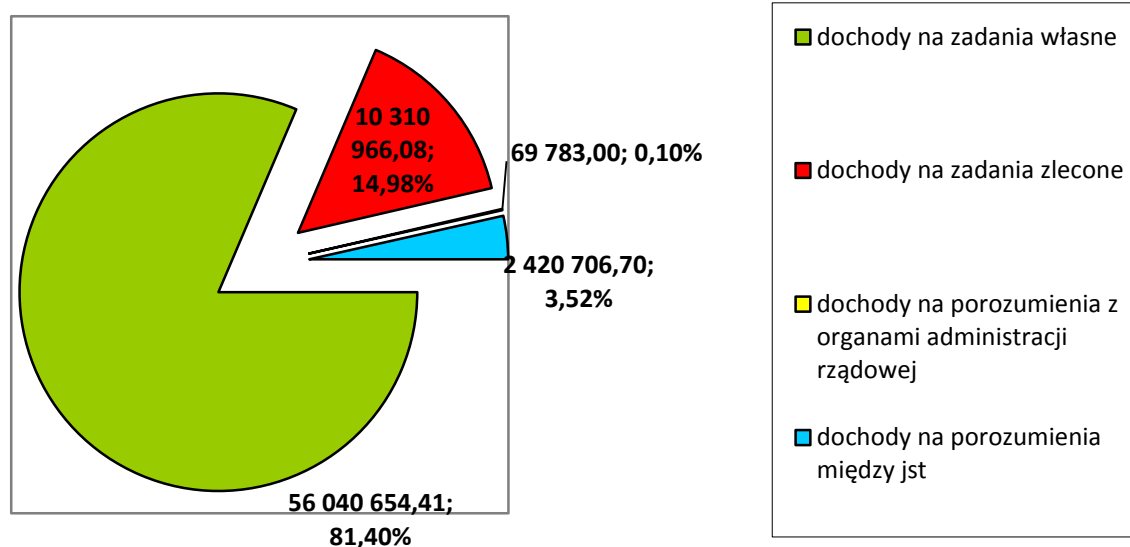
Budżet powiatu jest integralnie powiązany z jego gospodarką, a wewnętrzna struktura dochodów i wydatków ukazuje powiązanie z poszczególnymi dziedzinami gospodarki.

Sytuację w zakresie budżetu Powiatu Konińskiego przedstawiono szczegółowo na przykładzie 2012 roku oraz syntetycznie w odniesieniu do dochodów i wydatków z lat 2007 – 2011.

Dochody budżetu w 2012 r. zostały zrealizowane na kwotę 68.842.110,19 zł, w tym:

- zadania własne w kwocie 56.040.654,41 zł,
- zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w kwocie 10.310.966,08 zł,
- porozumienia z organami administracji rządowej w kwocie 69.783,00 zł,
- porozumienia między jednostkami samorządu terytorialnego w kwocie 2.420.706,70 zł.

Wykres 28. Wykonanie planu dochodów budżetu Powiatu Konińskiego w 2012 r., w zł i w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dotyczącej wykonania budżetu w 2012 r.

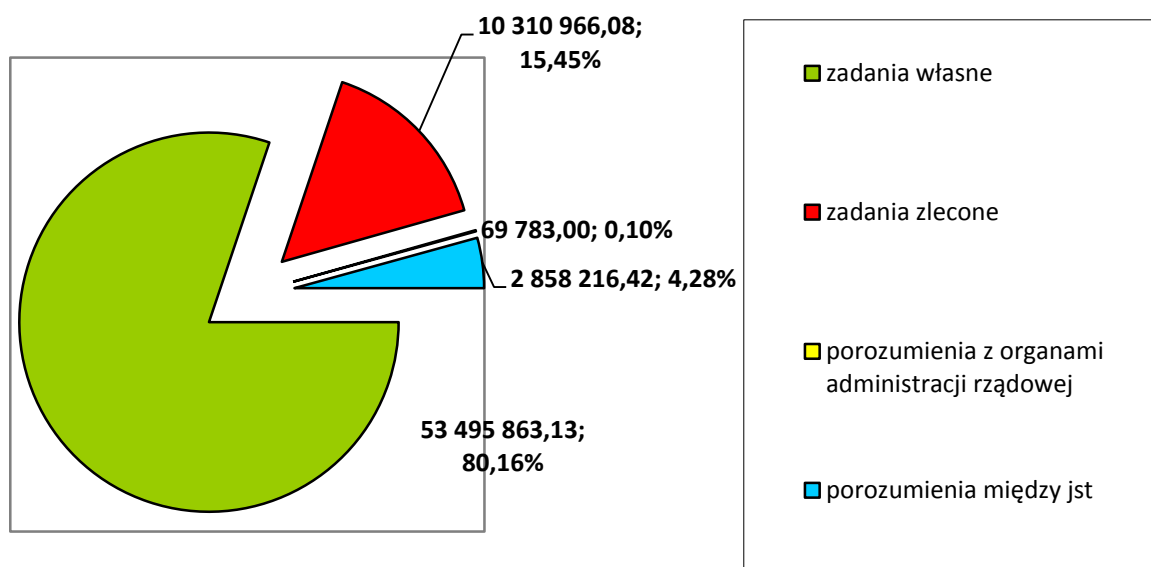
Największy udział w dochodach powiatu mają wpływy z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa, głównie części oświatowej (16.149.482,00 zł), ale także wyrównawczej i równoważącej (12.364.942,00 zł) oraz dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych (13.196.574,04 zł). Wyżej wymienione dochody, mające charakter transferów z budżetu państwa, stanowiły w 2012r. ponad 60% całkowitych dochodów powiatu.

Najwyższe dochody własne powiat uzyskuje natomiast z wpływów z opłaty komunikacyjnej (w 2012 r. była to kwota 3.228.575,40 zł). Pozostałe dochody własne, w tym m.in. wpływy z majątku powiatu czy z usług (np. świadczonych przez domy pomocy społecznej) mają mniejsze znaczenie w strukturze budżetu powiatu.

W 2012 roku, z budżetu powiatu poniesione zostały wydatki w kwocie 66.734.828,63 zł (tj. 96,89 % planu), w tym:

- wydatki na zadania własne w kwocie 53.495.863,13 zł (96,81 % planu rocznego),
- wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w kwocie 10.310.966,08 zł (99,62 % planu rocznego),
- wydatki na porozumienia z organami administracji rządowej w kwocie 69.783,00 zł (100,00 % planu rocznego),
- wydatki na porozumienia między jednostkami samorządu terytorialnego w kwocie 2.858.216,42 zł (89,27 % planu rocznego).

Wykres 29. Struktura wydatków budżetu Powiatu Konińskiego w 2012 r., w zł, w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dotyczącej wykonania budżetu w 2012 r.

Najwyższe wydatki powiat realizuje w związku z zadaniami w sferze edukacji m.in. przy pomocy zespołów szkół ponadgimnazjalnych i ośrodków szkolno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych zlokalizowanych na terenie różnych gmin w obszarze powiatu. Wydatki w dziale *Oświata i Wychowanie* oraz *Edukacyjna opieka wychowawcza* stanowiły w roku 2012 ponad 25% wszystkich wydatków powiatu. Kolejną, według wielkości wydatków, grupę zadań

powiatu stanowią zadania zakresu opieki społecznej, które jednostka realizuje przy pomocy domów pomocy społecznej, domów dziecka oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W roku 2012 wydatki te stanowiły 18,5% ogółu wydatków. Trzecią w kolejności według wielkości wydatków grupę stanowi utrzymanie obiektu i wynagrodzenia pracowników starostwa i rady powiatu (dział *Administracja publiczna*) - udział tych wydatków stanowił ponad 16,5% wszystkich wydatków budżetowych. Na utrzymanie dróg powiat wydaje prawie 12% budżetu. Są to głównie wydatki na bieżące utrzymanie dróg.

Wydatki Powiatu Konińskiego w 2012 r. wg najważniejszych działów, w zł i w %		Tabela 34
Wyszczególnienie	wydatki w zł	udział w %
Transport i łączność	7.757.522,21	11,6%
Administracja publiczna	11.035.407,97	16,5%
Oświata i wychowanie	12.912.489,64	19,3%
Pomoc społeczna	12.321.872,98	18,5%
Edukacyjna opieka wychowawcza	3.900.976,99	5,8%

Zródło: opracowanie własne na podstawie informacji dotyczącej wykonania budżetu w 2012 r.

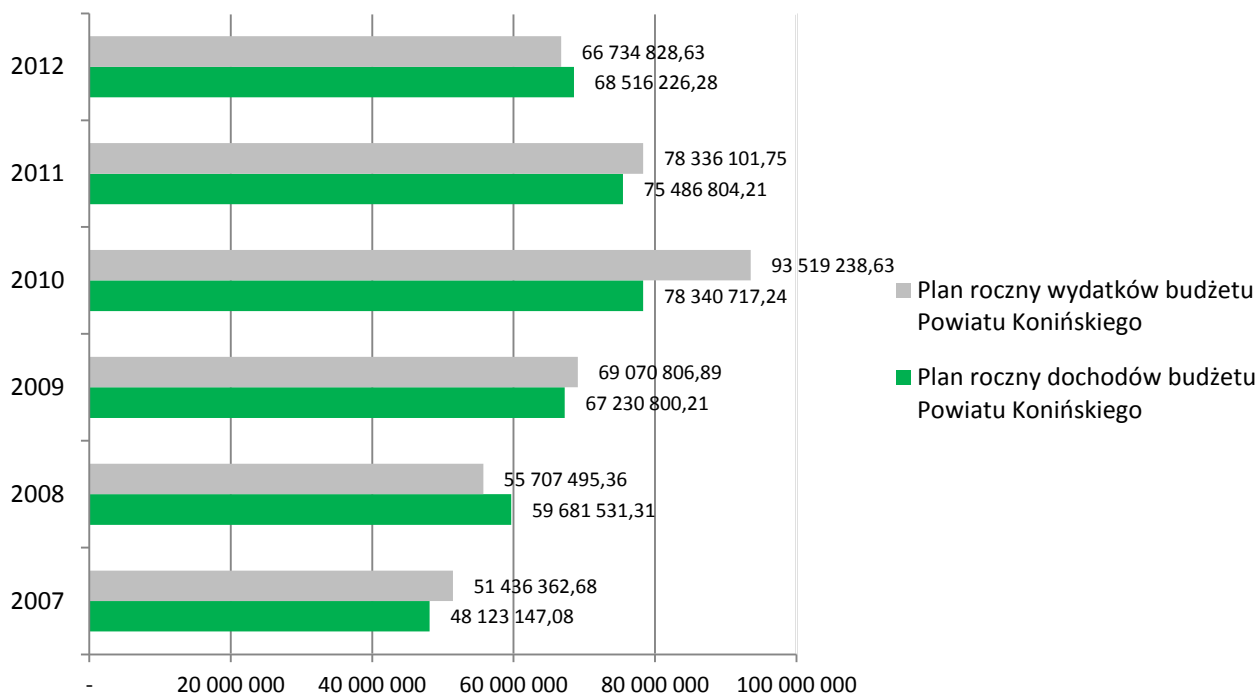
Należy jednak zwrócić uwagę, że podlegające pod Starostwo Powiatowe w Koninie instytucje - Powiatowy Urząd Pracy w Koninie obsługuje środki nie wykazywane w budżecie powiatu - Funduszu Pracy. Środki te stanowią kwotę ok. 29,8 mln zł. Środki te wydatkowane są na różnego rodzaju wsparcie, w tym na zasiłki oraz aktywne formy pracy dla osób bezrobotnych.

Analizując strukturę budżetu w latach 2007 – 2012 zauważyć należy, że w 2012 r. po raz pierwszy od roku 2009 dochody budżetowe (68.516.226,28 zł) były wyższe od wydatków budżetowych (66.734.828,63 zł). Rok 2012 zamknięto nadwyżką budżetową w wysokości 2.107.281,56 zł. Na mniejsze wykonanie wydatków bieżących złożyły się oszczędności we wszystkich działach budżetu w zakresie wynagrodzeń i wydatków rzeczowych.

W porównaniu z rokiem 2007 (rok o najniższych dochodach budżetowych w analizowanym okresie) dochody były wyższe o 20.393.079,20 zł. Jednocześnie były one o 9.824.490,96 zł niższe od dochodów z 2010 r., w którym ich poziom był najwyższy.

Łącznie wydatki w 2012 r. były niższe o 26.784.410,00 w porównaniu z rokiem 2009, kiedy to osiągnęły one poziom najwyższy w całym analizowanym okresie, choć o 15.298.465,95 zł wyższe od tych poniesionych w 2007 r.

Wykres 30. Zestawienie dochodów i wydatków budżetu Powiatu Konińskiego ogółem w latach 2007 - 2012

Źródło: na podstawie informacji dotyczących wykonania budżetu w latach 2007 – 2012 przez Powiat Koniński

7.2 Wydatki inwestycyjne, źródła finansowania

Zadania inwestycyjne

W zależności od charakteru, lokalizacji oraz zakresu, niektóre z inwestycji były realizowane przy udziale środków wojewódzkich i gminnych, programów i funduszy celowych budżetu państwa oraz środków unijnych.

Wydatki inwestycyjne na **drogi**, poniesione w 2012 r. przez powiat koniński, dotyczyły głównie transportu. Na drogach powiatu zrealizowanych zostało ponad 20 zadań. Zabezpieczone w budżecie środki pozwoliły m.in. wyremontować 11,24 km dróg, odnowić prawie 15,5 tys. m² nawierzchni w ramach remontów cząstkowych oraz zrealizować szereg zadań związanych z utrzymaniem dróg i poprawą ich przejezdności. Łączny koszt inwestycji drogowych wyniósł w tym roku ponad 5 mln zł.

Innym z priorytetowych obszar działania powiatu jest **oświata**. Należy jednak zwrócić uwagę, że w 2012 r. nie były realizowane w tym obszarze żadne zadania inwestycyjne, były natomiast realizowane w latach wcześniejszych. Placówki oświatowe rozszerzyły ofertę edukacyjną o kierunki poszukiwane na rynku pracy, uruchomione zostało także pierwsze w powiecie konińskim przedszkole specjalne. Wstrzymano jednak Budowę budynku dydaktycznego Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie ze względu na malejąco liczbę uczniów z roku na rok. Aby ułatwić młodzieży wiejskiej dostęp do nauki, samorząd powiatu konińskiego realizował projekty stypendialne oraz wprowadził nagrody Starosty Konińskiego dla uzdolnionych uczniów.

Wykaz inwestycji zrealizowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Konińskiego, w latach 2008-2013, wraz z krótkim opisem, informacją dot. harmonogramu realizacji, nakładów, z podaniem przyczyn ewentualnych odchyień, zawarty jest w Część B pkt. 1.1.

Projekty rozwojowe

Obok typowo „twardych” projektów inwestycyjnych Powiat Koniński realizuje szereg działań „miękkich”, wynikających z zadań powiatu oraz adresowanych bezpośrednio do mieszkańców powiatu. Realizowane w latach 2009-2012 działania i projekty związane są głównie z:

- pomocą społeczną, w tym opieką nad osobami i rodzinami,
- aktywizacją zawodową osób bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych, poprzez szkolenia, kursy oraz wsparcie finansowe na staże i uruchamianie własnej działalności gospodarczej,
- rozwojem i promocją powiatu oraz gmin, w tym turystyki powiatu.

Działania i projekty były realizowane przez podległe Starostwu jednostki – Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Działania własne lub zlecone były finansowane z budżetu powiatu, państwa, Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, natomiast wszystkie projekty były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej – w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wykaz realizowanych projektów w 2012 roku zawarty jest w Część B pkt. 1.2.

Jednym z najważniejszych projektów realizowanych w najbliższym okresie będzie: „Agglomeracja konińska – współpraca JST kluczem nowoczesnego rozwoju gospodarczego”. Projekt ten otrzymał dofinansowanie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w kwietniu 2013 w kwocie 859.111,00 zł. Realizacja projektu ma się rozpocząć we wrześniu 2013 r. i będzie trwała do marca 2015 r. Prawie 780 tysięcy z dotacji przeznaczone zostanie na przeprowadzenie kompleksowych badań społecznych, stworzenie Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej, opracowanie studium rozwoju gospodarczego wraz z programem promocji terenów inwesty-

cyjnych oraz studium rozwoju transportu zrównoważonego. Więcej informacji o projekcie znajduje się w Części B pkt. 1.2.

Ze względu na brak kompleksowego systemu monitorowania realizacji PRL, nie można podać syntetycznych wyników dot. realizowanych inwestycji i projektów w analizowanym okresie.